

Cuvântul e mort
Îndată ce-i rostit
Se spune.
Eu cred că abia atunci
Începe viața lui
În lume.

Emily Dickinson

Și timpul mi se scurge ca din clepsidra spartă,
Cum troienește neaua un corp prins de soroc,
Mă-nalț și văd pământul rotund pe la mijloc,
Iar adăpost nu caut, rămân bătut de soartă
Troienilor, mă duceți în prăbușirea-naltă?

Charles Baudelaire

Nu credeam să-nvăț a muri vrodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății.

Mihai Eminescu

Poezia este ochiul care plânge.
Ea este umărul care plânge,
ochiul umărului care plânge.
Ea este mâna care plânge,
ochiul mâinii care plânge.

Nichita Stănescu

Pot să scriu versurile cele mai triste acum.
Să scriu de pildă: “noaptea-i înstelată
Și tremură sub gheață, în depărtare, aștrii
Vântul nopții se rotește prin ceruri și cântă”.

Pablo Neruda

Ziua Internațională a Poeziei

Centrul Cultural Dunărea de Jos sărbătorește Ziua Internațională a Poeziei într-un mod cu totul inedit propunând gălățenilor o întâlnire cu marii poeți ai lumii.

Astfel, în ziua de 21 martie 2015, un număr de 12 bannere cu texte semnate de Nichita Stănescu, Emily Dickinson, William Shakespeare, Mihai Eminescu, Yunus Emre, Marin Sorescu, Walt Whitman, Paul Valery, Charles Baudelaire, Nicolae Labiș, Arthur Rimbaud, Pablo Neruda, vor fi amplasate în zone strategice ale orașului, adică în preajma celor mai importante unități școlare: Colegiul Național „Costache Negri”, Colegiul Național „Mihail Kogălniceanu”, Colegiul Național „Vasile Alecsandri”, Colegiul Național „Alexandru Ioan Cuza”, Liceul Teoretic „Dunărea”, Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Școala Gimnazială nr. 10 „Petre Țuțea”, Liceul Tehnologic de Marină, Liceul Teoretic „Sfânta Maria”, Școala Gimnazială nr. 28 „Mihai Eminescu”, Colegiul Tehnic de Alimentație și Turism „Dumitru Moțoc”, Colegiul Tehnic (Metalurgic) „Aurel Vlaicu”.

Cele 12 postere poetice vor „îmbrăca” orașul până pe 23 aprilie 2015 când se sărbătorește Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor.

21 Martie
Ziua Internațională a Poeziei

Poezia este ochiul care plânge.
Ea este umărul care plânge,
ochiul umărului care plânge.
Ea este mâna care plânge,
ochiul mâinii care plânge.

Nichita Stănescu
1933 - 1983

CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI
CENTRUL CULTURAL
„Dunărea de Jos”
GALAȚI
Suflet ca și Suflet

Un mărtișor în dar pentru tine

Centrul Cultural „Dunărea de Jos” a participat în data de 5 martie 2015 la Festivalul concurs internațional „Un mărtișor în dar pentru tine”, organizat la Cahul, Republica Moldova, de către Consulatul General al României la Cahul, Mitropolia Basarabiei – Episcopia Basarabiei de Sud, și Direcția Învățământ Cahul.

Cu acest prilej, instituția noastră a expus mărtișoare tradiționale realizate după modele din județul Galați, valorificând și promovând astfel tradiția zonei noastre. De asemenea, au fost expuse și mărtișoare realizate de partenerii noștri - copiii și cadre didactice de la Grădinița „Parfumul Teilor” din Galați.

În încheierea festivalului, instituția noastră a oferit premii celor mai valoroși participanți.

Premianții

Pe 28 februarie s-a desfășurat la Ploiești Festivalul Național de Muzică Pop pentru copii și adolescenți "International Top Hits" ce a reunit numeroși copii din toată țara și a avut un juriu internațional. Alexandra Ciobotaru (8 ani) a obținut Trofeul categoriei, Lorena Enache (10 ani) a obținut Premiul 1 la categoria sa de vârstă, iar Alexandra Sirghi (12 ani) a luat Premiul 2.

Suntem bucuroși pentru elevele clasei de canto muzică ușoară conduse de profesoara Adina Lazar și le dorim mult succes în continuare!

În perioada 6-8 martie 2015, la Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, U.A.R. filiala Sibiu s-a desfășurat festivalul Prietenii Muzicii-PRO PIANO-ROMÂNIA la care au participat 114 concurenți din țară și Republica Moldova. De la Centrul Cultural, clasa profesoarei Capră Angelica au concurat cu succes două eleve: Bohorodiță Crina Maria – premiul I (premiul de excelență) și Mîrzac Maria Alexandra – premiul I (premiul de excelență) și premiul pentru interpretarea unei piese românești.

Lorena Enache

Alexandra Ciobotaru

Luna și expoziția

Da. Luna și expoziția. Aceasta este activitatea Fotoclubului și a clasei de Artă fotografică. De data aceasta, atât clasa, cât și clubul ne-au pregătit două vernisaje.

Clasa a făcut o trecere în revistă a foștilor cursanți într-un interesant „Remember”. Am avut prilejul de a revedea lucrări semnate de Simona Șuşnea, acum operator de imagine la o importantă casă de producție, de Eduard Bunghiuz, student la o facultate de arte, de Iulian Stoica realizator de imagine în Anglia, de Cornelia Moscaliuc profesor la un prestigios Colegiu de învățământ gălățean – promotor al acestei frumoase îndeletniciri „Arta de a fotografia”. Crina Purice, Corina Ghețu, Costi Chirilă, masterand în domeniul fotografic în Anglia, și lista absolvenților clasei de Artă fotografică ce promovează cu succes această frumoasă artă este mare.

O a doua expoziție, pe simeza Sălii rotunde este semnată de doi cunoscuți artiști fotografi orădeni Valentina Stan (EFIAP) și Gelu Stan (AFIAP).

Expoziția este, ca de obicei, rodul bunei colaborări dintre Fotoclubul gălățean și Asociația Euro Foto Art din

Oradea condusă de un alt cunoscut fotograf și promotor al artei fotografice, Ștefan Toth, AFIAP.

Lucrările celor doi artiști fac o incursiune artistică în lumea străzii. Arhitectura, tumultul, trepidația, viața străzii este fixată fotografic în aproape 85 de lucrări alb-negru și color. Nu puțini au fost cei care au apreciat aceste două expoziții care sunt deschise până la jumătatea lunii aprilie.

Frica, Greața, Fofilarea

De la o Românie fără fond am acces pe cale revoluționară la o Românie a divorțului între ochi și realitate. (Nicolae Bacalbașa)

Ghiță NAZARE

Volumul de publicistică și eseu contemporan apărut recent la Editura *Tipo Moldova* Iași, sub semnătura autorului gălățean Nicolae Bacalbașa, se constituie, în esență, într-o carte autobiografică, „a eului de sine”, a unei vieți și experiențe de 45 de ani. „Cartea - declară chiar autorul - reprezintă momente trăite în direct și puse pe hârtie”. Stilul scrierii cărții te trimite, chiar fără a ști numele autorului, la Nicolae Dobrovici Bacalbașa.

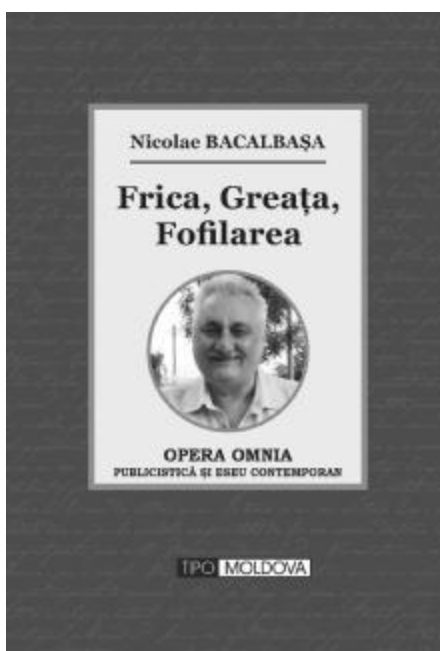
Titlul volumului este evident și semnificativ pentru trăsăturile societății noastre comuniste și post comuniste: frica – *starea de adâncă neliniște și de tulburare, provocată de un pericol real sau imaginar*;

greața – *sentimentul de scârbă, de dezgust, de silă față de cineva sau de ceva*; fofilarea – *a te strecura neobservat, cu dibăcie, a te introduce undeva pe furiș*.

Câte cărți am putea umple cu exemple dintr-o asemenea societate a ultimilor 60-70 de ani?

Nicolae Bacalbașa adună în cele peste 500 de pagini ale cărții 182 de texte inedite sau publicate în ultimii 25 de ani de publicistică „prudentă și imprudentă”, în mai multe ziare și reviste: *Viața liberă, Acțiunea, Dunărea de Jos, Porto Franco, Axis Libri, Danubius, Antares, Viața medicală, Monitorul medical* etc. Eseurile, istorisirile, considerațiile, opiniile, atitudinile scriitorului Nicolae Bacalbașa au o tematică extrem de diversă, diagnosticând viața politică, socială, culturală, spirituală, exprimată direct, tăios, sentențios, dar, mai ales, subtil, ironic, aluziv. Numitorul comun al majorității textelor îl reprezintă însă critica viguroasă, chiar „imprudentă” privind regimul comunist și post-comunist din România.

Fără îndoială, Nicolae Bacalbașa este un revoltat împotriva regimului comunist, atitudine manifestată cu precădere în perioada post-comunistă (toate textele publicate sunt datate după 1990, iar multe dintre cele nedatate pot fi ușor identificate ca fiind scrise în ultimii 25 de ani). La fel de virulentă este critica făcută de

Nicolae Bacalbașa și regimului post-decembrist. Pentru scriitorul Nicolae Bacalbașa Revoluția română din 1989 este o „încăierare la coadă”, insinuând faptul că practicarea cozii din anii comunismului a „degenerat în violență” sau că aceasta a exprimat „o formă specifică de agregare socială”.

Nicolae Bacalbașa nu este doar un cronicar atent la vremurile pe care le trăiește o întreagă societate, ci ia atitudine, are opinii, se manifestă. Este intrigat de sloganurile care fac spectacole amare în perioada imediat următoare anului 1990: *Noi nu gândim, noi muncim!* sau *Moarte*

intelectualilor! etc. Nicolae Bacalbașa încearcă o analiză socio-politică a țării noastre la granița dintre milenii și afirmă sentențios: „De la o Românie fără fond am acces pe cale revoluționară la o Românie a divorțului dintre ochi și realitate”. Tot autorul explică și că sensul expresiei „divorțul între ochi și realitate este bidirecțional („ba se vede, dar nu e, ba e, dar nu se vede”), dar tot cu utilitate unică: justifică, întărește, glorifică Puterea”. Oricare a fost ea după 1990, am spune noi. Autorul „vede” manipularea ca o formă de „a fi” în societatea românească a ultimelor decenii. *Manipularea – spune Bacalbașa – este intoxicarea informațională pusă în operă, este triumful păpușarilor asupra păpușilor. Manipularea este o armă informațională bine stăpânită, care traduce controlul la nivel obscur și ilicit al marelui comerț, negoț social care este politica.* (p.142)

Nicolae Bacalbașa este un critic acerb, extrem de tăios și acuzator al regimului Iliescu, în condițiile continuării comunismului prin neocomunismul post-decembrist. „Domnul Iliescu a râvnit (de ce el și nu eu), dar a și suferit pentru comunism ca atare. Nu, domnul Iliescu nu simte nicio vină, ci ură. Și totodată fascinație față de cel ce timp de douăzeci și cinci de ani a călărit comunismul în România după pofta inimii.

Va avea timp să recupereze în relația sa cu comunismul tot ce a însemnat Ceaușescu?” (p.65). În context, cred că o temă care merită abordată în istoriografia noastră este aceea a ruperii social-democrației românești de după 1990 de rădăcinile ei istorice și clădirea unui partid social-democrat nou vulnerabilizat până astăzi și de această ignorare a tradiției sale istorice de peste 120 de ani. Poate că tot domnul Ion Iliescu ar putea răspunde unei asemenea probleme.

A utomul de excelență proză scurtă ne propune spre adâncăm editație judecăticiu iz popular: *Domnul de ieri, muritorul de foame de azi sau Cel leneș și puturos ajunge tot acolo unde a ajuns cel harnic și inteligent*, realități simptomatice pentru realitatea societății românești la început de mileniu III.

Nicolae Bacalbașa oferă cititorului și adevărate pagini de istorie în texte precum: *Ce-i aia pământean?, Du-i, Doamne, la Ploiești!, Interesul Național și siguranța națională, Cutremure și politică, Carne și destin, De cealaltă parte a oglinzii* etc. De asemenea, Nicolae Bacalbașa are inspirația unor titluri de mare efect, câteva fiind posibile adevărate titluri de romane: *Unchiul meu Gheorghe, Un om pentru toate anotimpurile, Mai mult decât un naufragiu, Culoarea Imperiului, Un taxi pentru Iași, Lanțul blestemaților, În umbra crucii, O țară cu etichete pe masă* etc. V-am oferit câteva sugestii, domnule Bacalbașa!

În concluzie, cartea lui Nicolae Bacalbașa merită din plin a fi citită, fiind o valoroasă introspecție socio-politică a societății românești din ultimele decenii, scrisă într-un stil provocator, incitant. Cartea poate fi citită în împrejurări dintre cele mai diverse, pagină cu pagină, chiar cu întreruperi. Se adresează unui public larg și divers, indiferent de statut social, intelectual și profesional. Succes la lectură!

Joi, 26 februarie, ora 12.00, în foaierea Teatrului Dramatic „Fani Tardini” în prezența unui public numeros, a avut loc lansarea volumului *Frica, Greața, Fofilarea*, (Opera Omnia Publicistică și eseuri contemporane), Editura Tipo Moldova, Iași, 2015. Prezentarea volumului a fost făcută de dl. Aurel Ștefanachi, directorul editurii Tipo Moldova și de scriitorul și criticul Ioan Holban. Evenimentul a fost colorat de recitalul surpriză susținut de actorul Vlad Vasiliu și de recitalul la acordeon susținut de Viorica State, profesoară la Școala de Artă din cadrul Centrului Cultural.

Artiști la Dunărea de Jos

Mariana TOMOZEI COCOȘ

În luna februarie publicul gălățean a putut vizita expoziția „Artiști la Dunărea de Jos”, organizată de Gheorghe Andreescu pe simezele Muzeului de Artă Vizuală. Este vorba despre un proiect început de curatorul expoziției înainte cu 14 ani, proiect în care și-a propus să urmărească creația unui grup de plasticieni a căror activitate se concentrează în jurul Liceului de Artă „Dimitrie Cuclin” și a Muzeului de Artă Vizuală, punctând momente din evoluția lor în diferite etape. Plasticienii care au expus în cadrul acestei manifestări au fost: David Sava, Tudor Ioan, Aurel Manole, Jana Andreescu, Gheorghe Andreescu, Liviu Adrian Sandu, Cornelia Nicolaescu Burlacu, Gabriela Georgescu, Mariana Tomozei Cocoș, Liliana Jorică Negoescu, Cornel Corcăcel, Mugurel Vrânceanu.

Deși foarte diferite din punct de vedere stilistic, lucrările celor 12 protagoniști au configurat un ansamblu armonios și bogat ca mesaj plastic; experiența curatorială a organizatorului expoziției a contribuit la punerea în valoare a individualității creatorilor și a coerenței întregului ansamblu.

Prezent cu lucrări care evidențiază câteva preocupări esențiale ale sale, David Sava s-a individualizat încă o dată prin calitățile sale de colorist, dar și prin capacitatea de a realiza o trecere firească de la figurativ la abstract, păstrând consistența mesajului plastic.

Sava David - După revărsarea apelor

Mugurel Aurelian Vrânceanu - Apostolii

Tudor Ioan - Ipostaze

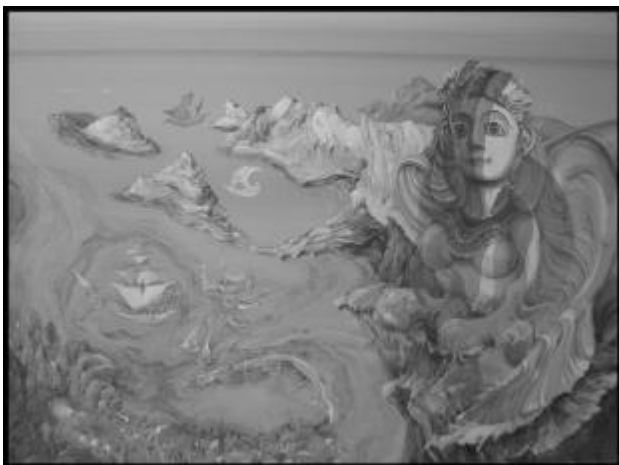
Aurel Manole - Tors

Liviu Adrian Sandu - Masca

Jana Andreescu - Marină

Gabriela Georgescu - Sfinx

Gheorghe Andreescu - Iarnă la Veneția

Tudor Ioan îmbină în compozițiile sale imaginea sintetică a corpului uman cu un gestualism ce a devenit parte componentă a stilului său.

Lucrările lui Aurel Manole etalează un dinamism al imaginii provenind din tașismul practicat de artist în ultimii ani.

Un rafinament special caracterizează suita de compoziții semnate de Jana Andreescu, rafinament al tehnicii picturale și al concepției imaginii cu referințe culturale complexe. O viziune diferită întâlnim la Gheorghe Andreescu, unde primează o construcție viguroasă a formelor și o paletă cromatică restrânsă, configurând peisaje încărcate de o expresivitate ce nu exclude lirismul.

Portretele lui Liviu Adrian Sandu sunt realizate cu o minuțiozitate impresionantă a detaliului, urmărind cu scrupulozitate trăirile interioare ale personajelor reprezentate.

Desenele Corneliei Nicolaescu Burlacu creează o atmosferă ușor suprarealistă prin inedita corelare de imagini întretăiate în decupaje insolite. Gabriela Georgescu oferă privitorului un univers îmbibat de

lumină, de trimerile simbolice la lumea culturală mediteraneană, reținând atenția prin rigurozitatea și finețea facturii picturale.

Transfigurând lumea arhitecturii antice, luată ca motiv de referință, compozițiile Liliane Jorica Negoescu evoluează ca un complex joc de lumină și culoare, în timp ce Mugurel Vrânceanu investighează valențele plastice ale corpului uman în structurile volumetrice concepute.

Compozițiile lui Cornel Corcăcel rețin atenția prin virtuozitatea abordării tehnicii pastelului și prin impactul emoțional pe care realismul și supradimensionarea imaginii umane o au asupra privitorului.

Semnatară acestui articol își propune să transpună pe suprafața compozițională imagini fragmentare ale memoriei desfășurate după o logică „sui generis”, diferită de cea a percepției comune.

Expoziția de la Muzeul de Artă Vizuală a constituit un demers muzeografic împlinit, prin captarea unui moment din evoluția unui segment semnificativ al creației gălățene actuale.

Mariana Tomozei Cocos - Jurnal de călătorie

Liliana Jorica Negoescu - Lumina casei

Cornel Corcăcel - Life

Cornelia Burlacu - Autoportret

Virgil Ogășanu

Interviu realizat de Vall Alexandru

Politica...o pictură naivă a societății

Virgil Ogășanu. Întotdeauna a avut credința în ceea ce înseamnă meseria, profesia pe care o practică, atât cea de actor, cât și cea de profesor de actorie. Crede că trebuie „să fii acolo“, că trebuie să ai grijă să nu dezamăgești și, mai cu seamă, trebuie să fii implicat serios. Înainte de a începe spectacolul, în sala frumos aranjată pentru a primi - Publicul - marele oaspete de fiecare seară - domnul Virgil Ogășanu sau Oga, așa cum îl alintă prietenii, a acceptat bucuros să ne vorbească despre viață, despre profesia de actor, despre destin...

- De ce...Virgil Ogășanu?

D'aia! (râde).

- ...destinul joacă o carte importantă?

Cred că ar fi trist dacă nu ar fi așa. Suntem, până la urmă, obligați să avem această șansă prin natura noastră de ființe vii. Uneori mi s-a întâmplat să fiu foarte bucuros când destinul a hotărât în locul meu, pentru o clipă m-am simțit cumva ales. Mi-am urmat destinul și asta o spun cu o mare responsabilitate față de mine și de profesia mea. Vezi tu, mulți actori au o dorință nebună să joace rolul ăla, sau celălalt. Eu nu am dorit niciodată un rol, am lăsat lucrurile să vină normal, de la sine!

- ...timpul a devenit „mai strâmt“, ne este potrivit?

Dă-mi voie să-ți răspund la această întrebare legându-mă de cealaltă. Timpul se leagă de destin, se împletește cumva cu el. Apropo de timp și destin, acestea sunt legate, cum ziceam, nu noi hotărâm până la urmă ce să facem în viață. Câți dintre noi în copilărie, mai apoi în perioada liceului, nu visam să fim medici, să fim profesori? Uite, spre exemplu, tata a vrut ca eu să devin medic veterinar. Tatăl meu nu era medic veterinar, era jurist-consult la un combinat de preparare a cărnii la noi, la Turnu Severin și a văzut ce bine o duceau medicii veterinari, - era vorba de cei care verificau marfa din punct de vedere al calității - și s-a gândit că nu mi-ar fi deloc rău în profesia asta. N-ar fi fost rău să fiu medic veterinar, mai ales azi când ei

sunt solicitați foarte mult și sunt și remunerați pe măsură. Eu eram într-un oraș în care activitatea culturală era destul de slabă, nu era o trupă permanentă, actorii veneau în turneu de la Craiova, de la Reșița. Profesorul meu de limba română m-a susținut și m-a îndrumat către această profesie. Ca să-ți răspund la întrebare, fiecare dintre noi are raportul său cu el și cu timpul lui. Am înțeles că trebuie să-mi port crucea, cum bine spune Cehov.

- ...există trecut?

Ce ne-am face fără trecut? Trecutul este și trebuie văzut ca și cum ar fi un moment de experiență. Te poți raporta, te poți compara cu anii care au trecut, cu lucrurile pe care le-ai făcut, îți arată succesele și eșecurile, le poți vedea ca într-o oglindă. Trecutul îți poate da într-un fel măsura lucrurilor, o nouă viziune asupra viitorului. În profesia noastră trecutul joacă un rol foarte important. Vorbind de studenții mei de la actorie, ei trebuie să cunoască istoria teatrului. Unii cred că teatrul începe cu ei, alții cred că vedete sunt numai cele pe care ei le văd acum, că nu s-a făcut nimic nou până în clipa în care au apărut ei. Primul lucru pe care-l fac cu studenții mei este să merg la Muzeul Teatrului Național, acolo este o mică parte din trecutul teatrului românesc. Nu facem foarte mult pentru ca trecutul să fie cât mai prezent în viața noastră. Spre exemplu, mi-ar plăcea ca bustul lui Nottara să fie aici în teatru, în holul teatrului, să poată fi admirat de

cât mai multă lume, aici simt eu că i-ar fi locul. Pentru mine trecutul este la fel de necesar ca și aerul. Ce ne-am face fără el? Ce-am pune în loc?

- ...kitsch-ul este prezent într-o oarecare măsură și în artă?

Din păcate există un mare amatorism, o lipsă de concepție, ceva de necrezut. Kitsch-ul a fost mereu prezent în artă, numai că s-a adresat unui anumit public.

Acel public needucat, acel public necitit, acel public care nu a văzut o pictură sau, dacă a văzut-o nu a avut nici o simțire în fața ei, îl primește cu tot dragul. Un om educat întotdeauna îl va respinge și îl va trata așa cum trebuie tratat, îl va ignora. Uite, muzica zogomotoasă, melodii ciudate care răzbat din mașinile unora, care numai muzică nu e, deci kitsch-ul a invadat până și autoturismele.

...românii nu se mai simt români la ei acasă?

Aici este numai vina noastră. Condiția socială, că vrem, că nu vrem, este o componentă destul de importantă care influențează cumva atitudinea unora dintre noi. Cred că nu numai politicienii sunt de vină, noi toată suflarea românească, nu am făcut și nu facem destul pentru a ne păstra acea coloană vertebrală. Nu ne punem suficient în valoare calitățile pe care le-am avut și le avem. Trebuie să facem cunoscute valorile românești. În 1974 eram în Italia în turneu cu „Leon și Lena“, spectacol pus în scenă de Liviu Ciulei. Am jucat și am avut un succes nesperat. Presa de la acea vreme a scris: „Capitala mondială a teatrului s-a mutat la București“. Deci, am demonstrat de-a lungul timpului că avem valori, dar că trebuie să le punem într-o lumină mai puternică pentru a fi văzute. Cultura la noi este tratată în continuare ca o Cenușăreasă, ca o fiică vitregă. Această clasă politică sau mai bine zis această „pictură naivă“ a societății românești nu are alte preocupări decât legate de propriul său bine. Mai este însă și o altă problemă: lipsa de educație încă ne joacă feste, din păcate.

- ...nu ați votat?

Cred că și-a dat seama, nu suport kitsch-ul!

- ...ne pleacă valorile?

Din păcate este o realitate care se menține. Numai dacă e să ne amintim de marii intelectuali, ei plecau

într-adevăr la Paris, la Viena, dar se întorceau cu tot ce acumulasă și cunoștințele lor foloseau societății românești. Acum, pornind de la cei din clasele generale, până la profesori, doctori, toți din cauza condițiilor precare pleacă și nu numai că nu se mai întorc, dar nici nu se mai uită înapoi, ceea ce e trist. Majoritatea oamenilor buni pleacă, nu mai sunt profesori bine pregătiți, educatori, medici de calibrul, operațiile

eșuează, malpraxisul este din ce în ce mai frecvent. Iar în ceea ce privește valorile care „pleacă“... noi, cei care rămânem, suntem tot mai goi fără oameni ca Ștefan Iordache, Toma Caragiu, o Doamne... câți... nu sunt de enumerat aici. Au plecat mulți dintre ei, mult prea devreme, mai aveau multe de spus și în meserie, și în viață. Dacă este să vorbim numai de Ștefan, am văzut ultimul lui interviu în care spunea pe drept cuvânt: „ce să fac, să ascult numai manele?! Să văd numai ciudașenii pe micul ecran? Nu mai am cu ce să mă încarc! Am dat tot ceea ce am putut să dau pe scenă.“ Avea dreptate, există un consum foarte mare pentru cel care se dăruiește. Toată această dăruire se pierde într-un ocean de făcături și false valori.

...vin tinerii la teatru?

Întotdeauna au venit tinerii la teatru. În 1974 puneam cu Liviu Ciulei „Azilul de noapte“ și ne gândeam cine o să vină la teatru. Mare ne-a fost bucuria când am văzut că peste optzeci la sută dintre cei care erau în sală erau tineri. Așa este și acum, cu bucurie spun. O piesă bună aduce în sală public, asta este până la urmă o lege sau ar trebui să fie. Există o educație, publicul iubește teatrul. O singură dată s-a întâmplat, imediat după revoluție, când teatrul s-a mutat în stradă, cum ziceam noi. A fost de înțeles. Acum lucrurile cât de cât s-au așezat și oamenii vin cu drag la teatru. De curând am fost în turneu prin mai multe orașe și oamenii sunt entuziaști, sunt dornici să vadă teatru. Eu fac tot

posibilul să aduc publicul la teatru, mă duc în mijlocul oamenilor, vorbesc cu ei, comunic. Un actor nu poate să moară decât alături de partenerul lui care e publicul. Dacă te despartî de el mori mult mai repede, este superb „să mori“ odată cu generația ta.

- ...în viață urcăm și coborâm?

Dacă am tot urca, urca, am intra așa într-o imponderabilitate ușor necontrolabilă. E bine să mai vii și cu picioarele pe pământ. E bine să-ți cunoști măsura, să-ți cunoști limitele. Ce ne-am face dacă n-am avea limită?!

-...albul se confundă uneori cu negrul?

Vă referiți la Obama? (râde). Acest plus și minus în care trăim permanent, acest râsu’-plânsu’, toate acestea se întrepătrund și apare un „gri superb“.

-...artiștii români nu au un loc al lor, bine definit în societate?

Simplu. Artistul, actorul în mod cu totul special, este o oglindă a societății în care trăiește.

-...ați făcut atât de puține filme?

Nu mi-a plăcut. Îți spun ceva în premieră, am revăzut filmele generației mele, îmi pare rău că nu am participat mai des. Am un soi de regret, dacă vrei, un soi de nostalgie a acelor vremuri. Eu sunt un om foarte precis în profesie. Nu-mi place să pierd timpul, să văd dezordine, să stau undeva pe un câmp să aștept nu știu ce generator care trebuie să vină de nu știu unde. Îmi plac lucrurile rapide, precise și exacte. Filmul în raport cu teatrul nu m-a incitat. Îi admir pe cei care au rezistat anumitor condiții și au făcut film.

- ...televiziune? De ce medic ginecolog? Mi se pare că v-a incitat rolul acesta.

Trebuia să vină odată și timpul ăsta... Cu un an înainte de a intra la I.A.T.C., pentru a nu fi luat în armată, părinții mei m-au înscris la o școală sanitară în Turnu Severin. Timp de un an am făcut practică prin spitale, m-am plimbat prin toate secțiile. Am învățat să fac și injecții, ne făceam noi între noi. Atunci nu era nimic care să mă facă să-mi fie cumva frică, să-mi strângă inima, nu mi se părea mare lucru când vedeam sânge, sau când asistam la o operație. Acest rol mi-a adus aminte de acele vremuri. Exact ce spuneam mai devreme de trecut, nu știi niciodată când, ca actor, o experiență, o trăire te poate ajuta în prezent să-ți conturezi un rol. Joc rolul unui medic ginecolog la pensie, în retragere. E foarte frumoasă povestea lui: un om care nu se poate despartî de profesia lui. E bine să îți legătura, să nu rupi brusc legătura. Există oameni care nu au ținut seama de acest lucru, „scos din priză“ îmbătrânești mult mai repede. Trebuie să știi să prinzi tempo-ul din mers, altfel e grav. În momentul în care stai, ești terminat!

- ...revoluția din decembrie?

Întrebarea asta este așa cum era întrebarea și discuțiile pe care le aveau părinții mei prin anii ‘45-’46: „Măi, când vin odată americanii ăia?“

- ...nu ați trădat ideea de căsnicie?

Eu am vrut să fiu burlac. Am avut credința, până a o întâlni pe Vali, că așa e mai bine. În 1975 ea m-a convins, m-a deturnat ca să zic așa, acum nu-mi pare rău. Până a o întâlni pe ea am avut așa o rezistență, am rezistat ispitei. Ideea de căsnicie pentru mine a fost ca și vorba aia: fugi, fugi, dar până la urmă tot nu scapi, te prinde! Căsnicia este totuși un dar de la Dumnezeu, doi oameni se întâlnesc, se iubesc, și mai încolo lucrul ăsta nu mai ține de noi, ține de o zonă minunată. E celestă. Faptul că poți avea urmași, că te poți bucura de ei, că te chinui pentru ei, este ceva dumnezeiesc aici.

- ...toți membrii familiei vorbesc aceeași limbă?

Ufff, uneori asta mă enervează și pe mine. Nu există diversitate de subiecte în discuție. Așa a fost să fie până la urmă. La noi fiecare știe ce are de făcut. Este ca un automobil, fiecare are rolul său foarte important, chiar și când dăm în marșarier știm ce și cum. Totul constă în a comunica.

- ...v-a fost model Toma Caragiu?

De ce Toma? Toma era un om fabulos. Avea un

caracter puternic. Soarta cu el a fost nedreaptă. Avea ce spune în teatrul și filmul românesc. Când intra Toma undeva unde era multă lume, toți tăceau și îl ascultau pe el. Se întâmpla ceva fenomenal, mulți actori au murit, Toma trăiește! Trăiește prin seria filmelor BD, prin momentele vesele de la TVR, prin melodiile cu Anda... Toma este lângă noi. Când mă vedea prin teatru vorba cea mai dragă pe care mi-o adresa era: Ce faci, oltene?

Note:

Virgil Ogășanu s-a născut pe data 17 iunie 1940 la Turnu Severin. A absolvit I.A.T.C-ul în anul 1964, clasa profesoarei Beate Fredanov. Debutul ca actor l-a cunoscut la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț cu rolul „Miroiu“ din piesa „Stea fără nume“, în regia Ion Cojar. „Statuia lui Ion Luca Caragiale ar trebui să fie în fața teatrului. Nu are ce să caute pe o stradă oarecare, acolo unde a fost mutată. Acolo își pierde din valoare, își pierde din măreție. Caragiale este, fără îndoială, părintele dramaturgiei noastre. Că vrem, că nu vrem, Caragiale este contemporan cu noi. Destinul acestui mare om a fost să ne puna în valoare, să creioneze societatea românească, ceea ce a și făcut. Însăși alegerea profesiei cred că este un destin. Dacă nu aș fi fost actor în urma școlii la care eram înscris, ca medic veterinar deveneam, printre altele, și

„responsabil“ de cantitatea de apă ce se punea în băutură la restaurante. Era o meserie bănoasă. Fiind un oraș de provincie, oamenii ne cunoșteau și cărciumarii începuseră să ne curteze încă din școală. Studenții de la actorie trebuie să cunoască trecutul teatrului. Românii la ei acasă se simt abandonți ceea ce este trist. Nu exista o lege foarte clară prin care învățământul să fie obligatoriu, educația trebuie să primeze într-o societate care se respectă. Clasa politică are alte preocupări decât cele legate de educație, de cultură, de asistența socială și, nu în ultimul rând, de promovarea unei imagini normale și corecte a țării. Din păcate unii dintre politicieni fac acest deserviciu, unii cu bună știință, iar pe alții pur și simplu nu îi interesează. Marii români luau contact cu literatura străină și o aduceau acasă, în școli, în licee, acum nu se mai întâmplă așa. Cei care pleacă lasă un gol imens, mă refer la medici, profesori și mulți alții. Acum ceva vreme, un medic endocrinolog aflat în Germania îmi povestea: «Au plecat doi mari profesori de la noi de la endocrinologie și am rămas eu cel mai bun. Am să plec și eu. Cel care va veni după mine va fi el cel mai bun» - așa se întâmplă și acum în România. Nu toți care rămân sunt la fel de buni ca cei care pleacă. Din păcate, nu toți iubitorii de teatru mai au posibilitatea financiară de a veni; unii sunt foarte ocupați, cu serviciul, cu copiii, cu nepoții, deși asta nu este o scuză. Alții, luându-se cu afaceri, nu au timp și îi auzi că spun cu durere: «Nu am fost de zece ani la teatru», îi respect pentru că dumnealor recunosc.»

Parintele Pimen Bărbierul

Cine-a auzit despre el? Și din cei care-au auzit, câți mai pomenesc numele lui, fie și la vreme de sărbătoare creștinească, deși părintele Pimen a fost un martir și un mărturisitor de credință, cum mai rar s-a pomenit în istoria creștinismului românesc.

S-a născut la 23 septembrie 1905 în comuna Matca din fostul județ Tecuci, într-o familie cu 7 copii, el fiind cel mai mare. Războiul Reîntregirii a adus în familia viitorului monah o întreită îndoliere. Mai întâi tatăl său și-a lăsat oasele pe câmpia Mărășeștilor, apoi mama a fost răpusă de un tifos exantematic neîndurător, și la fel fratele cel mai mic. Orfan, el și frații săi mai mici au trăit o vreme pe lângă familiile mai înstărite din sat.

Negăsindu-și un rost în lumea mireană și dornic de o viață neprihănită a îmbrățișat calea monahală – o cale pe care o vor urma încă trei din frații săi mai mici. Unul va deveni arhimandritul Nifon, stareț la Cernica, altul va deveni părintele Dorotei, egumen și ctitor al Paraclisului Mănăstirii Cetățuia, iar sora va deveni maica Doroteea de la Mănăstirea Pasărea.

Ajungând stareț la Mănăstirea Cetățuia (Negru Vodă din munții Argeșului, zona Câmpulung Muscel) a coborât în una din grotle locului, despre care auzise că servise, în vremurile vechi, de sălaș pustnicilor dreptcredincioși. A petrecut în grotă un întreg Post Mare, în rugăciune și post sever. Acolo a descoperit moaștele plăcut mirositoare ale unui sfânt român, Schimonahul Ioanichie, pe care le-a strămutat în biserică.

În anul 1948 a ajutat rezistența din munți, gruparea colonelului Gh. Arsenescu și a fraților Arnăuțoiu, care au depus jurământ de haiducie în fața sa, obligându-se să lupte împotriva comunismului. Părintele Pimen îi ajuta cu alimente, adăpost și servea de legătură cu lumea. Descoperit de securitate în 1949, ca unul dintre cei ce sprijineau rezistența anticomunistă, a fost arestat și dus la Câmpulung împreună cu alți

partizani. Va fi condamnat la 25 de ani muncă silnică, din care a executat 14 ani și nouă luni. A trecut prin multe închisori importante din țară. A lucrat la minele de la Baia Sprie, la Tg. Ocna, la Aiud - de aici a și fost eliberat în 1964, când s-a dat Decretul de amnistie.

După eliberare din detenție, s-a retras la mănăstirea Cernica, unde se afla și fratele său, Nifon. Erau doi frați, amândoi în haine monahale în cadrul aceluiași lăcaș de viață duhovnicească. Apoi, Pimen Bărbierul a fost numit stareț la mănăstirea Sitaru.

Una din isprăvile duhovnicești ale părintelui Pimen Bărbieru a fost înfăptuită la minele din Baia Sprie în noaptea de Înviere. Împreună cu alți deținuți politici a improvisat, din uneltele lor metalice cu care sfredeleau pământul, dangățul clopotului, iar din pânză albă odăjdii și-a realizat slujba Învierii, când acolo, în adâncul pământului, toți deținuții au putut scanda într-un glas *Hristos a înviat*.

Totuși, muncile istovitoare, în condiții radioactive, au imprimat trupului său fragil maladii grave și greu de vindecat. Iată cum îl descrie un fost deținut politic care l-a cunoscut în timpul detenției la Tg. Ocna: *Când l-am văzut pentru prima oară pe părintele Pimen Bărbieru era foarte slab, mai mult piele și os. Avusese câteva hemoptizii. Mânca foarte puțin... În urma unui tratament cu antibiotice și sub îngrijirea doctorului Aurelian Narcea, medicul penitenciarului, s-a pus pe picioare, a prins greutate și i-a oprit evoluția bolii.*

A revenit la Cernica, dar în același timp era și duhovnic la mănăstirea Pasărea unde era sora sa, maica Doroteea. Trecea drept un stareț haiduc și și-a găsit liniștea veșnică în ziua de 8 noiembrie a anului 1983. A fost înmormântat în cimitirul mănăstirii Pasărea, unde odihnesc și ceilalți 3 frați plecați din comuna Matca pentru a se consacra unei viețuiri lipsite de prihană. Au trecut atâtea prilejuri de aniversări și comenorări și nu știu să-și fi adus aminte cineva de el pentru a-i pomeni numele și pentru a-i evoca martirajul arătat într-o vreme când Cuvântul era pus între paranteze.

Ionel Necula

Căutând trupul în subconștientul etimologic al nației

Nicolae BACALBAȘA

Prin limba română se plimbă viu, parcă reîncarnând în formă contrasă pe Lev Tolstoi, un cadavru viu. Se plimbă sub formă de trup.

Este o formă abisală a subconștientului colectiv al comerțului de întâmpinare cu moartea?

Este o achiziție lingvistică în acceptul corporalității vii destul de recentă.

Conform dicționarului lui Lazăr Șeineanu, slavul *trup* a intrat în limba română desemnând „sfoara de moșie”, „patul războiului de țesut” și referindu-se la corpul omenesc doar indirect în locuțiunea „trup și suflet”, desemnând intimitate.

Termenul slav de la care provine desemnează în primul rând cadavrul și, demult și rar utilizat, corp.

Să fie vorba de încă un caz al ambiguității morale a contribuției slave la limba română.

În „istoria literaturii române”, George Călinescu este trist-necruțator: “Fondul slav izbește numaidecât prin sunetele gângăvite, gâfâite, sumbre, de un grotesc trist adeseori, prin colorarea grea pe care o duce de obicei la vorbirea neaoșă”.

Vocabularul de origine slavă exprimă pierderea demnității umane, inegalitatea raporturilor aspre de atârnare, umilința, necesitatea.

Stăpânii nedoriți au venit silind sufletele oamenilor săraci, trezind mizantropia.

Multe cuvinte arată infirmități sufletești și trupești și sunt apte pentru pictarea monstruosului.

Unele cuvinte înspăimântă (răcnire, hohotire, plescăire) sau intră în lumea haoticului, a groazei infernale și escatologice (primejdie, taină, clătire, nălucire, prăpastie, beznă, iad).

Se constată un glisaj semantic al termenului slav inițial spre altceva. De obicei spre rău și pagubă.

Cu trupul ne aflăm în fața unui memento mori?

Oare românul circulă cu acest cuvânt pe buze asemenea musulmanului pentru care turbanul este viitorul său lințoliu în care va fi înfășurat după ce trece de pragul vieții?

Dacă insiști mai tare pe palimpsestul limbii, găsești alte parfumuri.

Dăm de latinul *troppus*, cireada, turmă. Oița individuală și-a

însușit corporalitatea comunității. Și dacă săpăm și mai adânc dăm de germanicul, francicul care i-ar fi inspirat pe latini.

Bătrâna realitate indo-europeană?

Poezia și parfumul rădăcinilor.

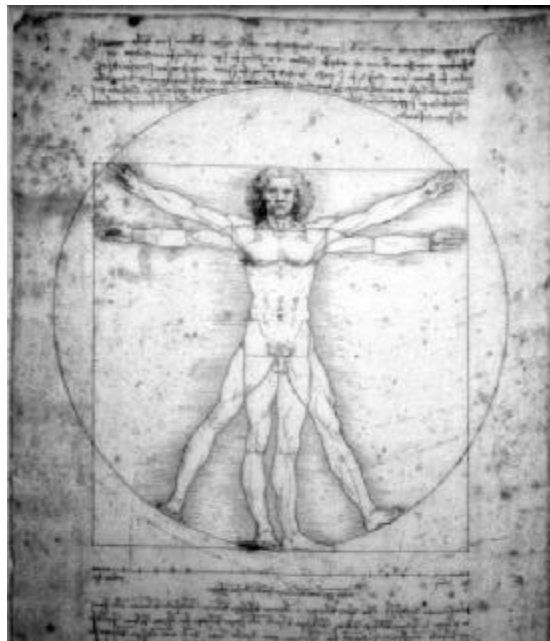

foto: Cornel Gingărașu

În ceasul morții, sufletul își sărută TRUPUL de sus până jos și spune:
Trupule, floare, cum m-ai purtat prin lume și m-ai păzit ...

(folclor)

Săbiile lui Constantin Brâncoveanu

(III)

Radu MOȚOC

- Sabia inventariată cu numărul 2683, tot din oțel de Damasc, de origine orientală, are lama încovoiată aproape ca un iatagan. Este foarte rău conservată, mânerul este căzut - deci fără plăsele, având și garda lipsă. Pe lamă, începând de la garda care lipsește, apar cele două lumânări aprinse (singurele încrustații cu argint) așezate pe două sfeșnice, iar între lumânări o floare. Urmează medalionul cu Maica Domnului cu Iisus-pruncul în brațe, iar în interiorul medalionului, de o parte și alta, câte o floare sau stea. Deasupra medalionului, trei stele cu câte patru raze. Urmează cei doi îngeri ce susțin coroana. De aici lama este scobită la mijloc și în interiorul scobiturii o floare încadrată într-un arabesc ce sfârșește printr-un ornament. Inscripția săpată pe marginea superioară a lamei este încadrată între două ornamente florale și este asemănătoare cu sabia precedentă. Această sabie este singura, din cele trei, care are ornamente pe ambele fețe ale lamei. Pe reversul lamei, lângă gardă, apare un motiv decorativ oriental, asemănător cu cel de pe cealaltă față. În interiorul acestui ornament, Emil Vărtosul presupune că este un început al unui verset arab din Coran sau un număr în cifre arabe (640?). Se poate presupune, dat fiind faptul că acest amănunt este singular din toată paleta de săbii brâncovenești, faptul că această inscripție din ornament este un adaos ulterior confecționării spadei. Din toate săbiile brâncovenești cunoscute până la acea dată (1935), numai sabia *Așezămintelor Brâncovenești* are ornamente pe ambele fețe ale lamei: Medalionul Maicii Domnului pe o față a lamei, îngerii susținând coroana, pe cealaltă.

Ca observație generală, se constată că nici una din cele trei săbii brâncovenești din Muzeul Topi Sarayi nu posedă teacă.

Un călător englez, Walsh, în trecere prin București, după 1820, semnalează prezența unei săbii brâncovenești: „*Une épée qui lui avait appartenu (à Brâncoveanu) me fut offerte pour en faire l'achat. Elle portait sur la lame son nom en lettres d'or, avec cette inscription en caractères grecs: Mère de Dieu, souveraine protectrice, garantis de ses ennemis le très pieux, très magnifique, très illustre prince, fils de Jean, Constantin Bassarabba, le Voivode*”. Inscripția

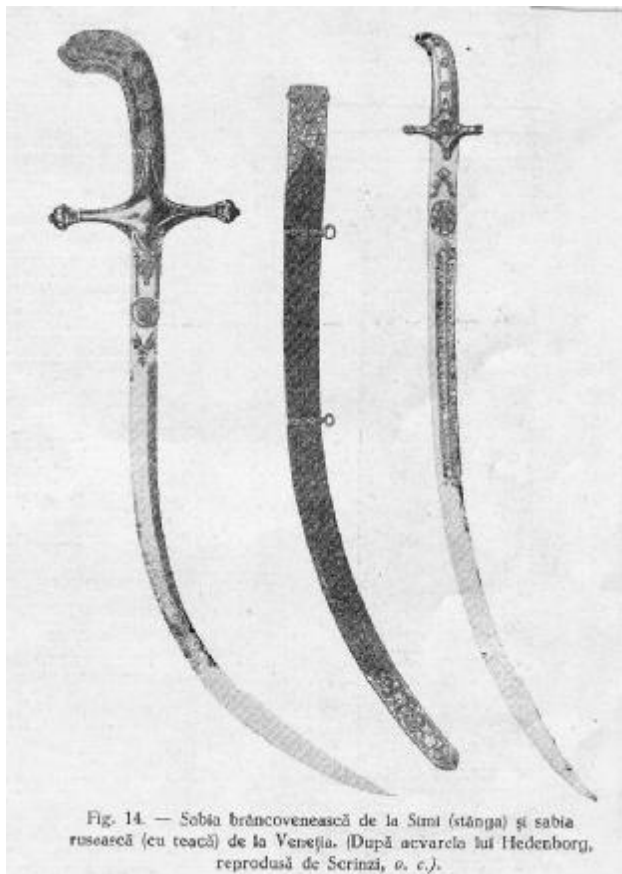

Fig. 14. — Sabia brâncovenească de la Simi (stânga) și sabia rusească (cu teacă) de la Veneția. (După arcurile lui Hedenborg, reprodusă de Serinzi, o. c.).

acestei săbii se apropie de inscripția săbiei nr. 269 din colecția Șeremetev, dar evident este vorba de altă sabie. Sabia semnalată de Walsh ar fi singura care are inscripționat numele în întregime a lui Constantin Brâncoveanu. Nu se știe dacă Walsh a cumpărat până la urmă această sabie, care firește ar fi normal să se găsească în Anglia. Vorbind de soarta nefericitului voievod, în lucrarea „*Voyage en Turquie et a Constantinople*”, Walsh afirmă în anul 1820 că s-ar fi pierdut tradiția, chiar în cercurile savante ale Patriarhiei de acolo, privitoare la locul de îngropare a lui Constantin Brâncoveanu „*Leurs cinq têtes furent portées sur des pieux dans les rues, et leurs corps furent jetés dans la mer; ils furent recueillis par des matelots grecs, et enterrés dans l'île de Halki, dans l'un des couvents de cette île*”⁽⁹⁾.

O altă mențiune despre o altă sabie brâncovenească ne oferă inventarul făcut în anul 1725 referitor la toate giuvaericele rămase de la Brâncoveanu „*o sabie ferecată cu aur și cu un zefir mare în vârf și cu multe diamănte=1310 florinți nemțești*”. Documentul

aparține *Arhivelor Așezămintelor Brâncovenești*. Se poate ca această sabie să fi fost oferită spre cumpărare lui Walsh? Dar tot atât de posibil este ca să fie o altă sabie, adăugând astfel încă două săbii semnlate de-a lungul timpului.

Tot în acea perioadă interbelică, anterior anului 1935, a fost semnalată de către Marcu Beza o altă sabie brâncovenească aflată în *Visteria Sfântului Mormânt din Ierusalim*. Inscripția este prescurtată, asemănătoare cu cele de la Luvru, cu sabia nr. 268 din colecția Șeremetev și cu sabia nr. 2684 de la Istanbul. De data asta o găsim cu teacă originală. Pe sabie se pot distinge clar elementele specifice: garda, motivul decorativ oriental, cele două lumânări arzând, sfeșnicele lor, medalionul Maicii Domnului cu Iisus-pruncul, coroana în trei colțuri susținută de doi îngeri, precum și inscripția.⁽¹⁰⁾ Această sabie a fost descoperită încă din 1896 de *Institutul rusec* din Istanbul, dar considerată drept sabie bizantină din sec. al XII-lea. Nicolae Iorga, în *Revista istorică* din 1933, a semnalat-o primul în bibliografia românească citând sursa rusească și atribuind-o lui Constantin Brâncoveanu, fără să o fi văzut.

Un profesor, Caro, de la Universitatea din Breslau publică știrea cum că în anul 1862 s-a găsit în lacul Goplo în Polonia o sabie a cărei inscripție era identică cu sabia brâncovenească de la Turin. Caro emite ipoteza că numeroși „valahi” au servit în armata Poloniei, astfel se explică existența acestei săbii pe teritoriul Poloniei.

O altă lucrare manuscris, a doctorului Ioan Hedenborg - medic la Rodos, semnalează o sabie brâncovenească care la anul 1900 se găsea la Rodos, provenind din insula Simi, respectiv de la mănăstirea Sf. Arhanghel Mihail.

Putem afirma că până la acea dată, când Emil Vârtosu face un inventar al săbiilor care au aparținut lui Constantin Brâncoveanu, numărul acestora se ridică la **nouăsprezece**.

Ca urmare a diversificării textului inscripționat, cât și a ornamentelor, putem trage concluzia că domnitorul comanda aceste săbii pentru diferite destinații: sabie ce urma să o poarte domnitorul în diferite ocazii solemne, săbii ce urmau să fie dăruite unor personalități, sau oferite ca răsplată pentru diferite merite, dar există și ipoteza ca domnitorul să comande mai multe săbii pentru o colecție personală, dat fiind numărul mare de săbii care îi sunt atribuite.

În rezumat putem enumera următoarele săbii brâncovenești care au fost prezentate mai sus:

- Cele zece săbii brâncovenești din colecțiile rusești, doar amintite;
- Câte o sabie la Rodos, Torino (Armura Regală), Paris (Muzeul Luvru), Berlin, Ierusalim (Visteria Sfântului Mormânt);
- Alte trei săbii la Istanbul (Muzeul Vechiului Serai);
- O sabie descoperită în lacul Goplo din Polonia;
- Semnalarea la București a unei săbii în anul 1725 și

alta la 1820, de la care nu sunt decât descrieri sumare;

Constatăm că nicio sabie nu este semnalată în colecțiile din Viena, Budapesta sau Transilvania, unde ar fi trebuit să apară datorită faptului că Manu Apostol, omul de încredere a lui Brâncoveanu, a reușit să transporte la Brașov o bună parte din averea acestuia, cu foarte puțin timp înainte de plecarea lui Brâncoveanu la Constantinopol. Inventarul acestor impresionante bogății cuprinde nu mai puțin de șaisprezece săbii! Zece din ele sunt prezentate ca fiind „turcești”, dar toate

sunt din argint sau argintate. Un alt inventar, care amintește de aceste săbii, făcut la sfârșitul anului 1714, când averile domnitorului Brâncoveanu sunt confiscate de autoritățile imperiale, se referă și la vânzarea unor obiecte. În 1720 mai rămăseseră încă două săbii nevândute din depozitul constituit în Transilvania în 1714. După întoarcerea Doamnei Maria din exilul impus de sultan, Gheorghe Trapezuntinul intervine de nenumărate ori la Viena pentru despăgubirea văduvei și a nepotului lui Brâncoveanu ca urmare a confiscării averilor brâncovenești din Ardeal. Gheorghe Trapezuntinul protestează și împotriva felului cum au fost vândute săbiile. El amintește faptul că în inventar săbiile apar ca fiind confecționate din argint, iar în actul de vânzare nu se mai menționează acest lucru, fapt ce diminuează substanțial valoarea recuperată. Unele săbii au fost vândute cu cinci-șase florini, în timp ce orice negustor de rând poartă o sabie de cel puțin 30 de florini.

- Proveniența fabricației acestor săbii, este discutabilă. Emil Vârtosu emite ipoteza unor ateliere din Ucraina Kieveană, dar nu exclude posibilitatea să fi fost confecționate și în Orient.⁽¹¹⁾

Note:

9. Voyage en Turquie et a Constantinople, R. Walsh, Paris, 1828.

10. Noi urme românești la mănăstirea Sinai și la Ierusalim, Marcu Beza, Boabe de grâu, nr.9.

11. Odoare românești la Istanbul, Emil Vârtosu, B.C.M.I., Fasc.83, din 1835, pag. 16.

(sfârșit)

Începuturile Aviației civile în România

George MILEA

Încă din septembrie 1922, în România a apărut o linie aeriană de transport pentru pasageri, marfă și poștă. Acest tronson făcea parte din prima cursă regulată transcontinentală din lume pe relația Paris-Strassbourg-Praga-Viena-Budapesta-Belgrad-București-Constantinopol, unind practic vestul cu estul Europei și țărmurile Asiei Mici.

Această linie aparținea Companiei franco-române de navigație aeriană, înființarea ei (în anul 1920) făcându-se la propunerea marelui om politic și diplomat român Nicolae Titulescu (1882-1941), pe considerentul că „aviația poate și trebuie să aducă o importantă contribuție la întărirea legăturilor dintre state și la asigurarea unei păci trainice”. În anul 1925, după unele încercări de zbor efectuate între București și Galați cu avioane tip „Potez - XV”, conduse de piloți români, se ia hotărârea de a se înființa prima linie aeriană națională. În acest scop, la Arsenalul Aeronautic din București au început pregătirile pentru transformarea a două avioane militare tip „De Havilland – DH 9” (după alte surse, ar fi fost mai puține sau chiar mai multe) în avioane de transport pentru pasageri, bagaje și poștă, cu o cabină de două locuri, în afară de locurile pilotului și mecanicului de bord.

Deoarece operația de transformare a avioanelor în străinătate ar fi costat foarte mult, din cele două proiecte autohtone prezentate este acceptat cel al inginerului Constantin Mincu. Acesta, împreună cu un grup de tehnicieni români, rezolvând mari dificultăți, reușește în primăvara anului 1926 să termine transformarea aparatelor și astfel, pe data de 15 iunie 1926, s-a creat posibilitatea de a răspunde primului pasager (omul de afaceri brăilean Nicolae Anninos, care se grăbea să ajungă la Galați pentru încheierea unei tranzacții, plătind în acest scop suma de 1.800 de lei) de a fi transportat pe calea aerului de la București la Galați, calea ferată fiind inundată.

Avionul, pilotat de plutonierul major aviator Ion Negreanu, ajunge cu bine la Galați, având la bord primul pasager cu plată.

Din impresiile de zbor ale acestuia: „Mă urc

în cabina aeroplanului, după ce domnul pilot Negreanu mi-a dat o haină groasă de zbor, având în dreptul urechilor niște clape mici, desfăcute. Îmi încheștez mâinile pe rezemătoarea scaunului și, legat în chingi, aștept cu inima ticăind puternic de emoție plecarea. Motorul pornit zbârnâie foarte tare și helicea începe să se învâртеască din ce în ce mai repede. Îmi fac o cruce și zic: Doamne ajută!...”

Hotărându-se deschiderea oficială a liniei aeriene pentru ziua de 24 iunie 1926, conducerea Aviației Civile a organizat un mare miting aviatic pe aeroportul București-Băneasa, după aceea urmând zborul inaugural. La această solemnitate a participat întreaga familie regală, membri ai guvernului, ai corpului diplomatic și reprezentanții autorităților civile și militare. S-a oficiat un serviciu religios, familia regală a trecut

în revistă avioanele, după care au urmat câteva exerciții de zbor. La ora 18.00 aparatele au plecat în cursele București-Galați, București-Iași, București-Chișinău (via Galați). Unul dintre avioane, la puțin timp după decolare, din cauza unei defecțiuni tehnice, a fost nevoit să aterizeze pe aerodromul Pipera, în nord-estul Bucureștiului.

Din cauza interpretării greșite a buletinului meteo, s-a considerat că în zona Brăila-Galați sunt condiții bune de zbor și aterizare, dar, după orele 18.00, o adevărată rupere de nori s-a abătut asupra acestei regiuni. Avioanele plecate în cursă au avut de luptat cu vântul și ploaia deosebit de puternice, din care cauză aparatele pilotate de locotenentii aviatori Nicolae Opreș, Samuel Rosmeneciuc și subofițerul aviator Ion Negreanu au fost nevoite să aterizeze forțat lângă

Făurei, abia a doua zi putându-și continua drumul spre Galați.

Seara, în jurul orelor 20.00, comandantul aeroportului din Galați, căpitanul aviator Ioan Banu, a observat, cu oarecare surprindere (chiar dacă era la curent), că cinci avioane survolau orașul fără a avea posibilitatea de aterizare din cauza pistei acoperite cu apă. Primul care s-a încumetat să aterizeze a fost aparatul pilotat de plutonierul aviator Nicolae Onasie, acesta prăbușindu-se la sol și sfărâmându-se complet, cu pilotul rănit și mecanicul neatins (cnf. ziarului „Lumea” Iași, 27 iunie 1926). Grație măsurilor luate de comandant, celelalte avioane au aterizat în bune condițiuni, chiar dacă ploaia și vântul continuau la fel de intens. Din cauza terenului inundat, avioanele au putut pleca din Galați spre destinațiile finale (Iași și Chișinău) în ziua de 27 iunie 1926, inaugurându-se astfel primele linii de navigație aeriană națională. Acest eveniment important a fost marcat prin baterea unei medalii comemorative din bronz argintat.

În anul 1930 ia ființă prima companie de transport aerian național sub denumirea de „Liniile Aeriene Române Exploatate de Stat – L.A.R.E.S.”, anii următori aducând o dezvoltare fără precedent a aviației civile, prin apariția unor noi aeroporturi cu infrastructuri moderne, balizarea terenurilor pentru zborurile de noapte și extinderea liniilor aeriene, inclusiv pe trasee externe. Presa centrală și locală a încurajat necontenit publicul să călătorească cu avionul, prețul unui bilet de avion, de exemplu, pe relația București-Galați, având aceeași valoare ca a unui bilet clasa I pe C.F.R. Alături de celebra formație de înaltă acrobație aeriană „Dracii Roșii” (numiți așa din cauza avioanelor tip „ICAR”, vopsite în roșu), piloții români, dând dovadă de mult curaj și măiestrie în arta pilotajului (în ciuda unor greutăți inerente și cu prețul a numeroase sacrificii), au repurtat succese excepționale în țară și străinătate, fiind considerați, alături de piloții francezi, cei mai buni din lume.

AEROPORTUL MILITARO-CIVIL DIN GALAȚI (scurt istoric)

În baza cererii Direcțiunii Aviației Civile din Ministerul Comunicațiilor, datată 24 octombrie 1921 și conform Legii de expropriere pentru interes public, comuna Galați cedează din moșia Țiglina o suprafață de teren de 108 ha, situată în partea de vest a orașului și la sudul tunelului C.F.R. pentru înființarea aeroportului Galați. Această cerere este investită cu forme legale de proprietate, conform Sentinței Civile nr. 387 din 4 noiembrie 1921 a Tribunalului Județului Covurlui.

Citat: „Tribunalul, luînd în examinare lucrările de la dosar și avînd în vedere Decretul Regal nr. 4019 dat la Sinaia în ziua de 15 octombrie 1921, publicat în „Monitorul Oficial” din 19 octombrie curent, prin care s-a declarat expropriat în interes militar și de urgență, terenul necesar construirii aeroportului Galați, constatîndu-se că toate formalitățile sunt îndeplinite, în virtutea legii, hotărăște: declară expropriat pentru cauză de utilitate publică și în interes militar o parte din terenul moșiei Țiglina, proprietatea comunei Galați, teren situat în partea vestică a orașului și la sudul tunelului C.F.R., compus din 108 ha (4.706 mp), prevăzut în planul și tabloul întocmit de direcțiune. Cu drept de recurs...”.

În anul următor (1922) demarează rapid construcțiile primelor clădiri ale aeroportului (comandant sub-locotenentul aviator Nae Cicei): hangarul din beton-armat care putea adăposti 4-5 aparate, atelierele de întreținere, depozitul de benzină cu două cisterne îngropate (capacitate 20.000 litri), uzina electrică și locuința comandantului, spațiul dintre acestea fiind împodobit cu grădini cu flori.

În anul 1924, Primăria Galați cedează aviației o suprafață de teren de 50 ha, pentru extinderea aeroportului și pentru a se facilita, mai ușor și mai rapid, legătura cu orașul.

Peste trei ani, în urma măsurărilor făcute de Serviciul Topografic al Armatei, prin persoana căpitanului-topograf Roland Stoica, se găsește un plus de teren de 5 ha, stabilindu-se astfel suprafața totală a terenului expropriat: 163 ha, laturile terenului (între balize) și poziția geografică – vezi schema aeroportului. Poziție locală: la 4,5 km de centrul orașului Galați, direcția N.V.

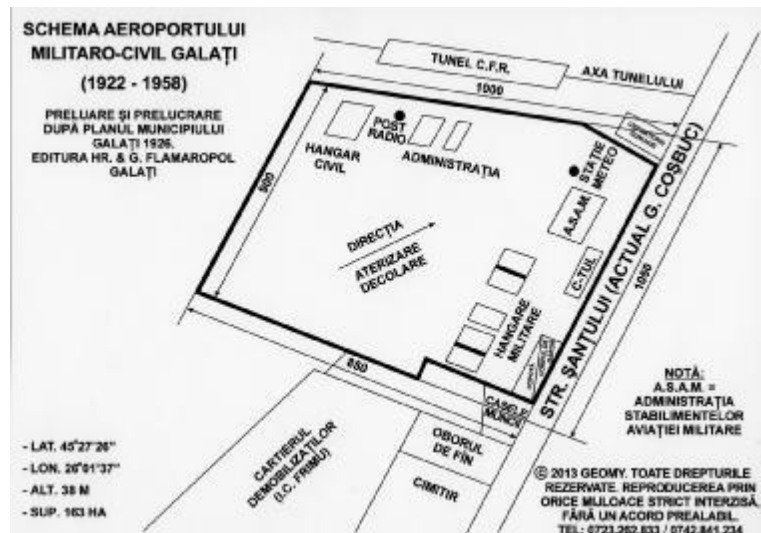
Din anul 1928 (comandant căpitanul aviator Dumitru Gamulea), aeroportul începe să fie dotat cu stație T.F.F. cu antenă, stație meteo, post radio și goniometrie, teleimprimator, avînd ca personal un radiotelegrafist, un mecanic de pistă, un maestru tâmplar, un plutonier de front și un elev de administrație, paza fiind asigurată de o gardă militară.

Întreaga suprafață a aeroportului este folosită în comun de Aviația Civilă (Nord) și Aviația Militară (sud-est) prin Grupul 3 Aviație Vânătoare, flotilele 3 și 4. Celelalte cinci

hangare (aparținând Aviației Militare) se construiesc între anii 1924-1926.

Cursele de pasageri au fost exploatate cu diferite tipuri de avioane, toate bimotoare, la început avioane militare tip „DE HAVILLAND – DH 9” modificate, cu două locuri pentru pasageri și „ANSALDO” cu patru locuri, pe diverse relații interne dar și externe, racordând orașul nostru cu întreaga țară, dar și cu spațiul european.

Din amintirile unui fost aviator, Petrică Godinac (1924-1998): „A fost o vreme când pe Domnească erau mai mulți aviatori decât marinari. Aviatorii, băieți culți, manierați, se purtau frumos, elegant, cu domnișoarele, pe când marinarii le mai și ciupeau de fund!”. Dar nici aceștia, aviatorii, nu erau chiar ușă de biserică. Alt fost aviator, Mihail Gunesh (1920-2007) își amintea: „În localurile din port se iscau uneori mari bătăi între aviatori și marinari,

din diferite motive. Aveam o mătușă profesoară la pensionul „Notre Dame de Sion” (actualmente, Facultatea de Mecanică), care locuia în spatele pensionului, pe str. Beldiman (Științei de azi). Când mergeam la ea, împreună cu un prieten, și ne schimbam în haine civile, gradele inferioare neavând voie să intre în uniformă în localuri, ne cățaram pe un fel de coteț din cărămidă și priveam peste zid, la fete. Erau drăguțe, de 17-18 ani, însoțite de mame, numai fete de bogătași, care atunci când aveau chef să plece în oraș, le aștepta trăsura la poarta pensionului”.

În perioada 1937-1938, comanda Flotei 3 Galați a fost exercitată de comandorul (grad de ofițer superior din Aviația și Marina Militară, corespunzător gradului de colonel din armata terestră) Emanoil Ionescu care a adus-o în poziția de unitate model în cadrul aviației române. Din acest motiv, în anul 1938, la Galați, se desfășoară marile manevre regale de aviație.

În iulie 1935, în cadrul Asociației Sportive și Culturale C.F.R. s-a înființat Secția Aviația C.F.R. la care au aderat din start 4.000 de persoane, în special personal C.F.R. și membri de familie, devenind în scurt timp un adevărat fenomen de masă.

Explicația acestei inițiative este simplă – conducerea C.F.R. nu a rămas niciodată indiferentă vis-a-vis de activitățile culturale și sportive naționale, sesizând dotarea mai mult decât modestă a aviației cu aparate și piloți, insuficientă ca număr și pregătire pentru a răspunde nevoilor apărării țării.

În numai doi ani, secția Aviatică C.F.R. a ajuns să aibă 14.000 de membri, ceea ce a dus la crearea Asociației Aviatică

C.F.R., cu personalitate juridică independentă. În anul 1937 s-a înființat cea de-a doua școală de pilotaj la Galați, elevii efectuând practică de zbor pe aeroportul local și care în final a brevetat cca. 100 de piloți pentru uzul armatei, în timp de război, și al aviației civile, în timp de pace.

Secția Aviatică C.F.R., filiala Galați, ajunsese atât de puternică la un moment dat, încât și-a permis să organizeze un mare miting aviatic la Galați, în sept. 1939.

Foarte puțini dintre contemporani cunosc faptul că, timp de 11 ani (1935-1946), a existat un serviciu de aviație al Căilor Ferate Române pentru transportul oficialităților, delegaților și corespondenței aeriene.

Deci, oare de ce emblema C.F.R. este reprezentată de o roată cu două aripi (că doar locomotivele nu zboară)?...

În condițiile încheierii celui de-al doilea război mondial, comisia aliată de control (formată din reprezentanții U.R.S.S., Angliei și S.U.A.) dispune desființarea aeroportului militar

gălățean și, ca urmare, pierderea poziției avută anterior: important mod de trafic și escală a celui civil. Cel mai înverșunat în susținerea acestei idei (desființarea aeroportului), fiind, normal, reprezentantul Uniunii Sovietice, generalul V. Vinogradov, care, conformându-se ordinilor primite de la Moscova, a declarat: „orașul Galați, fiind situat în zona de frontieră, nu mai poate să dețină un aeroport militar”.

Aeroportul civil a mai rezistat totuși, cu activitate din ce în ce mai redusă, până în iulie 1958, când, pe motiv de nerentabilitate, a fost mutat în perimetrul comunei Salcea, jud. Suceava, punându-se bazele înființării actualului aeroport modern „Ștefan cel Mare” Suceava.

După desființarea aeroportului, pentru scurt timp, aici a mai funcționat o mică unitate aviatică utilitară „Aviasan”, mutată și aceasta rapid în zona comunei Vânători, numită după 1990 „Aerobaza Galați”, azi dispărută.

După 1965, pe terenul fostului aeroport a început construcția cartierului de locuințe „Aeroport” (sau Aviației) și extinderea defunctei zone industriale de pe b-dul G. Coșbuc.

Pentru (măcar) marea tradiție pe care orașul nostru a avut-o în domeniul aviației – la mândria și patriotismul local renunțăm – și pentru că, de ceva ani, ni se tot promite un aeroport – pe când acesta oare?...

„ICARE-i zicea el, în zboru-ți drumul de mijloc să-l ții, e statul ce-ți dau.

Dacă-n cale prea jos cobori, îți va fi îngreunată de apă aripa,

Iar de urca-vei prea sus, și s-ar arde de focul din soare.

Zboară între aceste două și ascultă-mi porunca-mi.”

Publius Ovidius Naso (43 î. HR.-C, 17 D.HR.), poet latin, „Metamorfoze”, în românește de Maria Valeria Petrescu.

n.a. La întocmirea acestor materiale s-au preluat și mixat informații din următoarele surse:

- Ghe. N. Munteanu-Bîrlad, „Galații”, Societatea de Editură Științifică Culturală Galați, 1927;

- Joseph Kessel „MERMOZ”, Volumul 2, Editura Meridiane București, 1985;

- Harta Istorică a României (1938), Editura Tipocart Brașovia S.A., 1997;

- Toate volumele Dicționarului Enciclopedic apărute în perioada 1993-2009, Editura Enciclopedică București;

Catalogul Expoziției Bilaterale „AEROMFILA 2001”, 75 de ani de la inaugurarea primelor linii aeriene naționale;

- Mihai Blăjuț „Evadarea din Infern”, Volumul 3, Editura Arionda Galați, 2007;

- Cele mai sincere și respectuoase mulțumiri domnilor Petrache Moraru (Galați) și Constantin Pricop (București) pentru unele informații și materiale oferite.

- Imagini scanate după fotografiile din colecția d-lui Petrache Moraru, Galați.

Voiaj în Rusia Meridională și Crimeea (1837)

de Anatole de Demidoff

64 desene de Raffet

Paris, 1860, Ed. Ernest Bourdin et C-ie

(urmare din numărul 156)

Livia Nemteanu-Chiriacescu

Bucureștii.

La București prima grijă a fost să-și procure un echipaj, căci orașul e mare și cere precauții (citește pericolos), mai ales că era și o chestie de modă obligatorie, deoarece nicio persoană care se respectă nu circulă pe jos pe străzi. Afară de aceasta, mai erau incomodați și de faptul că trebuiau să poarte permanent un pardesiu care să-i apere de praf, ceea ce pentru un străin, apreciază Demidov, era inconvenabil.

Cum vede voiajorul nostru de la 1837 orașul?

Cu străzi de lărgimi inegale, rău aliniat și prost pavate, multe chiar nepavate. Majoritatea caselor sunt doar niște barăci de lemn vechi și putred printre care se ridică câte un edificiu cu o arhitectură pretențioasă. Construite cu materiale fragile care nu rezistă climatului respectiv, chiar cele mai frumoase case, în pofida luxului înfloriturilor, denotă o uzură avansată care ar necesita urgente reparații. Ceea ce-l surprinde cel mai mult pe călătorul nostru este marea varietate a costumelor și a chipurilor. Muncitorii, meșteșugarii, nu pregetă la greutate, cu toate obiceiurile orientale ale locului, dar ce animă cel mai mult acest oraș este marele număr de evrei care îl locuiesc. Ei sunt activi, insinuânți și nu se descurajează de la nici o încercare sau oboseală, dacă prevăd chiar cel mai mic câștig. Aici autorul întârzie în povestirea sa, pentru a ne face portretul și elogiul evreului bucureștean:

Cu o pălărie cu boruri largi, într-o haină neagră ponosită, e gata să-ți devină un ajutor îndemânic, inteligent și neobosit, pe care nu-l impresionează nici disprețul, nici mânia, care

vorbește câteva limbi și care pentru câțiva piaștri îți oferă supunerea lui, răbdarea lui, elocința, virtuțile și viciile lui. Dar odată ce l-ai acceptat în preajma ta, nu te mai poți debarasa de el. A devenit al tău, sau mai bine zis tu ai devenit al lui. Nu te va mai părăsi, te urmează la 20 de pași pe stradă și de la acești 20 de pași știe ce-ți trebuie. Se așează pe pragul casei în care intri și când ieși îl regăsești cu privirea recunoscătoare care îți așteaptă ordinul. Se culcă pe scara ta, îți salută câinele, e prezent, mereu acolo. Chiar dacă l-ai repezit de 20 de ori, el nu pleacă. Pentru că într-o zi ai să ai nevoie de un evreu. Abia ți-a venit gândul, că el și iese din pământ, în postura evreului care nu stă nici în picioare, nici prosternat, supus, cu urechea atentă: acesta e triumful evreului, și când după două zile de osteneală și abnegație obține recompensa, moneda scontată, vezi în privirea lui că e gata s-o ia de la capăt.

Vizitarea Bucureștilui a început cu Muzeul de istorie naturală, cu puținele lui colecții incipiente. În aceeași clădire se afla și Biblioteca publică care avea aproximativ 7000 de volume.

Demidov a făcut o donație colecției de mineralogie și anume un eșantion minuscul de platină siberiană, care să rămână ca o amintire recunoscătoare față de primirea binevoitoare ce li s-a făcut.

Și mai înainte de a trece mai departe, autorul reflectează asupra stării sociale pe care o constată.

Compătimește stadiul în care se află „aceste nefericite provincii turcești” (ca Valahia), dar speră că tinerețea va profita de proiectele înțelepte ale domnitorului Alexandru Ghica și ale generalului Kiselev, al căruia se arată un mare admirator.

E de înțeles, era doar rus ca și el. Dar Generalul Kiselev și Regulamentele Organice de care este legat, avea într-adevăr merite la acea vreme, căci a introdus prima constituție în țările românești.

Și domnii fanarioți și generalul Kiselev au

Patriarhia din București

promovat reforme de modernizare, primii în folosul Porții Otomane, al doilea în beneficiul Rusiei. Dar Rusia, prin generalul Kiselev, a solicitat la elaborarea lor concursul boierimii. Ele nu le-au fost impuse din afară, ca reformele fanariote. Evident că Rusia a urmărit ca prin aceste Regulamente Organice să realizeze un mijloc de consolidare a influenței sale în Principatele dunărene. Atât reformele regimului fanariot, cât și cele introduse de Regulamentele Organice, au avut inițial un efect benefic progresist, dar cu timpul au devenit obstacole în calea emancipării naționale. De la opincă la vladică primul a fost unanim hulit (1821). În ce privește Regulamentul Organic, el a fost ars la București de revoluționari în 1848.

Adunarea Generală a Boierilor

Demidov se revoltă că atâtia alți vizitatori întâmpinați cu caldă ospitalitate, s-au grăbit să transmită Occidentului mai ales tarele și lipsurile observate, lăsate de stăpânirea trecută asupra societății actuale. Și laudă renașterea morală de sub regimurile care au lăsat răni adânci, convins că nicio societate europeană n-a fost mai activă spre a-și crea un drum nou, înfrângând vechile piedici. Și găsește injust că unii au plătit ospitalitatea de care s-au bucurat, cu sarcasm spiritual.

Adunarea Generală, așa numita Cameră a Reprezentanților (43 membri din care unii boieri bătrâni încă mai poartă caftan, barbă și voluminoase turbane, iar militarii se prezintă în uniformă cu sabie) era așezată pe dealul Mitropoliei pe care el o numește „metropolă” sau biserică metropolitană.

Autorul - care asistă deci la dezbateri - spune că la ordinea zilei era modificarea Regulamentului Organic (constituția). Dezbaterile erau publice. Ministrul Justiției a fost aproape singurul care a vorbit, nederanjat de alți deputați. Dar ziarele (ziariștii) nu erau admise.

Orașul care se vede până la orizont de pe dealul mitropoliei este pitoresc, plin de grădini, cu acoperișuri multicolore și numeroase turnuri de biserici, peste 60.

Seara au petrecut-o invitați la rezidența de vară a domnitorului, în afara Bucureștiului, o casă mică, burgheză, dar cu o grădină mare la malul unui râu. În 1812 un incendiu a distrus palatul suveranilor valahi, care nu a mai fost refăcut, astfel că domnitorul locuiește în oraș într-o casă mare și frumoasă care e proprietatea sa. Față de anturajul ofițerilor invitați, în uniforme strălucitoare, „prințul” (domnitorul) făcea o figură modestă în fracul său negru. După cină a urmat vizita

la teatru, a cărui scenă era așa, cum am arătat la început, alături de culisele în care au fost cazați.

Dansurile valahe l-au încântat prin precizia riguroasă a mișcărilor întregului ansamblu de dansatori care au dansat „Hora Roumaniaska”, în timp ce țișanii muzicanți animau cu ardoarea lor acest tablou poetic.

Ziua următoare voiajorii s-au dus la balul boierului Filipescu, unde era venită toată protipendăa bucureșteană. Descrierea balului e savuroasă și motiv de mândrie pentru noi. „Nu cunosc, spune autorul, niciun oraș în Europa unde să se poată reuni o societate atât de agreabilă și unde cel mai bun gust se alătură unei atât de dulci veselii!”. Balul s-a prelungit până spre ziuă. „Aga” Filipescu, în costumul său larg de vechi boier, cu chipul

încadrat de o lungă și mătăsoasă barbă, era înconjurat de tinere și frumoase dansatoare, ale căror voaluri și panglici pe pletele lor se acordau atât de grațios cu dulcea fizionomie a majestuosului bătrân.” Ceea ce ne dă o imagine despre această țară valahă care a adoptat mai întâi plăcerile și liberele purtări ale Occidentului, se miră el.

Demidov este un cap care judecă, reflectează și conchide în cele din urmă, voios: „la dracu înțelepciunea și ziua de mâine, afacerile serioase. Să trăim astăzi și să ne bucurăm că ne-am ridicat din aservirea străină și mai înainte de a ne ocupa de trebile națiunilor care vor să se guverneze singure, să respirăm puțin”.

Caftanele și turbanele nu mai pot opri dorința de a dansa valsul și mazurka în costume adecvate.

Viața dusă de ei la București a fost una de plăceri, vizite simandicoase și întâlniri gastronomice.

VALAHIA.

Înainte de a părăsi capitala, călătorii au făcut un ultim tur de adio și recunoaștere a acesteia, pe care o plasau acum printre cele mai interesante capitale. Au parcurs din nou străzile întortochiate, pragul bisericilor cu coloane împletite, frize și medalioane cu sfinți măiestrit colorate, vechile și noile cartiere, cafenelele cu fumători și ziare din toată lumea care satisfăceau curiozitatea publicului avid de noutăți din lumea politică și apoi, după ce și-au luat rămas bun de la domnitor și persoanele care i-au primit cu atâta reverență, au părăsit Bucureștiul la 17 iulie.

Demidov este un om bine informat și care nu a pregetat să întocmească o statistică completă a

populației pe clase și familii, a ocupațiilor, a clădirilor, a consumului de alimente al poporului, care, spre deosebire de protipenda care i-a primit pe ei, se hrănea de regulă cu mămăligă și țuică de prune, făcând rareori uzaj de carne și pește sărat.

Este limpede că Demidov și însoțitorii săi făceau parte dintr-o categorie de privilegiați, care au obținut peste tot protecția autorităților și a conducătorilor locali și statați. Că aveau deasemenea resurse financiare suficiente, deoarece la ieșirea din capitală au cumpărat încă două trăsură acoperite, ușoare și solide. 40 de cai erau pregătiți pe traseul lor și domnitorul trimisese ștafete pentru asigurarea serviciului. Dar urmărind desfășurarea voiajului, toate acestea apar nu ca un lux, ci ca o necesitate, căci drumurile erau repede desfundate de ploii. Câmpia a devenit mlaștină, iar dorobanții care-i însoțeau puneau umărul să scoată trăsura din gropi și noroaie. La trecerea unui pârâu 20 de cai au fost necesari ca să o ridice pe mal, deși voiajorii fuseseră scoși din ea pe cai ca să o ușureze. Printre fulgere, trăznete și

averse, printre șatrele de țigani, au ajuns în fine, după o noapte dormită în trăsură, la malurile râului Buzău transformat în torente, și la orașul Buzeo (desigur Buzău), iar apoi la Rîmnic (Râmnicul-Sărat).

E curios faptul că autorul numește la vremea lui Rîmnicul „un oraș considerabil” cu un palat zidit din cărămidă „pe gustul turcesc”, unde Suvorov (general rus) l-a bătut pe Mustafa-Pașa și a primit titlul de conte de Rîmnic. Dar, pe de altă parte, este de înțeles că cei care au parte de *partea bună* a lucrurilor, privesc cu îngăduință realitatea, care nu le arată *partea rea*. Căci Demidov și ai săi au fost găzduiți la Râmnic de boierul Nicolaescu în locuința sa vastă și somptuoasă. De aceea pleacă de aici cu o amintire bună.

În ziua următoare, de data asta sub un soare binefăcător, au înhămat caii pentru a trece frontiera moldavă și au ajuns la Focșani, unde însuși președintele districtului i-a primit cu toate prevenirile. Cum treci podul peste pârâul Milcov, care desparte cele două provincii, ai ajuns în acest oraș destul de înstărit „mai ales în evrei”, comercianți. Are un *hotel de France* ținut de un francez și un misionar francez de rit catolic.

Pe aproape zece pagini, Demidov face un rezumat în general bine informat al istoriei poporului român. Astfel el menționează că Valahia, Moldova și Transilvania formau odată regatul „teribililor” Daci, de care vorbește des în odele lui, Horațiu. (Dar că, vezi Doamne, descindeau din Sciți și Sarmați) (!?). Mult timp invincibili, conduși de Decebal, au speriat Roma și Domițian a încheiat cu ei o pace rușinoasă. Pentru a spăla această înfrângere umiltoare, Traian și-a adus de două ori legiunile victorioase peste Dunăre, clădind vestitul pod ale cărui vestigii dăinuie încă. Și așa mai departe până la venirea lui Kiselev, despre ale cărui merite, multe reale, nu pregetă să istorisească.

Cu minuțiozitate el enumeră apoi funcțiile și demnitățile din Valahia, pornind de la gospodar (domnitor) și trecând prin următoarele: ban, vornic, logofăt, mare spătar, vestiar (marele trezorier), etc.

Valahia, spune el, număra în 1837, 22 orașe, 15 târguri și 3560 sate, cu o populație de 339322 case. Dă detalii asupra împărțirii teritoriului, a distribuirii justiției, exista o curte de apel, o curte supremă, dar nu jurați. Orice funcționar public sau

nobil putea fi urmărit în justiție și procesele erau numeroase. Cauza este adesea împărțirea terenurilor. Lucru bizar, spune el, într-o țară cu atâtea câmpuri necultivate și pustii, care oferă un atât de larg spațiu de muncă. Avocații nu sunt constituiți într-o corporație sau ordin. Acuzatul care nu are avocat e apărat de un avocat numit de tribunal din oficiu. Pedepsa cu moartea pentru omucidere există, dar nu se aplică, ci e comutată de șeful statului în condamnare pe viață la muncă în saline. Domnitorul are drept de grațiere a unei părți din pedeapsă a condamnatului care a manifestat o ameliorare morală în conduita sa. Crimele comise cu premeditare sunt foarte rare. Ele sunt de regulă urmarea beției, deoarece vinul este abundent în Valahia și foarte ieftin și nesupus nici unui fel de taxe. Majoratul e fixat la 25 de ani, dar poate fi redus la 21 sau 18 ani din multiple cauze. Însă minorul emancipat nu poate înstrăina imobile, nici face împrumuturi. El are doar dreptul de a folosi veniturile.

(va urma)

(Imaginile provin din arhiva Bibliotecii V.A.Urechia Galați)

Căruțe de transport din Moldova

Ionuț Caragea

Poeme din volumul *Cer fără scări/Ciel sans escalier*,
editura eLiteratura, București, 2014

Dintr-un singur gând

este atâta poezie în jurul meu
încât niciodată nu voi avea timp să o scriu
tot ce văd, tot ce ating
sunt cuvinte pline de viață
iar foaia de hârtie
este cimitirul alb
în care îmi îngrop deseori
amintirile
este atâta poezie în jurul meu
încât pixul se împotrivesc să scrie
trebuie să moară ceva în mine
trebuie să pierd ceva la care
am ținut foarte mult
voi ucide întreaga lume
dintr-un singur gând
îmi va curge o singură lacrimă
este atâta moarte în jurul meu
și atât de multă viață
în această poezie!

Disconnect

și dacă pică serverul mai sunt poet?
și dacă pică brusc internetul în toată lumea
cine va mai auzi de mine?

mi-ar plăcea să se dea o lege
prin care să se interzică poezia în locurile publice
să te duci în locurile special amenajate
cu un creion și o foaie de hârtie
să scrii numai pentru tine
ca și când poezia ta
ar fi un inel de logodnă
sau o promisiune de iubire

mi-am rănit sufletul pe hârtie
într-o baltă de cuvinte
tu îi spui clișeu
deșeu sau pur și simplu vorbărie

în timp ce poezia este o trecere de pietoni
între viață și moarte

sau un mistreț fugărit de alice
într-o pădure virgină

ceea ce scriu nu-i o simplă
îndeletnicire
ci o dedicație pentru
Dumnezeu
care uneori îți pune palma
pe frunte, femeie

chiar dacă viața înseamnă un spital
în care oamenii te tratează
cu pastile de sictir
în timp ce moartea inventariază suflete

dacă ar pica internetul
aș merge cu picioarele goale prin țărână
să simt trupul rece al înaintașilor mei
sau m-aș tunde zero
să nu-și dea nimeni seama
cât de frumos ninge

aș renunța la această vorbărie
și ți-aș trage un șut
acolo unde te doare cel mai tare
să-ți arăt cât de mult te iubesc

m-am născut pe Google
toată lumea știe
și tot caut, tot caut locul
în care să mă spovedesc

Cer fără scări

poți să privești așa la Cer
ca înecatul la suprafața apei
nimeni, dar nimeni nu-ți întinde o mână

poți să privești așa la Cer
ca la o țesătură fină de stele
cu care moartea-ți acoperă ochii
nimeni, dar nimeni nu-ți întinde o mână

și mai poți să privești așa la Cer
ca la tavanul vecinului de deasupra
care se uită la tavanul vecinului de deasupra

Dumnezeu locuiește la ultimul etaj
într-un Cer fără scări

Ștefan Radu Mușat

Epitaf

(la moartea unui înger)

Motto: *Sufletul este mereu acolo unde flămânzii luptă pentru o fărâmbă de lumină la răsărit ...*

La început am fost un vis
la celălalt capăt întunecat al veșniciei,
visul a venit de la celălalt capăt
al luminii,
iar lumea a devenit umană și temătoare,
purând fiorul reîntregit din foc nepământesc pe
tâmpurile de lut,
și-atunci s-a împlinit
mugurul de viață
prin bunăvoința Celui Preamărit;
acum am rămas înger prigonit în osânda veșnică,
dar vrednic de ecoul tuturor dorințelor desăvârșite
în bucuria și echilibrul lumii,
aripile mele sfidează renunțarea
în adâncul cerului.

Acolo am semănat cu alb
cea dintâi mireasmă a primăverii
să înduioșez umbra uscățivă a morții,
vremea să nu mai grăbească rânduiala vieții,
revărsată până-n temelia verde a pământului.
Astfel am adus din nou speranța
să lumineze anotimpul celor triști
cu zilele căzute galben în nostalgia toamnelor târzii,
pentru răscumpărarea timpului pierdut
în nopți trecute prin tăcere;
păcatul și minciuna
le-am întemnițat
în era întunericului,
nimeni să nu le vadă, nimeni să nu le audă,
ei să trăiască imaculat,
departe de ispită și ademeniți de rai,
eu să rămân în rugăciunea lor - Lumina .

Împărtășire

(când nu te visez, când nu te simt, te trăiesc prin moarte...)

Prea mult de împărtășit n-a mai rămas
în prima noapte fără mine;
mi-a trântit pământul inima din piept
și băjbâi cu un trup cleios întunericul sub pas,
țărâna mă apasă în neștire;
un elan izbit de pretenția sărmană de a fi cu tine,
mă întoarse în nopțile în care nu visam
că pot deveni pământ însuflețit în lumina ta,
dar nicio îmbrățișare nu-i eternă;
mi se stinge sângele-n mormânt,
plătind tributul cel dintâi,
și anotimpul împrăștează florile sub care mă
descompun;
eu m-am iertat și te-am iertat demult,
tu care niciodată n-ai plecat din mine;
adie trist a primăvară
în cimitirul bătut de clopote și liturghii
și nimeni nu privește în urmă,
spre lumea fără căpătâi...

De-ai să mă uiți, tu să nu mori fără iubire,
în moarte nu rămân;
timpul stinge clipa și orice împărtășire;
mi-a rămas speranța și parcă sunt mai demn
în adâncimea nimicului,
să-ți spun cât te iubesc și te trăiesc în moarte
sub crucea mea de lemn;
trăiesc îmbrățișarea ta
preaplin de tine, prea gol de mine,
chiar dacă țărâna mi-a zdrobit lumina de sub pleoape...
De m-ai regăsi
unde va, cândva,
în groapa cerului,
renăscut din ape,
atunci ai să știi
că poți respira din mine dorința și durerea cuvântului,
tu care n-ai plecat din moartea mea,
să ne întrupăm din veșnicie și abis...

Andra Elena

Brațe

Unele brațe ajung să cerșească
Ceea ce deja le aparține,
Și chiar bruscate
Ele nu se frâng.
Mai tare se încordează.
Nu poartă
Când le vine rândul
Ghimpi
Ci stau în tihnă
Ateptându-și vremea..
Se deschid
Trec de la o stare la alta.
Își râd,
Se lovesc,
Se îmbrățișează
Se pișcă.
Unele brațe te ridică
În miros nou de busuioc
Altele
Te coboară în cazane fierbânde.

Oval

Am început să trăiesc oval.
Îmi dau inima de-a dura
Poate o amețesc și-i vine mintea la cap.

Mă rostogolesc cu fiecare pierzanie
Cu fiecare adiere târzie
Și-mi proptesc în gard fiecare aparență.

Ce miros oval!

Mi-a parfumat până și adâncul surâsului
Dat fiecăruia,
De parcă nimeni nu s-ar prinde de existența mea
rotundă.

Și mă învârt
Și îmi încure pornirile
Ca și cum ar fi singura formă de șantaj
Să le fac să pară într-o ordine.

Sunt o fată cu oval la cap
Și nu-mi permit să trăiesc așa..
Oricum.

Nu mi-a trecut

Încă mai am resturi,
Nu mi-a trecut nimic.
Nu mi-a trecut nicio fibrilație,
Niciun drum,
Nicio minciună,
Niciun adevăr.
Mai simt acolo zăcăminte.
Și pun pariu,
Că dacă m-ar întreba cineva,
Nici n-aș ști care să fie întâi.
Mai am începuturi,
Care nu mi-au trecut.
Mai am treceri,
Încă deschise,
Rămâneri
Ce nu s-au cicatrizat.
Nu mi-a trecut nicio căldură,
Niciun frig.
Nu mi-a trecut niciun miros,
Vreun tremur ceva,
Vreo repetiție.
N-a trecut nimic.
Nu mi-a trecut niciun nume,
Nicio față,
Până și umbrele au înțepenit.
Mai sunt acolo,
Toate înălțimile,
Toate golurile.
Fiecare întoarcere,
Fiecare el.
Și nu mi-a trecut
De câte ori am murit
Sau de câte ori am trăit,
Dățile în care nu m-am învățat minte.
Nu mi-a trecut nicio ghemuire,
Nicio eliberare.
Și-i dau cu betamină.

Coriolan Paunescu

Tăcerea din miracol

Mă legănam ca un plop solitar,
toate lucrurile inerte se legănav
ca niște plop soliitari, ori ca niște
arbori plăpânzi, pe care cerul

își sprijinea necunoscutul precum
o briză pe un țârm temerar
ce trece țopăind ca un copil

înspre nordul de vis al luminii.

Muchia albă a timpului prevestitor
îmi spunea să trec mai departe
ca o stea alb-căzătoare.

Și am pășit temător în necuprinsul
noptii reverberat de spațiul
pulsând al pământului și al lunii
cu-nfățișarea ei de crăiasă și de unic
miracol al sorții.

Într-o vreme m-am rătăcit ascultând
ademenitorul cântec din inima lui
Osiris,
înțeleptul ce trăia în silabele limbii
vorbite în singurătatea din jur a
tăcerii.

Am știut instantaneu că mă aflu

în viul planetei, ca un punct
îndepărtat
și învârtind universul tăcerii.

Renunțând la revanșă

Roata se învârtea, se învârtea
și parcă nici nu era adevărată.
Era un fel de pătrat în șase colțuri

de diamant găsit în nisipurile lumii.

Și, cum priveam, fascinat
de jocul roții din golul cuvântului,
am înțeles că mișcarea,

niciodată definită până la capăt,
vine din impulsul greu al celulei
cu nuclee magice în luptă continuă
și spre absolută cunoaștere.

Dintr-o dată, am văzut un țăran
între două veacuri antagonice
luând două pietre tari, pe care le-a
transformat cu mâinile sale, mari,
în pietre de moară, rotunde și tari,
precum grâul arnăut al strămoșilor.

Se lupta omul acela cu destinul,
cu forțele pietrei, cu rigoarea
gândului,
până ce totul devenise rotund
ca o roată ce se rostogolea
înainte-i.

Am știut, atunci, că ispita grâului
nu-și va lua niciodată revanșa -

totul fiind încrustat pe trupul
luminii...

Tablou

Iată, se ivește pasărea mută,
sângerândă și clară,

ca un pilon de marmoră
al memoriei dinafară.

De-atâta durere în irișii mei,
se înfioară luna turnată-n aur

precum toamna icoana de tei
izvodită de meșterul faur...

Și eu, dintr-un jilț de nuiiele
privesc ca un rege
spectacolul lumilor mele
ce se deschide spre inima mea
ca un joc de noroc
mereu ascuns sub perdea.

Pe cohorta de gânduri ochiul viu
aduna lumina,
pentru cea mai lungă noapte a
biruinței
dar fără să știu.

Universul se deschidea pur
tremurând ca un astru
pe cerul înstelat și nespus de
albastru.

Bronzul cel grav

Mă tem de bronzul strălucitor
ca de un îngheț al statuii

care se leagănă în galbena
vălvătaie
mereu arătându-se

nepăsătoare și gravă.

Îmi spun că ea, odată și odată,
mă va strivi
în șuierul naiv al vântului,

ca pe un obiect profan,
mereu ascuns subpământului,
mereu sedus de chemarea
luminii,
și a cărnii tremurânde

pe albele degete-ale mâinii.

Livia Nemțeanu-Chiriacescu

FACEREA LUMII

(Proiect de film)

ZIUA ÎNTÂIA

E câmpul mov de floare și de brumă
De fum, de ceață și de ochi visând
E timpul când din aburul pădurii
Ca dintr-o mare, ziua vezi născând

Lumina se desface de-ntuneric
Ca-n ziua-ntâia din soroc făcând
E câmpul mov de floare și de brumă
De frig, de ceață și de ochi visând.

ZIUA A DOUA

Se mișcă elementele naturii
Într-o vârtelniță de început de lume
Un abur dens se urcă și coboară
Înghesuindu-se-n pereți de spume

Mustește umezeala putrezindă
Ca într-o sferă cu lichide grele
Se-amestecă materia-n mișcare
Cercând tăria unei paralele

Și iată că un strop, un strop de ploaie
Descumpănindu-se, se-așterne jos
Filtrând deodată haosul de păcle
Din cristalinul ochiului stielos.

ZIUA A TREIA

M-am deșteptat pe-o insulă pustie
Înconjurată de-un ocean vâscos
În care izolarea mi-era soră
Și spaimă, în anarhicul colos

Cu gândurile mele împreună
Te caut în dimensiunea a patra
Și-ncerc s-adun din stinsele vestigii
Scânteia ce să-mi încălzească vatra

Aștept să suflă duh și strălucire
Picur de foc smuls veșnicelor nopți
Peste deșertul însetat de floare
Și peste pragul proaspeților morți

Și câmpuri luminoase să-nverzească
În inima-mi uscată de-așteptare
În care dorm grădinile în fașă
Cu rodii prinse-n ram ca felinare.

ZIUA A PATRA

Am auzit deodată un răs zglobiu
Un răs, ca niște clopoței de-argint
Și m-am uitat pe cerul negru până-
atunci
Și-am văzut ochi sălbatici licărind

Înmărmurit priveam cum se
preumblă
Mulțimea lor pe-al nopții-nalt
Olimp
Mimând figuri de geometrie-n
spațiu
Schimbându-se cu fiecare anotimp

Iar printre ochi o sferă luminoasă
Când răsărea, când apunea albind
Și s-alerga cu orbitoarea pară
De foc, în cumpănă sărind

Și i-am spus lună și i-am spus soare
Și i-am spus noapte și i-am spus zi
Și anilor le-am pus răboju-n spate
Ca să se numere-n copii.

ZIUA A CINCEA

Și m-am uitat în limpezi adâncimi
- Oglinzi spălate pentru veșnicie -
Îngreunat de marile tăceri
Pecetluite-n apele mumie

Și-atunci am pus o umbră în mișcare
În unda ce-a cântat înfiorată
Și-am pus culoare și i-am dat lumină
Și apa a jucat în juru-i roată.

M-am veselit și viața mi-a părut
O nemaipomenită întâmplare.
Privind apoi înspre copacii triști
Am atârnat pe ramuri zburătoare.

Era un joc de-a transformarea lentă
De la ceva mereu la altceva
Și viață dând, simțeam că-mi stă-
ndemână
Și ucigașa forță de-a o lua.

ZIUA A ȘASEA

Și uite-așa, cu jocul de-a momâia,
Am potrivit un falnic dobitoc
Și o jivină care să-l răpună
Și altele asemenea în loc,

Căci deschizând cutiile Pandorei
S-au înmulțit în fel și fel de chip;
Dar am găsit, privindu-i cu mirare
Idea unui arhetip.

Am potrivit în taină, cu răbdare
O firavă făptură-ntârziată

Și i-am turnat înțelepciune-n tigră
Și vanitate câtă să-i încapă

Asemeni lor, o vietate nouă
Să umble și să țipe dacă vrea,
Să se-nmulțească, dar să se convingă
De rolul de stăpân ce dobânda

Și uite-așa, jucându-mă de-a toate
Cu monștrii mei, speriat și abătut,
M-am săturat de făcerile lumii
Și mi-am dorit repaosul pierdut.

ZIUA A ȘAPTEA

Și într-o relaxare voluptoasă
Se-ntinse deci, ca un patrician,
Lăsându-se pe nesimțite-n somnul
Uitării comediilor în van

Iar în vacanța asta, creatura
Și-a desfătat pornirile deplin;
Descoperise în instinct minunea
Savorilor păcatului virgin.

Trecu o eră, două și deschise
Din nou pleoapa peste joaca sa;
Uimit stătea și nu-i venea să creadă
Spectacolul ce i se-nfățișa.

Era o pantomimă uriașă
Cu măști grotești, ingenue și triste,
Sub care nu recunoștea pe nimeni
Și nu înțelegea pe care piste

Se desfășoară regulile-acestui
Atât de complicat și straniu joc
În care toți loveau fără osebire
Cuprinși ca de beție sau amoc

Și dacă n-ar fi fost să-i scape firul
Ar fi gândit ce bine s-a brodit
Că insul searbăd și lipsit de viață
Atât de mare-actor a devenit;

Dar se-ntristă degrabă creatorul
- Ca ucenicul mag înspăimântat -
Că propria creație-i scăpase
Din mână și zburda destrăbălat.

Simțindu-se iar singur își întoarse
Obrazul către alte galaxii
Gândind că ziua șaptea nu-i priise,
Iar somnul fu capcana ce-l pieri.

Centenarul 1915

Livia CIUPERCĂ

Să aibă dreptate Gellu Naum, afirmând că „nu există decât eternitatea (?) din care viața este o formă, un accident...” (Cartea șarpelui) Fi-va viața-timp un „accident” sau „un râu de evenimente și un torent vijelios”, precum afirma, cândva, Marcus Aurelius? Important este că Poetu-și acceptă sensibilitățile, cum altfel?... „Iubesc acest accident...” În fond, dacă „apariția vieții”, în concepția lui Emil Cioran a fost „o nebunie trecătoare”, „o fantezie a elementelor, o toană a materiei” (Sfârtecare), de ce n-am accepta ideea de **viață-accident**?... Mai ales dacă-n acest „accident” ne cuprindem, ca-ntr-o horă, cu toții... Și tocmai despre câteva astfel de accidente, despre astfel de treceri șerpuitoare, de ce nu, și centenare, se cuvine-a rememora. S-ar cuveni. Așa, pentru a-l contrazice pe același sceptic Cioran, filosoful, care scria cam așa: „Nu e deloc dezolantă ideea că nimeni nu-și va mai aminti de **accidentul ce-am fost**, că nu va mai rămâne nici cea mai mică urmă dintr-un eu – însetat de suplicii...” sau de cunoaștere sau de recunoaștere, am putea zice.

Ecranul Timpului, tu, clepsidră îndumnezeită, ai încrustat întru eternitate, multe evenimente-simbol! Dar astăzi, cu bunăvoința domniilor voastre, ne oprim privirea spre anul centenar **1915**. Un An al bucuriei, deopotrivă al tristeților. Un An al focului arzător întru iubire, un An arzător al morții. Un An, sub auspiciile unor acorduri melodice nemuritoare, un An al unui zbuțiu cu tunete și încăierări mondiale. Un An cu acorduri simfonice, un An deschizător de speranță – pentru artiști, scriitori, deopotrivă, cercetători, economiști, industriași, bancheri, politicieni etc. Un An în care multe speranțe vor fi fost încununuate cu succese, dar și tot atâtea năruite speranțe.

Un an al cântecului cu și despre Edith Piaf, făptură plăpândă, născută în plină stradă (Belleville, prevestind o frumoasă și zbuțiuată viață), sub protecția unui felinar, dar care, și peste ani, vulnerabilă „la mome Piaf” („vrăbiuță”) fi-

va: „On l'appelait l'hirondelle du faubourg, / Ce n'était qu'une pauvre fille d'amour...” („Rândunică, îi spuneau, c-un surâs amar./ Dar ea viața-și câștiga numai pe trotuar...”) Adesea descumpănită, nu va ști să spună decât „Je lutte et je me débats” („mă lupt și mă zbat”), „Je crisper mes poings” („îmi încleștez pumnii”), pentru a-și apăra iubirea („te port în inimă”), pentru a îmbrățișa frumosul („je vois la vie en rose”) și-atunci... „Alors je sens en moi/ Mon coeur qui bat...” („simt înlăuntrul meu / cum îmi bate inima...”) A înflorit precum un crin, fără emfază, cu simplitate și multă iubire... Cât este de „epatantă această femeie micuță, de treabă, veselă, în rochia ei neagră, simplă...”, glăsuiește unul dintre numeroșii ei biografi, Frédéric Perroud. „Edith a cântat pentru

dragoste și durerea de a o fi pierdut...”: „Je vais te faire une chanson bleue/ Pour que tu aies des rêves d'enfant/ Où tes nuits n'auront plus de tourments./ Alors, le jour, tu vas chanter/ Pour que les autres puissent espérer.../ Quand le monde l'aura appris./ Tu pourras quitter la vie./ Tu viendras chanter dans les cieux.../ ... Chanson Bleue...” („Am să-ți scriu un cântec albastru/ Ca să-ți dau aripi de copil./ Noptile tale nu vor mai cunoaște tulburarea./ Ai să-l cânti ziua/ Ca să le aduci și altora speranța.../ Când lumea-l va învăța/ Vei putea părăsi viața. / Vei veni să-l cânti în cer.../ Cântecul albastru...”) A trăit cu intensitate fiecare clipă a vieții sale, lăsând în urmă amintirea întrupată-n cântec: „Dieu, réunit ceux qui s'aiment...” („Doamne, reunește-i pe cei ce se iubesc...”) Edith Piaf s-a dăruit muzicii și publicului ei drag. Și publicul a iubit-o, iar la 14 octombrie 1963, „întreg Parisul a plâns-o...” În acele încordate clipe, murmurul mulțimii „semăna cu zgomotul pe care-l fac valurile mării pe furtună, o respirație imensă, zguduitoare...”, notează Simone Berteaut. Toată viața ei este un imn dedicat iubirii... V-amintiți? „L'hymne à L'amour...”

Și, vă rog să rețineți, prin Edith Piaf, la centenarul nașterii sale (19 decembrie 1915), omagiem, deopotrivă, și pe Frank Sinatra – la centenarul nașterii sale (12 decembrie 1915), deopotrivă, amintindu-ne și de fideli săi prieteni: Dean Martin și Sammy Davis Jr. Toți acești artiști (și câte alte zeci de nume dragi!) au recunoscut,

precum Edith Piaf: „*Je n’suis qu’une âme de rien de tout, / Je n’sais même pas me mettre à g’noux...*” („Nu sunt decât un biet suflet/ Nu știu nici măcar să cad în genunchi...”) Și totuși, o mare și unică dorință, a rămas: „*Laissez-moi danser...*” – șoptește în acorduri unduitoare Dalida... „*Laissez-moi danser...*” – în înfiorate acorduri dramatice o auzim și pe Edith Piaf... sau înfioratele acorduri sirtaki, în interpretarea lui Anthony Quinn (Mexic, 21 aprilie 1915-2001, SUA), în „*Zorba, Grecul...*”

Fiecare dintre centenarii, pe care îndrăznim să-i nominalizăm, și-au urmat *calea* (cunoașteți refrenul: „*my way*”?) – și filologul Mihai Isbășescu (14 ianuarie 1915-1998), și lingvistul Nicolae Corlățeanu (14 mai 1915-21 oct. 2005), și pictorul Alexandre Istrati (Dorohoi, 1915-1991, Paris), și medicul-poet Paul Păun (București, 5 septembrie 1915-9 aprilie 1994, Israel), și preotul Ion Cărciuleanu (22 octombrie 1915-2013), și filosofii Alan Watts (1915-1973) sau Roland Barthes (12 nov. 1915-26 martie 1980), și scriitorii Alice Gadoffre-Staath (1915-1945), Sun-Won Hwang (26 martie 1915-2000), Crișan Mușețeanu (București, 25 aprilie 1915-4 decembrie 2006, Germania), Saul Bellow (10 iunie 1915-2005), Jerome Lawrence (14 iulie 1915-2004), Gellu Naum (1 august 1915-29 septembrie 2001), Yves Theriault (27 nov. 1915-20 oct. 1983) sau Vintilă Horia (18 decembrie 1915-4 aprilie 1992, Spania) etc. Fiecare dintre ei aveau să-și croiască în mod variat traiectul vieții, precum versurile cântecului: „*Am avut o viață plină, / Am colindat fiecare drum / Și mai mult, mult mai mult de-atât, / Am făcut-o în felul meu...*” (Frank Sinatra). Asemenea, epigramiștii: Gh. Hulubei, Ion Drăgnescu, Sorin Beiu, V. Cacinschi, Ștefan Tropcea, Gh. Păun-Ulmu și Gh. Hulubei... sau poetul doljean Aurel Tita (8 ianuarie 1915-1994), recitându-ne din volumul **Undeva, în amintire** (1935).

Cu aceeași emoție-n amintire: regizorul Oscar Welles (6 mai 1915-1985), actrii Ingrid Bergman (29 august 1915-1982) și Eli Wallach (7 decembrie 1915-2014), Gică Petrescu (1915-2006), violonistul Emil Gavriș (1915-1989) sau actorii basarabeni: Chiril Știrbu, Victor Gherlac, Arcadie Plăcintă și Mefodie Apostolov. Bineînțeles, nu-i putem omite nici și pe spaniolul politician Santiago Carrillo (18 ianuarie 1915-2012), Maria Agatha Simma (5 febr. 1915-16 martie 2004, „*mystique autrichienne*”), fotbalistul Alfo Boffi (26

februarie 1915-1987), bancherul David Rockefeller (12 iunie 1915-1996), biochimistul Norman Cousins (24 iunie 1915-1990), dictatorul chilian Augusto Pinochet (25 noiembrie 1915-2006) sau juristul Gian Domenico Picasia (1915-1995).

Și-n acest iureș, Nicolae Iorga va deschide ferestrele anului 1915, chiar pe 1 ianuarie, cu o nouă publicație: „Revista istorică”, o bijuterie, prin bogăția informațiilor și a semnăturilor de prestigiu (G. Giurescu, I. Minea, G. M. Ionescu), reținând doar articolul lui Alex. I. Lepădatu (1876-1950, Sighetu-Marmației), prestigiosul profesor de istoric al Universității din Cluj, despre „*trecutul bisericii Vulpe*” (Iași). De asemenea, merită să amintim

că la 15 martie 1915, publicul meloman va asculta în primă audiție **Simfonia a II-a în La major**, de George Enescu, iar în decembrie 1915, Constantin Nottara își va sărbători 40 de ani de activitate scenică. Tot în 1915 se va realiza primul film documentar dedicat lui Mihai Eminescu, autor Octav Minar.

Biserica Ortodoxă Română își amintește, deopotrivă, și de cel de al cincilea patriarh ortodox român, preafericitul Teoctist (7 februarie 1915-30 iulie 2007). Cu aceeași evlavie, ne amintim și de preotul martir Gavril Zob (Măjoaga-Cluj, 2 iunie 1915-31 august 1997), primul preot român care a săvârșit primul serviciu religios, în 1990, de Sf. Paști, în fosta închisoare Gherla. Să nu uităm, preotul Gavril Zob a fost răsplătit, în 1996, cu cea mai mare distincție bisericească ortodoxă, „Crucea Patriarhală”. Aceeași evlavie, și în amintirea arhidiaconului Ioan Iovan (Țigănași-Iași, 7 mai 1915-29 iunie 2009, Mănăstirea Neamț), fără a-l confunda cu părintele-martir Ioan Iovan, fiul spiritual al Părintelui Arsenie Boca!

Prinos de recunoștință „*domnului învățător*” născădean Constantin Gh. Ungureanu (18 martie 1915-3 martie 2005) și, firește, tuturor dascălilor români, care au purtat cu sârg, și condeii, și arma cuvântului păstrător neîntinat întru credință, tradiții și obiceiuri străbune. Prin strădania dascălilor (învățători, profesori, preoți) români, bibliotecile și arhivele din țară conservă cărți și reviste care glăsuiesc despre Școala Românească, despre credința, obiceiurile și tradițiile străbune. Cu acest sentiment de iubire pentru locurile natale, pentru limba noastră „*cea frumoasă*”, pentru toate realizările acumulate într-un secol, s-a născut și amplul studiu: **Brăila acum o sută de ani. 1915.**

Lucrarea de sinteză a neobositului profesor Ioan Munteanu a fost lansată chiar pe 1 ianuarie 2015. Un om și o operă dedicată orașului Brăila! Aceeași recunoștință și fostului director general al B.C.U. București, prorector al Universității București, autor de manuale școlare și studii universitare, Constantin Nuțu (1915-1979)!

Multe alte evenimente s-au derulat în acest an tulburător, 1915. La 18 septembrie 1915 se va crea „Federația unionistă” din România, președinte fiind N. Filipescu, iar vicepreședinți, Take Ionescu și Simion Mândrescu. Și tot în 1915, se editează „Revista Neamului”, iar Margareta Miller Verghy va traduce pentru prima oară în limba română sonetele englezoaicei Elisabeth Barrett Browning, *versuri de o deosebită sensibilitate*, dedicate soțului ei, poetul Robert Browning.

Și-un fapt interesant avem a reține: traducătorul Mihai Isbășescu (14 ianuarie 1915-1998), specialist în literatura medievală, cu doctoratul obținut la Universitatea Tübingen, în 1939, s-a născut în anul în care Kafka își publica volumul său de povestiri **Metamorfoze** (1915), având bucuria plăcută, ca peste ani, să-l traducă, în românește.

Însă anul 1915 înregistrează la nivel mondial o dureroasă conflagrație. Un an cu o deschidere înfocată, încă din iulie 1914. Pentru România, acest conflict punea mari probleme, deopotrivă, mugurul speranței. Sfatul domnesc, deopotrivă, sfatul înțelepților, inimile tuturor românilor, într-un glas, doresc redobândirea teritoriilor românești din ghearele vecinilor lacomi.

Într-un discurs rostit la mitingul național din Ploiești, în ziua de 3 mai 1915, Nicolae Titulescu, va preciza că România se află într-un moment crucial, „*trebuia să decidă de toate străduințele trecutului ei întunecat și vitreg și de toate făgăduințele viitorului ei luminos și falnic: clipă supremă, pe care am întrezărit-o cu toții în visurile noastre de mărire, clipă pe care nu îndrăzneam să sperăm a o vedea sosind generațiunea chemată s-o trăiască!*” (p. 91) În adevăr, „*România trebuie să iasă întreagă și mare! România nu poate fi mare fără jertfă!*” (p. 92) Vocea sa se suprapune vocii colective: „*Ne trebuie Ardealul! Nu putem fără el! Vom ști să-l luăm și, mai ales, să-l merităm!*” (p. 93) Cu voință și speranță, „*nu va pieri românismul pe urma acestui război și vor pieri numai acei care nu s-au arătat vrednici de dansul!*” (vol. **Pledoarie pentru Pace**, textul discursului se intitulează: **Inima României**, p.95) Și România va deveni Mare („*dodoloață*”, îngâna la 1918, micuțul viitor filosof, Lucian Blaga), dar cu multă jertfă!

În toată țara, febra e mare. Într-o prelecțiune

meticulos alcătuită, senatorul G. G. Mironescu se va adresa alegătorilor săi din Colegiul I Vaslui, în august 1915, afirmând cu tărie că „*uriașul război european ne-a pus în fața următoarei probleme care stăpânește întreaga noastră viață politică*”, străduindu-se a-și incita ascultătorii și încercând a răspunde la o serie de întrebări („*Cum vom apăra interesele noastre în prefacerea generală ce va rezulta din război?*” sau „*Cum vom asigura viitorul României și întregirea Neamului Românesc?*”). Și la multe altele, Români, uniți, au răspuns – și vor răspunde ori de câte ori va fi nevoie. La o distanță de exact un secol, remarcăm verticalitatea judecării acestui senator G. G. Mironescu, adevărat patriot. El va susține că neutralitatea este „*imposibilă*”, că participarea la război, va aduce după sine multe „*greutăți*”, dar ceea ce este foarte important: „*Noi avem de făcut revendicări importante de la amândouă statele mari vecine ce se luptă între ele: de la Austro-Ungaria și de la Rusia*” (p. 6), iar „*războiul actual cere o pregătire tehnică formidabilă...*” (p. 11) Anumite „*considerațiuni*” ne „*impun a merge contra Austro-Germanilor*” (p. 15), românii având sfânta datorie „*de a-și susține drepturile*” în ceea ce privește așa-zisa „*moștenire austro-ungară*” (p. 17) Vechiul Regat al anului 1915 avea, deopotrivă, de cântărit și „*primejdia germană*” (p. 27), dar și „*primejdia rusească*” (p. 28). Se impunea a se avea în vedere: „*datoria și interesul statelor civilizate de a înfrâna urgia germană...*” (p. 30) Singura soluție: „*nevoia de a fi uniți!*” (p. 48) Și s-a dovedit! (G. G. Mironescu – **Extras dintr-o scrisoare publică adresată domnilor alegători ai colegiului I de Vaslui**, București, august 1915)

În anul marilor fierberii mondiale (1915), istoricul literar francez Joseph Bédier va publica două lucrări extrem de importante: „**Les crimes allemands d'après les témoignages allemands**” (Crimele germane după mărturiile germane) și „**Comment l'Allemagne essaie de justifier ses crimes?**” (Cum încearcă Germania să se desvinovățească de crimele ei), ambele, imediat traduse și publicate și în limba română. Merită a le lectura!

1915 a fost un an vulcanic, în care iubirea și jertfa s-au înfrățit, ca-ntotdeauna, întru plecăciune și acceptare, fie dacă e vorba de razele mângâietoare întru zămislirea frumosului, sau de vârtejurile înspumate-învrăjbite ale furtunilor vieții. Pe toate, ființa noastră, pregătită ori nu, trestie legănată-n vânt, s-ar crede, e conștientă că viața și moartea sunt un dat divin, și n-avem voie a ne împotrivi. Totul și toate-s doar ale noastre – și pentru ale noastre.

Valeriu Salcie

Cine-și mai aduce aminte de el? Fire de artist autentic, se disipa cu aceeași înfrigurare prin pictură și poezie, de parc-ar fi vrut să confirme postulatul lui Lessing, așa cum o statuase în **Laokoon** cu două secole-n urmă, că numai împreună poezia și pictura pot asuma realitatea spațio-temporală în totalitatea ei.

Valeriu Salcie nu privea nici el cele două genuri ca distincte, fiecare cu distincția și specificul ei, ci le privea complementar și în deplină corelație, împreună având misiunea de a epuiza artistic realitatea. Poezia privea lumea temporal, în infinitatea devenirii ei, în timp ce pictura privea

aceeași realitate spațial, în infinitatea formelor de existare. Numai așa, împreună, în cuplu, în tandem, poezia și pictura, pot asuma lumea artistic și, firește, subiectiv. Poezia este o pictură vorbitoare, iar pictura o poezie mută. În felul lor, fiecare din cele două discipline artistice asumă o dimensiune a realității, dar lumea în ansamblul ei, lumea ca totalitate, nu poate fi explorată decât împreună, prin conjugarea celor două mijloace artistice. În câteva rânduri l-am antrenat în întâlnirile cenaclului cu publicul. Era un recitator de excepție. Îl ajuta timbrul vocii, care completa celălalte distincții de personalizare. Cine voia să-și facă o idee despre el, despre ceea ce era și reprezenta Valeriu Salcie, trebuia să-l asculte recitând. Era neîntrecut.

Avea obiceiul de a se raporta la absolutul lucrurilor, la esență, la forma cea mai abstractă. Nu comenta poezia, ci prototipul de poezie, forma ideală sub care trebuie să se întrupeze o poezie. De aici și exigența actului său critic, ceea ce incomoda multă lume. Ridica această exigență la rang de principiu, de imperativ, de postulat. Avea cultul perfecțiunii și nu făcea nici o concesie relativului. Cum să fie agreat, de vreme ce lumea este solid ancorată în relativ și se simte confortabil în această relativitate? Absolutul, perfecțiunea nu sunt calități omenești și nu caracterizează firea, ci suprafirea, transcendența, dar poetul nu-și mai prelungea meditația până la această concluzie. Viza absolutul și cocheta cu el în toate plâsmuirile sale lirice.

Prin deceniile 7 sau 8 ale veacului trecut, revista timișoreană **Orizont** i-a publicat un grupaj de versuri însoțite de obișnuitele cuvinte de

încurajare *Și se va rupe Ană ochiul meu de lume/ Cum ploile s-or rupe în asfințit de cer...* Au trecut de atunci ani și decenii, dar versurile sale îmi trezesc și acum aceleași simțăminte calde și tulburătoare, așa cum le-am receptat la vremea publicării lor. Se înscria în cursul nou al lirismului, așa cum fusese imprimat de generația șaizecistă. Cioplea la inefabilul metaforei până când îi configura un sens, o idee, un concept.

Era o promisiune și cred că de-ar fi fost descoperit și asistat de cineva s-ar fi profilat ca o voce distinctă în peisajul liricii contemporane. Din păcate, în loc de încurajare a fost înconjurat de invidie, de gelozie din partea unui confrate, lingău al partidului totalitar, aspirant la titlul de *bard al*

Tecuciului. Iar invidia a luat forme astrigente mergând până la sensibilizarea securității, care n-a rămas inactivă, ci l-a amenințat așa de spăimos că bietul de el nu mai avea curajul să iasă neînsoțit pe stradă. Era convins că dacă-l prind singur, îl bagă în dubă automat.

Nu era un disident notoriu și nici un contestatar arțăgos, altfel decât era întreaga țară, care ascula Europa liberă sub plapumă, dar înțelegea dezastrul spre care se îndreaptă țara și nu se îmbulzea să scrie ode perechii prezidențiale. Era suficient pentru o securitate abilă, dornică să se evidențieze cu descoperirea de dizidenți, chiar și acolo unde nu erau. Oricum, pe Valeriu Salcie l-a speriat rău și o vreme n-a mai frecventat cenaclul. Când am ajuns eu la Casa de Cultură și mi s-a încredințat să răspund de Cenaclul literar era deja retras și-a acceptat greu să revină la obișnuitele întâlniri de joi seara.

Mergeam deseori pe la atelierul lui de pictură și uneori ne invita la o saramură de pește. Era un adevărat maestru în prepararea peștelui și ne convingea de fiecare dată că o saramură bună poate fi realizată din orice fel de pește. În acele zile ne consideram niște răsfățați de soartă.

A trecut pe malul celălalt al Styxului cu aceeași discreție cu care a trecut și prin viață. Nu știu să fi fost bolnav sau internat prin spitale. L-aș fi căutat, cu siguranță, doar aveam atât de multe să ne spunem! Acum, dacă tot am ratat întâlnirea din urmă, mă gândesc cu nostalgie la timpul de altădată, când eram tineri, când viața ne distribuia în cadențe iambice, iar sângele-n vene clocotea de trapul cailor ce tocau florile de levănțică în ostrovul de pe malul drept al Bârladului. Acesta a fost Valeriu Salcie, căruia îi zic cu o nedreaptă întârziere, noapte bună și Dumnezeu să-i așeze sufletul prin apropierea Lui.

Clarobscuritate fondatoare

Octavian MIHALCEA

Volum sintetizând diverse amplitudini, *Hierofantul* (Editura Vinea, București, 1999) poate ilustra, într-o accepțiune abisală, elanul selenar contopit, revelatoriu, cu tot ceea ce presupun tonurile dionisiace profund recognoscibile în poezia lui Radu Voinescu. Misteriile posedă și o componentă carnală aspectată barochizant, detalieri care au darul de a spori aura venusiană (câteodată *à rebours*) proprie discursului liric. Varietatea corespondențelor referitoare la problematica supliciuului prilejuiește accentuate reprezentări picturale. Dacă abordăm versurile în registru speculativ-oniric, avem acces la fiorul din capodopera lui Delacroix, *Moartea lui Sardanapal*. Sunt evidențiate și itinerarii picarești, trăsături meandrice unde calofilia poartă flagelarea drept umbră. Debutul cărții reliefează particulare sacramente situate sub semnul mutabilului, pe fondul unor voluptăți estetizante vizând extazul celor mai aparte abandonări: „aș fi vrut să-i arăt drumurile umbroase/ către havuzurile extazului,/ ca în seara când mă inițiasem/ luându-mă sub învelitoarea/ părului ei lung, din/ care curgeau raze de întuneric,/ dar ea mereu cu alți novici/ își istovea alintările/ în timp ce o tânjeală bolnavă/ îmi creștea în piept/ și nu mai doream/ decât să-i fiu pe plac -/ o dată nu-i auzeam aplauzele -/ m-aș fi lăsat șfichiuit,/ brăzdat cu vergile/ dacă un geamăt al meu/ i-ar fi smuls un zâmbet.” Epilogul acestui veritabil poem simfonic, „Hierofantul”, vestește briza apolinică, neașteptat, dar totuși salvator *quietism* descins din atât de aprigele amalgamări precedente: „Apele golfului încă mai freamătă/ amețite de briza-nserării.../ Poate că soarele a și căzut dincolo de munte./ De bună seamă e deschisă/ poarta templului./ Aici, pașii pelerinilor/ mai răsună domol în adâncul pietrei,/ larma din piață,/ strecurată furiș printre coloane,/ tremură stins aerul din jurul statuilor./ Ce mai sunt acum toate acestea?/ Timpul e o aripă care bate în gol,/ nimic nu mă tulbură,/ căci eu m-am și unit/ cu Zeul.” Altfel aspectat, într-un asiduu registru morganic, poetul descinde în arena cuvintelor, plină de nebănuite pericole. Conștiința

e adeseori secționată, raportându-se la dualitatea unor stări absolut tușante. Statuare în cheie glacială, întâlnim o plastică subliniere a mereu entuziastelor începuturi. Parcă niște spoturi luminoase reci evidențiază registrul estetizării: „Îți amintești? Era o iarnă a cuvintelor;/ gerul măreț, ca o marmură, înaltă,/ înghețase șoaptele ca pe corali risipii/ într-un deșert care a stat mai demult/ sub apăsarea apelor./ Gestul tău încremenise la jumătatea/ dintre întâmpinare și rămas-bun,/ ochii aveau liniștea unui sanctuar de gheață./ Numai cuvintele, din care noi făurisem sănii,/ lunecau cu o beție rece, trase de reni somnoroși/ printre zăpezi fabuloase.// Un timp boreal, bătut cu țintele stelelor,/ ne înveșmânta și, ciudat, ne era bine.” Una dintre fațetele complexului areal dedicat sublimărilor pasionale conține etape insomniace lipsite de atât de nivelatoarea rușine, sensibilizări lunare adeseori acaparante. Ambivalența inflamează această clarobscuritate fondatoare. Multiple entități fluide accentuează trăirea. Inopinat, irumperea metafizică a *vidului* potențează accepțiunile aventurii existențiale. Discursul poetic intră, constant, pe teritorii supuse elanului irepresibil al imaginației: „șterge mai întâi, cu palma,/ praful stelar stârnit de Taur,/ unghia taie în cretă apa și cerul,/ buricul degetului lasă un soare sterp./ Apoi cuvintele sale încep/ să vibreze în lucruri./ / Spre amiază, într-un sicriu de eter,/ se încredințează odihnei./ În urmă, șarpele alb al dorinței/ strecurându-se neauzit prin iarba grădinii.// De sub inflorescențe de ivorii/ Mai îi asmute otrăvurile.” Metamorfozele vizează de cele mai multe ori suprarealitatea. Poemul „Dies Irae” etalează un impresionant univers submarin populat cu intensități baroce revelatorii. Imagini desprinse parcă din universul interior al lui Des Esseintes, sau din crepuscularul spațiu acvatic venețian (poate chiar cel caracteristic inubliabilului Hrisant Hrisoscelu), amplifică un marș eclatant, labirintic, în siaj calofil: „Tăcută, spirala melcului se albește-n adâncuri,/ octopode caline își descarcă vrăjile asupra prăzii,/ picioarele crabilor – actinii negre răsturnate,/ și hipocampi și țestoase rătăcesc prin grădinile/ coralilor morți, meduzele își pun în mișcare/ chimia ucigașă, balenele ies pentru o gură de aer,/ spinările marsuinilor sticlesc, tăind valurile,/ se distilează tăceri în retortele cochiliilor,/ scoica de perlă îi învâluie, rușinată,/ grăuntele de nisip în sidet,/ bancuri de sardine impudice se oferă rechinelor,/ madreporari își aruncă

tentacule luxuriante/ într-o sfidare a geometriei,/ nisipurile își dezvelesc ritmic osuarele,/ corăbii lungi dorm în sarcofage de calcar,/ crupele focilor, voluptuoase, străbătând provocator/ cărările abisurilor translucide,/ ierburi subțiri balansându-și filamentele,/ verdele lor întunecat ascunzând/ ochii halucinanți, de fosfor, ai sepiei,/ sturioni grăbiți să-și verse lapții/ despică magma putridă a algelor,/ vulcani submarini expiră sulf,/ numai melcul toarce spirala netulburat...” Absolut impresionantă atotputernicia mării! Simțim, treptat, cum ne abandonăm unei forțe hipnotice. În volumul lui Radu Voinescu, *Hierofantul*, întâlnim și nuntiri cu inconfundabil nimb levantin, act transfiguratoriu, elan amoros apropiat fundamentelor ființei. Punctual, ne este facilitat accesul la atât de încercata viață a războinicului, cu semnamentele acesteia, unele

indezirabile: “Stătea în nemărginirea câmpului;/ destinul își urzise drumuri/ pe o hartă cu tranșee și gropi de obuz./ La apelul propriului trup:/ lipsă un deget de la mâna stângă,/ smuls de un glonț,/ o bucată din muchiul piciorului drept,/ sfârtecată de o schijă,/ dinții din față, rupti de un pat de armă,/ și tinerețea, de care nu-și mai amintea./ La apelul propriilor fapte:/ doisprezece oameni uciși,/ câte unul pentru fiecare zodie,/ alți șapte răniți,/ câte unul pentru fiecare zi a săptămânii,/ și multe alte bravuri rămase în ordinele de zi./ La apelul sentimentelor personale:/ numai oboseala/ și golul.” Iată și o pătrunzătoare vrie apocaliptică, axată pe proorocii vădit desacralizante: „Și voi vă veți iubi himerele,/ mai mult decât vă veți îndrăgi femeile,/ bărbații se vor bucura de vederea bărbaților,/ mama își va îmbrățișa fiul, în ascunzătoarea alcovului/ tatăl va fi primul mire al nubilei,/ o, cine va potoli ploile, cutremurele, viscoalele,/ cum vor fi alungate fiarele/ bântuind străzile orașelor?/ Valurile mării vor mătura casele,/ ghețurile vor porni, spre groaza navigatorilor,/ cețuri înecăcioase lângă marile ziduri,/ nici un prieten, nici un reazem rătăciturii,/ numai taurii războiului mugind înfricoșat,/ lucirile pumnalelor, ascuțiturile săbiilor -/ noapte de noapte gemetele celor căzniți,/ Plânsetul copilului pierdut nimeni nu-l va liniști./ Focuri vor arde nu ca să pregătească pentru truditori cina, doar casa dușmanului/ să o prefacă în scrum,/ un luciu de apă de la munte la munte,/ mieii așteptând cu ochi

blânzi cuțitul.” Aceste ultra-radical repuneri în discuție a tuturor fundamentelor poartă, în final, stigmatul „blestemului de a ști”. Ființarea este secționată constant de preceptele dure ale unei invazive *ars moriendi*.

Versurile lui Radu Voinescu privilegiază spațiile interioare, abordate cu un aparte sentiment al clandestinității. Întreaga desfășurare lirică ascultă de legile vulturilor morfeice. Adeseori, izbucnirile pasionale sunt încadrate tonului decadent, atât de intens aspectat poetic: „dar începusem să mușc din umerii dezgoliți -/ din șemineu flăcările ne înroșeau trupurile/ până am simțit țâșnind gustul sângelui,/ până am auzit un oftat din cavernele cărnii.../ Fiare flămânde alăturându-și nările,/ adulmecându-se, respirându-și miresmele/ miroseai a insulă însingurată, a lună,/ a zbor de lebădă peste foșnetul trestiiilor,/ a pământ așteptându-și sămânța,/ lasam urme cu dinții pe coapsele

tale -/ leagănul lumii în balans -/ cu vârful limbii îți dăltuiam liniile;/ degetele ni s-au împletit ca rădăcinile/ îți picuram încet sevele unei puteri/ înnoitoare, ridicându-te deasupra/ pământului, căzând o ploaie de scânteii/ până când – incandescentă – făptura ta/ era un soare reaprins în inima întunericului;/ secunda se dilatase convulsiv, uriașă,/ apoi s-a pulverizat/ în roirea fluturilor albi, carnivori,/ cu capete de copii, plângăcioase,/ au sfârtecat bucăți din pulpe, din brațe,/ au ronțăit unghiile/ și streșinile genelor,/ s-au lăsat să cadă adormiți de siestă/ pe catifelele fotoliilor,/ pe moliciunea covoarelor/ și totul era în puterea mea, Katia Feodorovna,/ să te prefac în libelulă,/ în fir de iarbă, în râu șerpuitor,/ în tigroaică, în jerbe oranj de artificii,/ anotimpul nostru era de eter.../ Ai țipat ascuțit, cât să despici/ noaptea de zori.” Suntem integrați unui impresionant flux *artist* ce deschide textului variate direcții într-o dezmărginire.

Acest inedit simfonism propus de Radu Voinescu în *Hierofantul* se adecvează unor foarte stricte consemne ale conștiinței poetice. Primordială apare celebrarea miracolului existențial, supus neîncetat diverselor pericole ale unei exteriorități înstrăinate. Sunt încercări de alungare a precarității mundane, incontestabile radiografii estetizante.

Naufragiați pe Dunăre (II)

Ne ținem tot mai greu de copastie (bordură metalică sau din lemn prinsă de parapetul sau balustrada care înconjoară puntea unei nave), picioarele alunecându-ne pe puntea de comandă. Trebuie să ne salvăm! Instinctul de conservare își spune cuvântul. Ne uităm împrejur, căutând o soluție de salvare. În următoarea clipă mâinile mi se desprind de balustradă. Alunec spre apă împreună cu două sau trei butelii de oxigen pentru sudură și niște butoaie din tablă.

Pare a fi un tobogan fără sfârșit!

Mă îndrept spre infern!

O durere cumplită, la piciorul drept, mă anunță că m-am oprit din cădere în ceva dur. De sus continuă să cadă tot felul de obiecte. Cine le mai bagă în seamă? Tot e bine că nu mi-au căzut în cap. Bine pe dracu'! Creierul meu refuză să-mi spună dacă e real ce se întâmplă sau visez. Imediat însă apa rece, care mi-a ajuns la subsuori, mă trezește la realitate. Îmbrăcat ca de iarnă, cu hainele de pe mine aș putea umple un dulap de burlac. Scot șuba și o las să plutească alături, între tot felul de fiare contorsionate. Precis m-am oprit în stâlpul metalic al gruiului de barcă (ridică și lasă la apă bărcile de salvare) din babord. Știu că nava, a cărei umbră o simt în spinare, mă va acoperi curând.

Trebuie neapărat să ies de aici! Știu să înot bine, dar malul e cam departe. Tremurând de frig, încerc să-mi dau jos din haine. Pantofii o să-i las la urmă.

Tot ce se spune despre cei care urmează să se înece este adevărat.

Mii de ace argintii, de lumină, îmi țâșnesc din pupile! Peste ele, suprapunându-se, plutesc imagini ale celor dragi! Mă uimesc cât sunt de clare! Oare ce va spune băiatul meu, de numai două luni, când va fi mare? Tată, de ce n-ai avut grijă? Aveam atâta nevoie de tine...

Îngân: Doamne, ajută-mă! Iartă-mă că nu mă gândesc mai mult la Tine!

Aud apropiindu-se galopul unuia dintre cei patru cavaleri ai Apocalipsei. Da, Moartea vine călare! E acoperită cu o mantie neagră și are coasa pe umeri. Moartea este o femeie. O femeie frumoasă! De aceea am să-i spun Doamna cu Mantie Neagră, dacă nu vă supărați.

Simt o lovitură în spate. Gata? Așa se sfârșește?

Întorc cu greu capul. Nu-mi vine să cred! O BARCĂ! Sper să nu fie luntrașul ăla, știți dumneavoastră, ăla care ne trece Dincolo, în Țara de Nicăieri.

Luntrea smolită se chinuie să intre între mine și navă. O mână zdravănă, bătătorită, încearcă să mă scoată din apă. Sunt îmbibat ca un burete. Îmi adun ultimele puteri. Încerc să ajut, să mă ajut, să-i ușurez sarcina salvatorului meu! Îmi sprijin picioarele de vaporul care se scufundă împreună cu mine și împing din răspuți. Apa mi-a ajuns aproape de gât! Strig cât mă țin rărunchii: Dumnezeule, exiști!

E bună și frica la ceva. Ne apropie de Tine!

Ca din cer, la capătul unei parâme subțiri, Motanul aterizează în barcă. Îi mulțumește șoptit barcagiului salvator. Lipoveanul trage la rame, implorându-ne să ne așezăm mai repede.

Trebuie să ne grăbim! Nava ne poate trage la fund cu tot cu barcă. Suntem încă aproape de iad!

Lopețile mușcă cu furie apa! Mi se pare că ne îndepărtăm cu viteza melcului.

Aud o bolboroseală, urmată imediat de zgomotul înspăimântător al unui sorb uriaș. Sunt convins că epava se va așeza comod pe patul moale de măt. În timp, încet, încet, mătul o va acoperi. Va zace aici pentru veșnicie poate. Apa e atât de adâncă la malul stâng, încât nu va încurca cu nimic navigația. Poate vor pune o geamandură de atenționare, dar acum asta e ultima mea grijă.

Fluviul a redevenit paralel cu cerul, dacă m-aș putea exprima așa, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Inima îmi bate din ce în ce mai încet, revenind la normal. Totul s-a întâmplat atât de rapid...

Nu suntem singuri. În jurul nostru roiesc mai multe lotci care strâng marinarii naufragiați. Naufragiați pe Dunăre!

Ajungem cu bărcile la malul stâng. Comandantul se uită în jur, îngrijorat, după echipaj. Ne spune tremurând (este doar într-un pulover) că un ofițer mecanic în vârstă, aflat în cartul liber, trezit probabil din somn, ar fi sărit în apă așa cum era, numai în pijamale, și i s-ar fi făcut rău. Suntem anunțați de pontonierul de la Ceatal Ismail, unde am fost aduși cu bărcile, că o șalupă va sosi curând să-l ducă la spital. Cu ea va pleca și o parte din echipajul navei

scufundate.

Aval de locul catastrofei, la doar o jumătate de milă distanță, o navă maritimă modernă, special construită ca să transporte containere, care urma să se întâlnească cu noi și ne-a auzit strigătele de ajutor din canalul 16, s-a oprit din marș, stând cu mașina în balans, pe toată perioada derulării sinistrului naval, urmărind cum naufragiază un vapor. Acolo, în stație, la bordul navei container, pilotul brăilean Gogu Dumitrescu a alertat autoritățile tulgene. A comentat în stil radiofonic evenimentul, asemenea unui crainic care se uită la un meci de fotbal, descriind în direct, răgușit de emoție, în canalul internațional de apel - 16, naufragiul. Puternicele stații sovietice ale navelor ucrainiene sau rusești, care domină de obicei acest canal și nu respectă nici o regulă, au amuțit de data aceasta. Toți marinarii aflați pe fluviu, fie ei români, sovietici, bulgari, sârbi, unguri, cehoslovaci, austrieci sau nemți, au înțeles că ceva cumplit s-a întâmplat pe Dunăre. Ziua, pe timp liniștit, fără vânt sau ceață, o navă, cu marinari asemenea lor, a fost înghițită de apele fluviului.

Înghetați, uzi, speriați de urmări, suntem chemați la sediul stației semaforice ca să ne încălzim. Salvatorii noștri, barcagii, au predat grănicerilor cheile de la bărci. Asta e regula. Dimineața și după-amiaza, la terminarea programului de muncă al muncitorilor care construiesc stația de pompare din malul drept, bărcile sunt descuiate pentru transportul lucrătorilor la și de la muncă. În restul timpului, aici la graniță, sunt legate cu lanțuri și lacăte. De teama transfugilor, bănuiesc! Schițez un rictus, la gândul acesta. Cine naiba ar vrea să fugă la sovietici? Uite că am avut baftă ca naufragiul să se producă exact când barcagii plecau să aducă muncitorii de la Mila 42. Baftă chioară! Zece minute mai devreme sau mai târziu și eram terminați. Cât timp am fi rezistat înotând în apa rece? Le-am mulțumit, bâlbâit, barcagiilor lipoveni pentru că ne-au salvat. Hătri, mândri de isprava lor, ne-au promis că se vor întoarce cu un bidon de molan, ca să ne revenim complet. Sunt convins că ne-ar aduce și un butoi, dacă ar fi după inima lor mare de acum. Le-am explicat de ce nu pot să facă asta. Poate altădată, le-am spus, de circumstanță. Sunt convins că ne așteaptă o anchetă grea.

S-a făcut noapte. În camera mare a stațiunii ne încălzim toți în jurul unei sobe din tablă care duduie. Suntem uzi learcă, numai Motanul e intact. Nici o picătură de apă nu l-a atins măcar. Nu-l invidiez. Cine știe ce o fi în sufletul lui? Se tot uită în podul palmelor de unde i s-au luat fâșii din piele. Trosnetul lemnelor din sobă mă mai liniștește. Stau pe scaun, cu genunchii lipiți, uitându-mă-n jos. Încerc să mă adun. Simt

fierbințeală în pantoful drept. E sângele care îmi alunecă pe picior. Nu cred că e prea grav din moment ce pot merge.

Mă uit la cei din jurul meu. Toți privesc muți spre soba fierbinte. Lemnele cu miros de salcie pocnesc liniștitor. Încerc să-l conving pe colegul de voiaj că nu are nici o responsabilitate. Dar ochii lui nu sunt limpezi.

Toate animalele Pământului tropăie în grădina sufletului meu. Jariștea mă-sii!

Turcii nebărbierii par împăcați cu soarta. Stau liniștiți în jurul sobei.

Să vedem ce va urma. Ce va fi, va fi!

După un drum făcut la Tulcea, pe la orele 22.00, pilotina se întoarce, în sfârșit, să ne ia pe cei rămași la ceatal. Aflăm de la conducătorul șalupei că ofițerul mecanic turc a fost luat din port cu o salvare. Intrase în comă.

În port, agentul navei strigă adunarea echipajului turcesc. Îi conduce la hotelul DELTA, unde vor trebui să stea o vreme, până se termină ancheta.

La Căpitănie, domnul Anderco, Căpitanul Portului Tulcea, mă invită să mă așez la o masă, plasată mai în umbră. Mai are doar câteva săptămâni până la pensie. Când am intrat în încăpere i-am surprins privirea plină de milă. Pesemne nu arăt prea grozav. L-am văzut apoi discutând în șoaptă, într-un colț, cu doi tipi, relativ tineri, îmbrăcați la costum. Sunt băieții cu ochi albaștri. Mi se sugerează imediat că ar fi bine să-mi scriu declarația a doua zi, având în vedere felul în care arăt și rana de la picior. Insist să-mi scriu raportul de eveniment atunci, pe loc. Vreau să scap de coșmar, nu să-l prelungesc. Sunt puțin mirați de hotărârea mea. În definitiv, dacă ei doreau să amâne totul pe a doua zi, nimeni nu li se putea împotrivi, cu atât mai puțin eu. Deci le convine. Foarte bine! Mă apuc încet de scris, de parcă aş avea tot timpul din lume înaintea mea și încă ceva pe deasupra.

Telefonul sună în draci! Băieții cu ochi albaștri ridică receptorul pe rând, vorbind conspirativ cu mâna la gură, cât se poate de încet. În spatele meu, Căpitanul Portului intervine cu mici observații. Pantalonii sunt lipiți de mine, umezi și pătați de apa măloasă, așa cum e la cote mari, când mușcă furioasă din maluri, dar scriu în continuare pagină după pagină.

Consiliul ad-hoc din încăpere, format din securiști și Căpitanul Portului Tulcea, mă informează că a tras deja o concluzie. Nu știu dacă le-a fost dictată la telefon sau le aparține. Sunt declarat nevinovat. Apoi mi se spune că pot pleca acasă. La ora asta? Aștia-s nebuni? Ceasul de la mână îmi arată că-i trecut bine de miezul nopții, de aproape două ore. Norocul meu este că am un frate la Tulcea, singurul de altfel. Cer permisiunea

să-i telefonez.

Gălăţean get-beget, Radu a preferat să-şi aleagă acest oraş, după terminarea Facultăţii de Mecanică din Galaţi, doar ca să-şi ostoiască pasiunea lui bolnavă pentru pescuit.

Ştiu că e o nesimţire să-l sun la ora asta, dar n-am încotro. Credeţi-mă, noaptea telefonul sună al naibii de strident. Îţi sfredeleşte timpanul. Formez numărul.

- Alo, Radu?

Nici un răspuns. Aud doar un gâfăit.

- Radu, sunt eu, Bebi.

Aşa s-a obişnuit să-mi spună de când eram mici amândoi şi nu putea să-mi rostească corect numele de Viorel. E cu trei ani mai mare decât mine.

- Îhâm, mi se răspunde.

- Băi, sunt frate-tău.

- Ca...care frate?

- Radu, fă-mi un serviciu. Dă-ţi o palmă şi trezeşte-te. Sunt la belea. Mă aflu la Tulcea, în port. M-am scufundat cu o navă şi...

Clanc! Îmi închide telefonul în nas. Formez din nou numărul:

- Bă, tu eşti nebun?

- Bebi, chiar tu eşti?

- Hai sictir! Îmbracă-te şi vino urgent lângă gară, autogară, unde vrei tu, că astea sunt la dracu', cam amestecate în Tulcea asta a voastră.

Aud prin telefon interogaţiile îngrijorate şi stridente ale cumnatei. Ceva de genul: „Unde pleci?... Ai uitat că ai băut aseară?... Vrei să rămâi fără carnet?”

Prea multe întrebări, îmi zic. Greu să rezisti unui asemenea bombardament. Nu mă mir de ce aud:

- Bebi dragă, ce-ai zice de un taxi? Îl plătesc eu dacă n-ai bani.

- Radu, sunt ud, iar banii îmi am în geantă. Iar geanta n-o mai am.

- Păi, unde ai lăsat-o?

- La vapor. Iar vaporul e în fundul Dunării, nu pricepi? Sunt în rahat până-n gât.

- Bine, bine, hai că vin imediat. Mă trezesc eu până găesc locul unde mi-am lăsat maşina.

- Chiar aşa eşti de trotilat?

Nu-mi mai răspunde. Ştiu că se echipează rapid, ca în armată. Cât mă gândesc la asta sunt convins că a ieşit deja pe usă. Culoarea unică, galben clocit, a Daciei lui, îl va ajuta s-o găsească repede. A fost subiectul multor glume în drumeţiile făcute împreună prin ţară.

Cobor cu greu treptele clădirii, cu picioarele amortite. Radu mă întâmpină pe malul Dunării. Ameţit-ameţit, dar m-a găsit repede. Se apropie de mine, împleticit, gata să mă îmbrăţişeze. Cu o mână în piept, îl opresc scurt. Întorc capul ca să nu-i mai simt damful de budană

pe care îl împrăştie în jur. Deschid maşina şi găesc un prosop boţit în buzunarul portierei. Îl pun pe scaunul şoferului şi mă aşez pe el. Nu-l mai pot lăsa pe Radu să conducă, deşi nu am nici un act la mine. S-a dus şi permisul de conducere pe fundul fluviului. E o situaţie excepţională pe care orice curcan ar înţelege-o, iar eu sunt treaz-treзу, mai treaz decât gornistul care dă în armată deşteptarea. În maşină frăţiorul încearcă să mă chestioneze din priviri. Mi-ajunge interogatoriul celor de la Seico Faif, cum le mai spunem noi, marinarii, ăloră.

- Vorbim acasă, îi zic.

Cumnată-mea ne întâmpină în hol străduindu-se, cu capul pe spate, să-şi ţină deschise pleoapele, grele ca doi plumbi de lansetă. Se vede că reuşeşte cu greu să facă asta, de somnoroasă ce-i. Munceşte sărăcuţa, ca noi toţi, la serviciu, dar şi acasă. Văd cât e de frântă. Colac peste pupăză am căzut pe capul lor, taman în toiul nopţii.

Reuşesc, după câteva fraze schimbate, să intru în baie. Mă scufund fericit în cada plină. Pe jos, hainele mele zac împrăştiate ca nişte foi de ceapă. Apa fierbinte şi oboseala mă canarisesc periculos. De abia reuşesc să mă întind după săpun. După ce am scăpat la limită din naufragiu, ar fi culmea să mă înec în cada de baie. N-ar fi primul caz şi nici ultimul.

Înfăşurat într-un halat mă târăsc până la fotoliul cel mai apropiat, în care mă prăbuşesc. Mi se pune în mâna dreapta un bol plin cu o licoare galben-aurie. Îmi bag paharul sub nas, inspirând adânc. E coniac de calitate. După o înghiţitură simt că mădularele mi se topesc. Sesizez că lumea din jurul meu s-a dezmeticit, frate-miu din mahmureală şi cumnată-mea din somnolenţă. Sărmana femeie se chinuie, în genunchi, să îmi panseze rana de la picior. Radu îmi umple al doilea pahar de coniac, ca să uit de şoc şi durere. Urmăresc ca prin ceaţă umbrele din cameră care s-au aşezat în preajmă. Aşteaptă nerăbdătoare istorisirea stranie a naufragiului. Trec limba peste buzele uscate şi încep să povestesc. Beau şi povestesc, povestesc şi beau, sorbind încet din picăturile chihlimbarii din bol, cu limba tot mai împleticită. La un moment dat, mi-am auzit propriul sforăit. Am adormit, îngăimând naiba ştie ce, dar nu mi-a alunecat paharul din mână. L-am ţinut strâns ca pe stâlpul gruiului de barcă în care mă oprisem din cădere, în timpul naufragiului. Mă uit la restul de coniac de pe fundul paharului, dar nu mai pot să-l înghit. Sunt mangă! Halal marinar!

(va urma)

Biserica românilor din Transilvania

în perioada 1700 - 1764 (IV)

(continuare din numărul 156)

Radu Moțoc

Chemat la Viena în 1752 avea să rămână până în 16 august 1754 pentru a reglementa toate conflictele și problemele legate de funcționarea ca episcop unit al românilor din Transilvania.

Atât Viena, dar mai ales politicienii din Transilvania, erau interesați să nu se repete dificultățile survenite în ultima perioadă și nu va merge pe urmele lui Inochentie Klein. Nu

sunt cunoscute toate presiunile exercitate de politicieni asupra episcopului, pentru că protocolul semnat în 7 iulie 1753 cu cancelaria aulică transilvană nu prevede decât lucruri generale. Totuși, sunt anumite puncte care scot la iveală intențiile de a-l avea sub un control strict pe episcop. Faptul că este obligat să țină lângă el în palatul episcopal un teolog latin, pe care episcopul l-a refuzat cu multă fermitate, a constituit poate cel mai important motiv de neînțelegere. Pentru a se apăra de această umilire, episcopul a motivat faptul că diploma împăratului Carol al

VI din 21 august 1738 prin care se impunea obligația de a ține un teolog latin nu a fost publicată, cancelaria aulică a scos originalul, dar, mai mult, a prezentat și actul prin care Inochentie a acceptat în final un teolog latin în preajma sa. Cu toate acestea, episcopul Aron a refuzat în continuare să primească un teolog, susținând faptul că nu poate fi obligat pe linie politică imperială. Atunci Curtea din Viena a sperat ca autoritatea Papei să-l determine să primească acest teolog. Cu toate că nu era un obicei ca Papa să confirme un episcop, Maria Tereza roagă printr-o scrisoare, din 16 septembrie 1752, pe Papa Benedict al XIV-lea să-l confirme pe Petru Pavel Aron, numit deja episcop de Făgăraș pentru români, greci, ruteni și sârbi din principatul Transilvaniei, cu

obligația strictă în conformitate cu diploma lui Carol al VI-lea din 21 august 1738 să țină un teolog, pe care-l va numi împărăteasa și succesorii ei și care va fi întreținut din fondurile statului. Dar cum toate bulele papale erau plătite de beneficiar, împărăteasa solicită scutirea acestei taxe pe motiv că veniturile episcopiei erau foarte reduse și, mai mult, Aron era obligat să plătească și întreținerea episcopului Klein la Roma în valoare de 1200 fl. pe an.

Pentru a asigura succesul acestei acțiuni destul de forțate, împărăteasa a apelat și la alte servicii pentru a influența emiterea acelei bule papale.

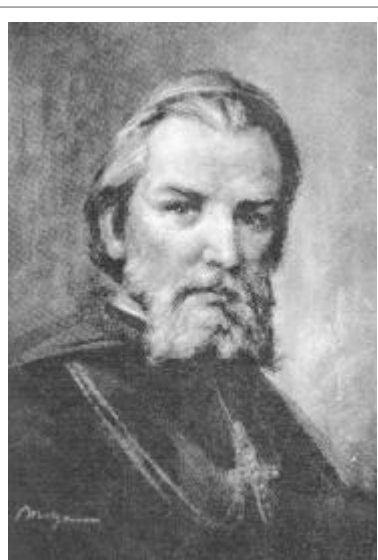
Astfel, tot în 16 septembrie 1752, Maria Tereza se adresa și cardinalului influent Mellini să valideze, cu autoritatea sa de protector, cererea solicitată Papei. Și cancelarul de curte, contele Ulfeld, a intervenit pe cale diplomatică la cardinalul Alexandru Albani, care reprezenta Curtea de la Viena la Roma, să susțină și el obligația ca episcopul Aron să țină un teolog latin în preajma lui. În graba cu care se efectuau aceste intervenții, oficialitățile de la Viena au uitat să expedieze și procesul verbal din care să rezulte motivele pentru care Aron refuză acest teolog latin.

Între timp, împărăteasa, prin decretul din 30 octombrie 1752, a decis schimbarea teologului Emeric

Pallovics cu Mihai Salbeck, care urma să-l supravegheze de aproape pe episcopul Aron. În audiența obținută în data de 25 noiembrie 1752, Antonello-secretarul congregațiunii consistoriale a obținut de la Papă decretul prin care Aron și succesorii lui, *sunt obligați a-și ține un teolog de rit latin, care însă va trebui să fie episcopilor de ajutor și de mângâiere, și supus, ascultător de ei*¹.

Este primul caz în care Sfântul Scaun apostolic se ocupă de problema unui teolog în preajma episcopului. Cardinalul Alexandru Albani a reușit să obțină, în 27 noiembrie 1752, să se aprobe numirea ca episcop a lui Petru Pavel Aron, dar și o reducere nesemnificativă a taxei pentru emiterea bulei papale.

Episcopul Aron avea să refuze taxa pentru bula papală pe care nu el a solicitat-o, dar, mai mult, a cerut Papei să revoce decretul care se referă la teolog. Pentru

Inochentie Micu Klein

a depăși acest impediment al taxei, Curtea de la Viena a fost de acord să achite ea această taxă. Odată achitată taxa pentru emiterea bulei papale, s-a emis documentul în 14 aprilie 1753 de recunoaștere ca episcop, prin care Aron era obligat să accepte un teolog latin. Această bula papală a fost transmisă contelui Gyulaffy-cancelar aulic transilvan pentru a fi înmănată episcopului Aron, cu acte de confirmare de primire. Numai că episcopul refuza să semneze de primire acest document papal. În fața acestei situații neprevăzute, a fost convocată o ședință a cancelariei transilvane pentru a decide ce este de făcut. În 7 iulie 1753 a fost chemat episcopul și rugat să semneze de primire a documentului, fiind chiar amenințat, dar Aron a rezistat tuturor acestor presiuni, sugerând comisiei să returneze bula la Roma. Episcopul era hotărât să renunțe la un moment dat la episcopat decât să sufere înjosirea demnității de episcop și supunerea unei supravegheri de către o persoană străină de nația și de ritul său ².

A fost întrebat care sunt motivele pentru care refuză să accepte prevederile din bula papală. Episcopul Aron avea să motiveze cu argumente canonice prin care nu se poate admite amestecul în administrația și organizarea ritului grecesc a diecezei latine, cum nici nu se admite amestecul celor de rit grecesc în administrația diecezei catolice.

Ce a intervenit în perioada iulie 1753-martie 1754 nici Augustin Bunea, care a studiat această dispută având la îndemână multe documente de arhivă, nu poate să clarifice. Cert este faptul că Maria Tereza era dispusă la un moment dat să numească alt episcop dintre cei doi candidați, Grigore Maior și Silvestru Caliani, dar care, fiind chemați la Viena pentru a se convinge de atitudinea lor conciliantă referitoare la teolog, se pare că au preferat varianta curată de a nu face nici un compromis. În final, Maria Tereza a apelat la însuși Papa care printr-o corespondență intimă l-a înduplecat pe Aron să primească bula cu actul de înmânare.

După o absență de doi ani și șase luni din Ardeal, a fost primit cu tot onorul în dietă la 13 septembrie 1754. În prezența sinodului întrunit la Blaj la 12 noiembrie 1754 i-au fost citite bulele papale și diploma imperială de numire. A doua zi episcopul a numit vicar general pe Geronte Cotorea și trei asesori consistoriali; Grigore Maior, Silvestru Caliani și Atanasie Rednic. Pe cei 12 protopopi cu funcții administrative la episcopie i-a reconfirmat. ³

Cumpătat și sărac pentru sine, fără zgomot și

strălucirea luptelor politice ale înaintașului său, a lucrat neobosit pentru neamul românesc pe câmpul culturii naționale. Dorea să înființeze școli pentru tineri care nu aveau niciun institut cultural, să întemeieze un seminar pentru formarea unui cler educat, care să fie în stare să mântuiască sufletele și să promoveze opera de emancipare națională. Dar dorea și o tipografie cu care să răspândească învățătura solidă în toate țările locuite de români ⁴.

IV. Dominația Mitropoliei Sârbe asupra credincioșilor români din Transilvania.

Sârbii, pentru credința cu care au luptat în războaie alături de austrieci, meritau după viziunea Vienei o răsplată care s-a manifestat prin *atribuirea acestei nații de coloniști toată ortodoxia din statele împărătești*. Astfel, biserica sârbească își întinde stăpânirea și în teritoriile curat românești, precum Caransebeșul. Tot dintre sârbi au fost aleși episcopii care au păstorit peste românii din Transilvania de rit grecesc, precum Nicolae Dimitrievici, Maxim Nestorovici și Eftimie Damianovici

Spre deosebire de români, sârbii din imperiul austriac aveau foarte multe privilegii acordate prin decret precum: alegerea Mitropolitului de

către preoți și mireni, acesta avea dreptul de a sfinți și pune episcopi, de a sfinți mănăstiri și de a zidi biserici, folosirea calendarului vechi, cu alte cuvinte era independent. Clerul sârbesc era scutit de a plăti orice contribuție, nimeni nu avea dreptul să aresteze un preot sârb, în afara de un decret împărătesc. Aceste privilegii puteau fi considerate ca ale unui stat bisericesc aflat pe teritoriul regatului ungar.

Mitropoliții sârbi, după obținerea privilegiilor din 1690 și 1691, au început a-și aroga drepturi asupra tuturor creștinilor greco-orientali din întreaga monarhie habsburgică indiferent de naționalitatea acestora. Mitropolitul Cernoevici numește în 1696 episcopul din Timișoara care era recunoscut de împăratul Leopold prin decretul din 4 martie 1695. Acest lucru dovedește faptul că ierarhia sârbească „subjugase” o mare parte dintre românii, cu doi ani înainte de primul sinod convocat la Alba Iulia, care ridicau problema unirii. În perioada cât Oltenia a fost sub dominație austriacă (1718-1739), mitropolia sârbească și-a extins jurisdicția asupra acestui teritoriu românesc, subordonându-și Episcopia Râmnicului. Pentru a controla acest teritoriu sub aspect religios, mitropolitul sârb Moise Petrovici a numit un nou episcop la Râmnic în persoana

Dr. Augustin Bunea

egumenului de la mănăstirea Govora-Ștefan, care a fost recunoscut de Carol al VI-lea prin diploma emisă în 15 octombrie 1726 ⁵.

Mitropolia sârbească de la Viena a solicitat recunoașterea jurisdicției bisericești și asupra Transilvaniei, bazându-se pe rezoluțiile congresului național sârbesc din 23 martie 1753 care stipula faptul că în Transilvania au fost episcop sârbi precum Sava Brancovici. Dar această solicitare a fost încurajată chiar de împărat care, prin decretul emis în 18 decembrie 1703, autoriza pe mitropolitul sârb Arsenie Csernoevics din Viena să viziteze Transilvania și provinciile învecinate spre a aduce pe toți „rebelii” la ascultare față de împărat. Cu alte cuvinte supunerea românilor sub ierarhia sârbească cu scopul de a rupe ori ce legătură de comunicare cu episcopii din Țările Române. Așa avea să apară conflictul între episcopul Aron de la Blaj cu mitropolitul sârb Nenadovics de la Viena. ⁶

Contra bisericii unite, românii de rit grecesc (neuniții) au declanșat anumite tulburări în 1755, care au început din Săliște de lângă Sibiu și au cuprins zona Sebeșului și țara Făgărașului cu Mândra, Șinca, Toderița și Grid.

Guvernul transilvănean, prin circulara din 20 iulie 1756, a fost obligat să reacționeze la decretul emis de Maria Tereza din 5 iulie 1756 pentru a lua măsuri în vederea apărării bisericii unite contra tulburărilor violente care aveau tendința de a se extinde. Din cercetările făcute de reprezentanții Curții de la Viena, rapoartele acestora scoteau în evidență implicarea mitropolitului sârb de la Carlovăț (a nu se confunda cu mitropolitul sârb de la Viena) care nu avea jurisdicție asupra bisericii din Transilvania.

Izbucnirea războiului de șapte ani (1756-1763) cu Frederic al II-lea al Prusiei a determinat o oarecare toleranță a împărătesei de a reacționa mai dur asupra mitropolitului sârb. Profitând de această slăbiciune la 10 iulie 1756 s-a convocat sinodul sârbesc la Carlovăț unde au fost invitați și românii neuniți din Brașov, Făgăraș și Halmagi. Concluziile acestui sinod aveau să fie transmise la Viena în 14 septembrie 1756 din care rezultă legitimitatea „amestecului bisericii sârbești în afacerile neuniților din Transilvania, care numai atunci se vor liniști când vor ajunge sub jurisdicția ei” ⁷

V. Înființarea episcopatului neunit din Transilvania

Conferința ministerială convocată în 19 august 1758 în dorința de a restabili ordinea în Transilvania a oferit posibilitatea baronului Bathenstein - președintele al deputaților din Transilvania să propună ca soluție liniștitoare „acordarea românilor neuniți a unui

mitropolit al Transilvaniei care să fie investit cu aceeași jurisdicție asupra poporului român ce o are mitropolitul sârbesc din Carlovăț asupra credincioșilor săi. . . Noul episcop nu trebuie să fie ales de clerul și poporul românesc, ci să fie numit de Maiestatea Sa pe baza propunerilor ce s-ar face de deputați”. Barthenstein face chiar o propunere pentru demnitatea de episcop al neuniților din Transilvania în persoana episcopului sârb de la biserica Sfântul Andrei din Budapesta- *Dionisie*.

Iată din nou un preot sârb care să binecuvânteze ortodocșii români din Transilvania, propus de parlamentar pentru: „purtarea sa modestă dovedită de mai mulți ani a arătat că întrunește toate acele însușiri care se cer pentru un post atât de important” ⁸. Ce nu spune deputatul referindu-se la propunerea de mitropolit, este

latura de obedient în fața împărătesei, care urma să-l numească și care cu siguranță ar executa toate poruncile venite de la ea, contra voinței poporului român.

Papa Benedict al XIV-lea (1740-1758)

Note:

¹ Dr. Augustin... *Ibidem*, pag. 10-18.

² Dr. Augustin... *Ibidem*, pag. 19-25.

³ Dr. Augustin... *Ibidem*, pag. 34

⁴ Dr. Augustin... *Ibidem*, pag. 36-37.

⁵ Dr. Augustin... *Ibidem*, pag. 38-41.

⁶ Dr. Augustin... *Ibidem*, pag. 94

⁷ Dr. Augustin... *Ibidem*, pag. 107-111.

⁸ Dr. Augustin... *Ibidem*, pag. 126-128.

(va urma)

DICTIONAR ARTIȘTI PLASTICI GĂLĂȚENI 95

Corneliu STOICA

PAMFIL, Xenia – graficiană. S-a născut la 18 mai 1982 în Galați. A absolvit Liceul de Muzică și Arte Plastice „Dimitrie Cuclin” din Galați (2001) și Universitatea „George Enescu” din Iași, Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design, Secția grafică publicitară (2005). În 2004 a beneficiat de o bursă de studii „Socrates Erasmus” la Manchester Metropolitan University din Marea Britanie. A lucrat la S.C. Altfactor S.R.L. Galați (2006-2008), grafician 2 D la Gameloft, București (2008-2010) și Electronic Arts, București (2010-2012). În prezent funcționează ca grafician senior 2 D la Amber Studio, București, o firmă cunoscută în industria jocurilor video. Expoziții personale: Galeria Mond’Art Galați (2006, 2008); Expoziție organizată de revista „Comics” cu prilejul apariției nr. 7, Galeria Saint Ink, București (2012). Participări la expoziții de grup: „Artvault”, Galeria de Artă Saint Ink, București (2013); „Arta benzii desenate”, Biblioteca Națională a României, București (2014); Expoziție colectivă cu vânzare în scopuri caritabile, Art Auction, Paris (2014). Participări la expoziții internaționale: Bienala Internațională „Cezar Ivănescu”, ediția I, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2009); Salonul European de Bandă Desenată, edițiile a III-a și a IV-a, Muzeul Național de Artă Contemporană, București (2013, 2014).

Xenia Pamfil s-a afirmat în plastica românească contemporană ca o redevabilă graficiană a celei de a noua arte, cum au numit specialiștii banda desenată. Pasionată de acest gen de exprimare artistică încă din copilărie, când trăia clipe de neuitat în compania revistelor „Pif” și „Misha”, ea a început să deseneze fel de fel de personaje, să-și imagineze diverse scene comice, pentru ca mai târziu, după absolvirea facultății și după angajarea în industria jocurilor, să pătrundă mai adânc în tainele artei benzii desenate și să o practice cu consecvență. „Am multe idei de comics-uri și graphic novel-uri pe care vreau să le materializez cumva, cândva. Îmi

cam lipsește timpul, dar am ambiție și cine știe, cu multă muncă poate o să reușesc să public ceva”, declara artista într-un interviu din 2012. Și rezultatele au început să se vadă. Creații ale ei pot fi întâlnite în publicații din mai multe țări: „Otaku Magazin”, „The Book of George”, Revista „Comics” (România), „VDM ilustrée” (Franța), „Pepper Project” (Singapore). În 2014, Action Lab Entertainment din S. U. A. i-a editat primul său roman grafic, intitulat „Mishka and the Sea Devil” („Mishka și demonul mării”). Cu acest prilej, autoarea a fost invitată, prin Institutul Cultural Român din New York, să participe la Festivalul de benzi desenate New York Comic Con (NYCC), care s-a desfășurat în perioada 9 - 12 octombrie 2014 la Javits Center, New York. În cadrul acestei prestigioase manifestări, la care au fost prezenți un mare număr de vizitatori, reprezentanți ai industriei de profil și celebriți din spațiul nord-american și nu

numai, Xenia Pamfil și-a lansat romanul său și a oferit autografe iubitorilor de benzi desenate, acțiune care a continuat apoi la Queens Library, filiala Ridgewood, și la faimoasa librărie specializată în cărți de bandă desenată Jim Hanley's Universe (JHU) Comic Books din Manhattan.

Rod al unei munci de aproape șapte ani, romanul „Mishka și demonul mării” este construit pe o narațiune personală, fiind alcătuit din 11 capitole realizate în 11 stiluri diferite. Acest mod original de abordare a stârnit interes și a impresionat pe criticii de specialitate. Cele 11 capitole corespund celor 11 zile în care personajul principal se află izolat pe o insulă misterioasă. Episoadele se succed într-un ritm alert, conținând întâmplări savuroase, amuzante, unele fiind ecouri ale copilăriei autoarei și ale emoțiilor și sentimentelor trăite cu mai mulți ani în urmă. Umorul și buna dispoziție sunt calități care îi oferă cititorului-vizitator o lectură relaxantă. Într-o altă povestire grafică, „George & The Oracle Adventure”, aflată în volumul „The Book of George”, lansat în 2011 de Editura „Hardcomics” din București la Festivalul Internațional de Benzi Desenate de la Angoulême (un oraș din sudul Franței, în regiunea Poitou-Charentes), eroul principal, preocupat să afle misterul vieții, intră în contact cu fel de fel de personaje ciudate, i se întâmplă lucruri stranii, dar nu-și abandonează niciodată gândurile, deși uneori soarta îi mai joacă și câte o farsă. Povești savuroase, pline de neprevăzut și suspans, situații hazlii, transpuse în limbajul benzii desenate se întâlnesc și-n alte creații ale Xeniei Pamfil, cum ar fi și „Lost in Papoi's magic realm”. Imaginile create de artistă sunt expresive, dinamice, pe măsura scenariilor ale căror autor este tot ea. Linia desenului este spontană, are precizie și fluiditate, iar cromatica respiră prospețime și puritate.

Într-o artă a BD, care în România are o tradiție de peste 100 de ani (primele benzi desenate au apărut în 1896 în „Revista Copiilor” și sunt datorate caricaturistului Constantin Iiquidid), Xenia Pamfil este o „voce” tânără, originală, aflată în plină evoluție, apreciată în țară și peste hotare, ale cărei creații îi încântă atât pe copii, adolescenți, cât și pe vârstnici, oferindu-le nenumărate momente de bucurii și satisfacții estetice.

Margareta Ștefănescu-Ciurdăreanu

Corneliu STOICA

Ne-a părăsit în prima zi a lunii februarie, într-o totală discreție, așa cum de altfel i-a fost și existența, graficiana Margareta Ștefănescu-Ciurdăreanu, al cărei nume rămâne în istoria artei românești îndeosebi prin contribuția pe care a adus-o la dezvoltarea benzii desenate. Născută la București, la 25 martie 1913, era fiica magistratului Eugeniu Ștefănescu-Est, cunoscut în literatura română ca poet simbolist, dar care s-a manifestat și ca prozator, pictor, caricaturist și pianist. Pasionată de desen încă din copilărie, după studiile liceale frecventează între 1936 – 1940 Academia de Arte Frumoase din București, unde îi are profesori pe Constantin Artachino și Camil Ressu. Lucrează ca graficiană la „Straja Țării” (cunoscută și ca „Străjeria”), organizație înființată de Regele Carol al II-lea pentru a combate pătrunderea influenței nefaste a Gărzii de Fier în rândul tineretului din România. În 1940, când Carol al II-lea a abdicat, organizația a fost desființată, iar Margareta Ștefănescu este angajată la Editura „Bucur Ciobanul” S.A., condusă de scriitorul Mihail Drumeș. Aici a realizat copertile și ilustrația la peste 100 de volume pentru copii și tineret. Colaborează și cu Editura „Universul”, realizează în întregime grafica revistei „Ziarul Copiilor”, publicație în paginile căreia îi apar ilustrații și benzi desenate. În 1947 revista a apărut chiar sub îngrijirea și conducerea ei. Este prezentă cu desene în săptămânalele umoristice „Păcală” și „Nastratin”, ca și în revistele „Bucuria Copiilor” și „Mariana”. În „Ziarul copiilor” au văzut lumina tiparului în perioada 1941-1948 și unele seriale de benzi desenate: „Năzdrăvăniile lui Rică”, „D-ale lui Pătruț”, „Bimbirică”, „Aventurile elevului Hai-Hui”, „Profesorul Nota 3” etc. După desființarea în 1948 a presei particulare, Marga Ștefănescu (așa își semna ilustrațiile), lucrează ca graficiană la Ministerul Agriculturii. Este trimisă

pentru scurt timp ca profesoară de desen tehnic la Facultatea de Îmbunătățiri Funciare din Galați, înființată în 1948, prima instituție din țară cu acest profil. Nu va mai părăsi însă acest oraș. Aici îl cunoaște pe medicul endocrinolog Ionel Ciurdăreanu, cu care se recăsătorește după un mariaj eșuat la București. În cadrul acestei facultăți a editat gazeta „Ghimpele”, publicând caricaturi și desene satirice, pe care, la 30 martie 2013, dată când am vizitat-o la locuința sa din cartierul Mazepa I (Strada Prelungirea Traian, Blocul C-2, ap. 4), le mai păstra într-un voluminos album. În 1959, Facultatea de Îmbunătățiri Funciare a fost transferată în cadrul Institutului Agronomic

din Iași, iar Margareta Ciurdăreanu va funcționa, până la pensionarea din 1971, ca profesoară de desen și limba franceză în învățământul preuniversitar din Galați. Activitatea îmbrățișată până în 1948 și prelungită, sub o altă formă, până în 1959, nu va mai constitui un scop al carierei sale, ea se limitează la ceea ce a realizat până atunci. Numele său însă, ca și creația sa nu sunt și nu pot fi ignorate. „Deși a publicat grafică și benzi desenate

o perioadă scurtă de timp – doar opt ani – Marga Ștefănescu, subliniază Dodo Niță în „Dicționarul Benzii Desenate în România”, rămâne în istoria benzii desenate românești datorită stilului ei grafic delicat și expresiv, al personajelor sale bine conturate, care au făcut deliciul multor copii în timpul războiului și al anilor tulburi de după”. Că este așa, o dovedește și prezența unor lucrări ale sale în expoziția „77 de ani de bandă desenată românească”, organizată de Institutul Cultural Român la Centrul Belgian al Benzii Desenate din Bruxelles în perioada 26 octombrie 2011 – 20 mai 2012 (curator, Alexandru Ciubotariu,

unul din reprezentanții de marcă ai tinerei generații de desenați B.D.). Printre cărțile ilustrate de Marga Ștefănescu se numără: „Fata moșului cea cuminte”, basm popular în versuri de Teodor Castrișanu (Editura „Universul”), „Sirena cea mică”, poveste de Andersen, adaptare de Moș Ene (unul din multele pseudonime ale lui Mihail Drumeș), „Prâslea” de Petre Ispirescu, „Meșterul Manole – Legenda Mănăstirii Curtea de Argeș” de Moș Ene, „Ibrahim cârpaciul”, poveste din „O mie și una de nopți”, adaptare de Moș Ene (Editura „Bucur Ciobanul” S.A.) etc. Dintre seriilele B.D., cel mai apreciat rămâne fără îndoială „Năzdrăvăniile lui Rică”, o fermecătoare povestire grafică în centrul căreia se află un băiețel de numai șase ani care, prin peripețiile săvârșite, a stârnit în epocă interesul și hazul a mii de cititori-copii. Marga Ștefănescu este o excelentă desenate. Linia sa este mlădioasă, elegantă, condusă cu siguranță. Pata, punctul, virgula, hașurile sunt ingenios folosite. Când se exprimă în culoare, artista își alege pigmentul în funcție de natura subiectului, de situațiile create în desfășurarea acțiunii.

Numeroasele caricaturi și desene satirice publicate pe parcursul mai multor ani în gazeta „Ghimpele” a Institutului Agronomic din Galați lasă să vedem în persoana artistei un spirit incisiv necruțător. Este o bună observatoare a realităților mediului universitar, iar șfichiul satirei sale vizează anomalii, atitudini, comportamente ale celor care nu făceau cinste instituției în care își desfășurau activitatea. Caricaturile ei privitoare la masa studenților și la personalul tehnic-administrativ și de îngrijire, executate cu spontaneitate, urmăreau atât să stârnească hazul, dar mai ales să vindece, să îndrepte aspectele criticate. Paleta subiectelor este largă, de la frecvența la cursuri, atmosfera examenelor, dezordinea din camerele din

căminele studențești, igiena spațiilor de învățământ, serviciul la cantină, studiul în bibliotecă, împrumuturile de cărți, până la seratele culturale, repetițiile formațiilor artistice sau desfășurarea alegerilor U.T.M. Desenele sunt însoțite întotdeauna de texte savuroase, cu trimiteri concrete la persoanele și la stările asupra cărora caricaturista și-a focalizat obiectivul umorului și satirei sale.

Talantată ilustratoare de carte și creatoare de benzi desenate, pedagog de o înaltă ținută profesională și morală, Margareta Ștefănescu-Ciurdăreanu a trăit din 1948 printre gălățeni, părăsind această lume cu puțin înainte de a împlini venerabila vârstă, pe care foarte puțini o ating, de 102 ani. Va rămâne pentru cei care au cunoscut-o o amintire frumoasă și un model de comportament uman pe care mulți dintre discipolii săi l-au urmat.

Slujitori și posesiuni bisericesti în Tecuci, în anul 1828

Pr. Eugen DRĂGOI

Istoricul Marius Chelcu, cercetător științific la Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” din Iași, a publicat, la sfârșitul anului 2014, o *Catagrafie a târgului Tecuci* întocmită la 25 mai 1828 (în original „*Estract pentru locurile dughenilor, a casălor boierești și ale altora, și grădini și alte acareturi ce sint pe moșie monastirei Sfântului Pr(o)roc Samoil, ce iaste mitoh a monastirii Sfântului Spiridon din Iași*“⁽¹⁾). Autorul lămurește crearea și scopul acestei catagrafii: „Documentul poartă data de 25 mai 1828, este iscălit de paharnicul Grigore Anghelachi și serdarul Ștefan Brânză, cei care l-au întocmit, cuprinde 24 de file în format coală, strânse într-o legătură modernă, și se păstrează în fondul Manuscrise de la Arhivele Naționale Iași, unde este înregistrat sub numărul 1698. Cei doi dregători sub supravegherea cărora au decurs lucrările de măsurare și notare au expediat catagrafia către Marea Logofeție, însoțind-o de o adresă purtând aceeași dată, 25 mai 1828. Din acea adresă aflăm că acțiunea de înregistrare a locurilor din Tecuci s-a făcut răspunzând unei cereri a episcopilor spitalului Mănăstirii Sfântul Spiridon din Iași, unde era închinată mănăstirea din Focșani. Episcopii doreau să aibă o situație mai bună a locurilor și a clădirilor pentru care se percepeau chirii...”⁽²⁾.

Catagrafia respectivă, importantă în ansamblul său pentru datele furnizate la nivelul deceniului al treilea din secolul al XIX-lea, înscrisă și câteva informații privind posesiunile bisericii Sf. Nicolae, precum și terenurile și construcțiile aparținând unor preoți, diaconi și dascăli din Tecuci. Pe acestea le vom trece în revistă în continuare, cu unele scurte comentarii.

Astfel, *biserica Sf. Nicolae*³ deținea două binate în Tecuci, în „ulița din piațul târgului”: una ocupând o suprafață de 40 stânjeni, o palmă și 4 parmaci, și alta având 33 stânjeni, 6 palme și 4 parmaci, ambele considerate de frunte, din punct de vedere al stării în care se aflau⁴. Într-o altă locație - „locurile din capul uliților” - aceeași biserică stăpânea o cârciumă, „căci stăpânul cel

adevărat, fiind grec, n-are clironomi”. Binaua respectivă avea 55 stânjeni, dar se afla în stare rea, căci este cotată drept „coadă”⁵. Biserica Sf. Nicolae menționată în catagrafia din 1828 era o construcție nouă, ridicată după anul 1825 când cea veche, construită de preotul Sandu Serghie în anul 1786, se ruinasă⁶. A fost sfințită la 6 decembrie 1828 de protoiereul Toma⁷.

Lângă crâșma bisericii Sf. Nicolae avea o rachierie *popa Nicolae*, de 42 stânjeni și 4 palme, construcția respectivă fiind cotată de mijloc⁸. Acesta locuia în „Mahalaoa di piste Bârlad” unde avea o casă ridicată pe un teren de 68/16 stânjeni și 4 palme⁹. Credem că este vorba de preotul *Nicolae Țuchel*, slujitor la parohia Sf. Nicolae, decedat în acest an¹⁰.

În capătul Uliții din Gios avea o cârciumă „de mijloc”, în suprafață de 36 de stânjeni, „*Costandin sin preotiasa*”¹¹. Tot o cârciumă de 40 de stânjeni avea „prin mahalale” și preotul *Vasili Udre*¹². Acest preot slujea la biserica Sf. Proroc Ilie, înainte de anul 1809, fiind înscris în catagrafia Episcopiei Romanului din acest an¹³. Dacă informația preotului Constantin Dediu¹⁴ preluată de Ștefan Andronache¹⁵ se dovedește adevărată, atunci preotul Vasile Udrea slujea în anul 1828 la biserica Precista, la care se transferase după 1809.

Cele mai populate cu slujitori bisericesti erau „Mahalaoa din dosul Uliții, spre apa Bârladului”, „Mahalaoa Braniștii” și „Mahalaoa Nămolosa”.

Astfel în „Mahalaoa din dosul Uliții, spre apa Bârladului” locuiau preoții: *Ioan*¹⁶, care avea o casă pe un teren de 53/13 stânjeni și 3 palme, *Costandin* cu o casă ridicată pe o suprafață de 51/12 stânjeni și 6 palme, precum și dascălii: *Manoli Grecul* care locuia într-o casă de pe un teren de 94/23 stânjeni și 4 palme, *Vasăle*, proprietarul unei case pe o suprafață de 72/18 stânjeni și *Costandin* având o casă pe un teren de 66/16 stânjeni și 4 palme, precum și „un loc de vite închis” cu dimensiunile de 73/18 stânjeni și 2 palme¹⁷. Tot în această mahalala, unde se afla și „Școala jădovească”, avea o casă pe un teren de 49/12 stânjeni și 2 palme „*fata preotesăi Ancuții*”¹⁸.

În „Mahalaoa Braniștii” aveau proprietăți: *preotul Costandin* (o casă de 100/25 stânjeni și o cârciumă de 22/5 stânjeni și 4 palme)¹⁹, *preotul Costin*, care era *vechil* (o casă de 71/17 stânjeni și 6 palme)²⁰, *diaconul Buțurcă*²¹, proprietarul casei construită pe un teren de 35/8 stânjeni și 6 palme²², *diaconul Luca*, având casă

pe un teren de 54/13 stânjani și 4 palme²³, *Costandin Dascalu* (o cârciumă de 76/19 stânjani)²⁴ și *Costin dascălu* a cărui casă era ridicată pe o suprafață de 64/16 stânjani²⁵.

Între locuitorii din „Mahalaua Nămolosa” întâlnim pe preotul *Vasăli Udre* a cărui casă era construită pe o suprafață de 50/12 stânjani și 4 palme²⁶, pe „părintele *Hrisantu*”²⁷ casa acestuia fiind ridicată pe un teren de 80/20 stânjani²⁸ și pe *dascălii Marin* (o casă aflată pe un teren de 60/15 stânjani) și *Sandu*, posesorul unui loc de 62/15 stânjani și 4 palme, pe care-și construise o casă²⁹. Toți acești slujitori își așteaptă identificarea ceea ce cred că se va întâmpla cât de curând.

Cea mai mare suprafață de teren dintre clericii tecuceni (138/34 stânjani și 4 palme) o deținea protopopul *Thoma*, pe care-și ridicase o casă aflată în „cuprinsul casălor boierești și a altor trepte”³⁰.

Acesta era protopop la începutul anului 1825. În scrisoarea din 3 ianuarie 1825 către episcopul Romanului, protopopul *Toma* arată că, după cercetarea făcută de banul *Ianache Corne*, moșia Sârbi din *Nicorești*, care era făcută danie de iconomul *Ioan*, nu era dreaptă danie, căci nu era a iconomului³¹. Preotul iconom *Toma* era protopop și la 15 februarie 1829 când episcopul Romanului îi trimite cartea originală de danie a părților de moșie din *Argeaoa* și *Sârbi* ca să sprijine cu dânsa dreptățile Episcopiei³². În consecință, afirmația d-lui *Ștefan Andronache*³³, preluată din lucrarea diaconului *Mascan*, că la 1825 preotul *Constantin Luca* era protoiereu, nu corespunde realității.

Catagrafia la care ne-am referit, semnalată și publicată de cercetătorul *Marius Chelcu*, aduce contribuții importante la întregirea paginilor de istorie bisericească a actualului municipiu *Tecuci*.

Note:

1. *Marius Chelcu*, *Evoluția stăpânirii teritoriului urban la Tecuci și o catagrafie din anul 1828*, în vol. „Orașe vechi, orașe noi în spațiul românesc. Societate, economie și civilizație urbană în prag de modernitate (sec. XVI - jumătatea sec. XIX)”, editor *Laurențiu Rădvan*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014, p. 206-248.
2. *Ibidem*, p. 193. Vezi și p. 247-248.
3. Despre biserica Sf. Nicolae din *Tecuci* vezi: *Diac. C. Mascan*, *Schiță istorică despre biserica Sfântului Ierarch Nicolae din urb(e)a Tecuciu*, Focșani, 1887; *Nicolae Stoicescu*, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, 1974, p. 851; *Paul Păltănea*, *Vechi locașuri de cult și viața bisericească în sudul Moldovei până în anul 1864*, în vol. „Monumente istorice și izvoare creștine”, Editura Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, Galați, 1987, p. 202-203; *Monografia orașului Tecuci*, Editura pentru Literatură și Artă Geneze, Galați, 1999, p. 272-

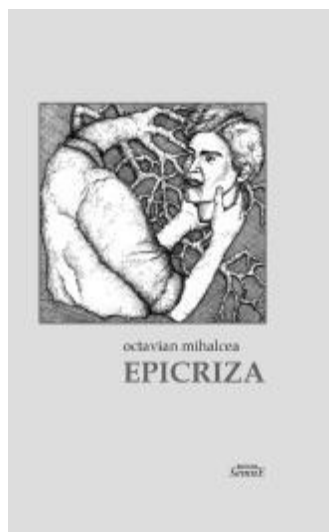
274; *Arhim. Daniil Oltean*, *Biserica Sfântul Nicolae - Tecuci*, în vol. „Domnitorii și ierarhii Țării Românești. Ctitoriile și mormintele lor”, Editura Cuvântul Vieții, București, 2009, p. 966-967.

4. *Serviciul Județean al Arhivelor Naționale, Iași* (în continuare se abreviază *SJAN*), fond Manuscrise, mss. nr. 1698, f. 5v, apud *Marius Chelcu*, *op. cit.*, p. 213-214.
5. *Ibidem*, p. 229 (*mss. cit.*, f. 13r).
6. *Diac. C. Mascan*, *Schiță istorică despre biserica Sfântului Ierarch Nicolae din urba Tecuciu*, Focșani, 1887, p. 12.
7. *Ibidem.*, p. 14 unde autorul afirmă greșit că protopopul care a târnosit biserica era *Constantin Luca*; *Ștefan Andronache*, *Tecuci. Evenimente, monumente, instituții, personalități, publicații*, Tecuci, 2001, p. 96.
8. *Marius Chelcu*, *op. cit.*, p. 229 (*mss. cit.*, f. 13r).
9. *Marius Chelcu*, *op. cit.*, p. 241 (*mss. cit.*, f. 19v).
10. *Diac. C. Mascan*, *op. cit.*, p. 18.
11. *Marius Chelcu*, *op. cit.*, p. 237 (*mss. cit.*, f. 17r). Nu știm care dintre preoții din *Tecuci* era *Constantin*.
12. *Ibidem*, p. 238 (*mss. cit.*, f. 18r).
13. *Constantin N. Tomescu*, *Biserica din principatele române la 1808-1812*, ediție îngrijită și note de pr. *Eugen Drăgoi*, Editura Partener, Galați, 2010, p. 55 („*Vasiliu Undrea*”).
14. *Constantin Dediu*, *Istoricul bisericii Maica Precista...*, mss. dactilografiate, f. 1.
15. *Ștefan N. Andronache*, *Din istoricul bisericilor tecucene*, în vol. „La cumpăna dintre milenii”, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2000, p. 210.
16. Acesta poate fi preotul *Ioniță Miron*, hirotonit preot în anul 1826 pe seama bisericii Sf. Voievozi Vechi și transferat la biserica Sf. Nicolae, probabil în anul 1827. Cf. *Diac. C. Mascan*, *op. cit.*, p. 14-15, 18.
17. *Marius Chelcu*, *op. cit.*, p. 239 (*mss. cit.*, f. 18v).
18. *Ibidem*, p. 240 (*mss. cit.*, f. 18v).
19. *Ibidem*, p. 243 (*mss. cit.*, f. 20r-v). Nu este exclus ca acesta să fie viitorul protopop *Constantin Luca*, decedat la 8 septembrie 1849. Cf. *Diac. C. Mascan*, *op. cit.*, p. 14-15, 18.
20. *Marius Chelcu*, *op. cit.*, p. 243 (*mss. cit.*, f. 20v).
21. Poate fiul dascălului *Dimitrie (Dumitrache) Buțurcă* de la biserica Sf. Nicolae, născut în jurul anului 1800. Cf. *Diac. C. Mascan*, *op. cit.*, p. 7, 18.
22. *Marius Chelcu*, *op. cit.*, p. 243 (*mss. cit.*, f. 20v).
23. *Ibidem*.
24. *Ibidem*, p. 242 (*mss. cit.*, f. 19v).
25. *Ibidem*, p. 243 (*mss. cit.*, f. 20v).
26. *Ibidem*, p. 243 (*mss. cit.*, f. 20v).
27. După pr. *Constantin Dediu* (*mss. cit.*, f. 1), preluat de *Ștefan Andronache* (*Din istoricul bisericilor tecucene*, p. 210) acesta ar fi preotul *Hrisanti Hâncu*, slujitor la biserica *Precista*.
28. *Marius Chelcu*, *op. cit.*, p. 244 (*mss. cit.*, f. 21r).
29. *Ibidem*.
30. *Ibidem*, p. 246 (*mss. cit.*, f. 22v).
31. *SJAN Iași*, Fond Episcopia Romanului, pach. XII/6.
32. *Ibidem*, pach. XII/8.
33. *Ștefan N. Andronache*, *Din istoricul bisericilor tecucene*, p. 210.

Vizionarism și inginerie de text

Octavian SOVIANY

Poemele lui Octavian Mihalcea (*Epicriza*, Editura Semne, 2011) sunt construite cu rigoarea și spiritul de disciplină ale unui geometru. În aceste texte, retorica și-a frânt gâtul iremediabil, ele sunt concise, aproape eliptice, au ceva din severitatea vechilor desene rupestre, iar actul scriptural devine o operațiune aritmetică, tutelată (cum s-ar putea altminteri?) de un zeu al numerelor și al numărătorii: *Îți dorești ceva mai cald, poate o mare de nămol verde?/ Pietre iodate zburdă prin apă. Ajutor pentru oamenii orbi./ Zmeul – sămânța norilor. De o vreme, vântul urmărește linia/ nisipului. Vede lumea stelelor prăbușite pe maluri stinse./ Malul nostru are lumină. Sonor aparte. Împărțirea corpului/ pe verticală amintește că oasele se mai și rup. Bucuria/ întinderii, gând colorat, va fi închinată unui zeu numărând (Zeu numărând). Specialitatea poetului par să fie peisajele cosmice, reduse la liniile lor esențiale, în care predomină materiile elementare – piatra, apa, nisipul, dar și iluminările à la Rimbaud, lipsite însă de luxurianță și policromie, austere ca niște gravuri, poate cu ecouri din Virgil Mazilescu, capabile de a exprima tensiuni inefabile printr-un joc bine condus de linii și forme: *Pe cine mai bucură târziul? Să nu mai spui nimănui, pe/ lemnul crăpatei mese, cum pictezi crengile rotunde, gemene,/ născute dintr-o viitoare poză iertată. Castelul trăiește/ în Malta regretelor. Pictezi cu negru crengi rotunde. (Malta regretelor). Un fel de „vizionarism bine temperat” rămâne cheia de boltă a acestor poeme; deși preocupat să sondeze, asemenea suprarealiștilor, zonele obscure ale subconștientului, autorul repudiază dicteul, în cele din urmă prolix și amorf, căruia îi preferă construcția adesea geometrizantă, din care este îndepărtată, parcă cu vârful unui scalpel, orice formațiune celulară suspectă, iar textul se naște mereu din aglutinări bizare de imagini și de cuvinte, între care există mai curând disonanțe decât armonie: *Sentimente descompuse încearcă întoarcerea. Parfum sau/ lipsa parfumului. Buze subțiri, crăpate vara. Soarele lumilor/ trecute alunecă pe acea pantă, de toți știută. Somn fără vise./ Urcat într-o celulă, visez că sunt strivit de o mare mașinărie/ sărutată. Povestind, sunt aproape de ideea locului, de limfele/ ascunse.***

Pe țărni așteaptă ochii neudați. (Soarele unei lumi). În consecință, poemele lui Octavian Mihalcea au aerul unui mozaic între ale cărui piese nu există o potrivire perfectă, intervin rupturi de ordin semantic, sincope, elipse, iar lirismul (atât cât e, căci poetul nu este, nici pe departe, un confesiv) se naște aici nu pur și simplu dintr-o trăire, și din trăirea actului de a scrie/roști ca atare, poezia devine metapoezie, poemul – lecție de poetică, inspirația - inginerie de text, în timp ce criza (care ține de ulcerările fibrei vital-sufletești) se transformă în epicriză, adică într-o insuficiență a limbajului de a articula de nerostit, cel care se identifică, în cele din urmă, cu poezia însăși. Astfel încât discursul, deloc obișnuit, deloc banal, al autorului e generat de intersectarea a două tradiții poetice: una mai veche, cea a suprarealismului, care poate coborî până la Rimbaud, alta, de dată mai recentă, cea a textualismului sau a unei poezii a poeziei, caracteristică neo-avangardei postbelice. Prin urmare prezența în acest discurs a unei întregi mitologii a textului (în accepțiunea lui tel-quelistă) și a inscripționării nu este câtuși de puțin surprinzătoare; poetul invocă astfel labirinturile ca figuri care trimit cu gândul spre partea de ilizibilitate a artefactului scriptural, instrumentele de supliciu (care evocă faimoasa moarte în text) sau petele sanguinare, ce ilustrează legea necruțătoare a textualizării, așa cum o definea cândva Marin Mincu: un text nu poate exista decât în măsura în care își anihilează propriul autor, orice scriitură pe deplin autentică fiind una cu sânge: *Coborârea în pântecul cuvintelor ce nu s-au mai spus/ demult, ca sângele sfințit sub ochii toleranți ai bibliotecilor/ îngropate. Jocul cinstei nu mai contează. Lada de zestre/ vrea să te înghită sentimental, picătură cu picătură. Gâtul/ prețiosului odor sculptat la începutul unuia dintre secole va/ fi retezat cu gilotina lacrimii calculate. Într-un plan totul e/ bine. Cărțile se îndoie, plutesc, iar se îndoie. Sunt cele mai/ profitabile cărți. Între părăsiri și interziceri rămâne aerul tare/ al labirintului, așteptând lanțul. Urmă și floare de roșu pe/ timp de iarnă. (Urmă și floare de roșu pe timp de iarnă).* Intersectarea acestor două linii poetice îi conferă individualitate poeziei lui Octavian Mihalcea, care în *Epicriza* se dorește (și adesea reușește să fie) un laborios explorator de teritorii, dacă nu în totalitate virgine, atunci cel puțin nu îndeajuns cercetate. Iar poemele sale, nu foarte prietenoase, situate la jumătatea drumului dintre vizionarismul bine temperat și ingineria de text posedă o incontestabilă originalitate.

De la Viena la București

Stagiunea de marți seara, marți, 10 Februarie 2015, ora 19:00, Sala mică:

ȘTEFAN CAZACU - violoncel

DANIEL DASCĂLU - pian

Invitat: CAIUS HITICAȘ - vioară

Programul concertului: *Serghei Prokofiev* - Sonata în do major pentru violoncel și pian, op. 119, *Olivier Messiaen* - Louange à l'Éternité de Jésus, pentru violoncel și pian, *Dmitri Șostakovici* - Trio nr. 2, în mi minor, op. 67.

români aflați la studii în străinătate. Pentru ei este o onoare să cânte sub egida Filarmonicii „George Enescu”. Onoare pe care au câștigat-o prin talentul, dăruirea și munca susținută, investite în lungi și grei ani de studiu. Doar așa au reușit să ajungă unde au ajuns, studenți la una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ artistic din Europa.

Despre Ștefan Cazacu mai spunem că a concertat sub bagheta dirijorilor Cristian Mandeal, Horia Andreescu, Theo Wolters, Tiberiu Soare, Cristian Macelaru, în

Ștefan Cazacu

Daniel Dascălu

Caius Daniel Hiticaș Moldovan

Violoncelistul Ștefan Cazacu este student în anul III la Universităt für Musik und darstellende Kunst din Viena, clasa prof. Rienhard Latzco. Devenirea sa s-a construit în timp, cu pași siguri, treptat și solid. Din 2004 până în prezent tânărul muzician a fost laureat cu premiul I la toate Olimpiadele naționale de muzică din România, confirmări și recunoașteri la care a adăugat, apoi (spicuim de pe lista ce ne stă la dispoziție) în 2008 Premiul I la Concursul Internațional de la Liezen – Austria și Premiul II la Concursul Internațional Antonio Janigro (Croatia), în 2010 Marele Premiu „Eurovision Young Musician” România, în 2011 Premiul I la Concursul „Drumul spre celebritate” organizat de Radio România și în 2012 Premiul I la Concursul Lions România.

Violoncelistul Ștefan Cazacu este pentru a doua oară titularul unui recital în Stagiunea de marți seara. De astă dată, el a evoluat pe scena din Sala mică a Ateneului Român alături de alți doi tineri muzicieni, pianistul Daniel Dascălu, din anul 2014 student și el la Universităt für Musik und darstellende Kunst, Viena, clasa de pian a prof. Martin Hughes și violonistul Caius Daniel Piticaș Moldovan astăzi și el student la aceeași prestigioasă universitate din capitala austriacă, la clasa prof. Jan Pospíchal.

Este o mare bucurie pentru Stagiunea de marți seara să aducă mereu în fața publicului meloman tineri muzicieni

compania orchestrelor simfonice din Arad, Brașov, Botoșani, Iași, Constanța, Cluj, Galați, Pitești, Ploiești, Târgoviște, Tg. Mureș, Rm. Vâlcea, Timișoara, Chișinău, Satu Mare, Bacău și alături de Orchestra de camera Radio București, Orchestra Națională Radio și Orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu”. Pianistul Daniel Dascălu a fost la București elev al prof. univ. Ddr. Dana Borșan și a participat, în timp, la cursuri de măiestrie susținute de profesori cu nume răsunătoare, printre aceștia Martin Hughes, Mihaela Ursuleasa, Pascal Salomon, Walter Krafft.

Caius Daniel Hiticaș Moldovan s-a format ca violonist la Liceul de Muzică „Sigismund Toduă”, Cluj Napoca. În anul 2013-2014 a fost bursier SoNoRo și a studiat și el cu maeștrii ca Ilian Gârne, Artiom Shishkov, Dora Schwarzberg, Florin Paul, Adelina Oprean și Sebastian Hamann.

De curând, cei trei instrumentiști au prezentat Trio-ul nr. 2, în mi minor, op. 67 de Dmitri Șostakovici în concert la Viena. Ne bucurăm mult să îi putem asculta și aplauda și la București.

Biroul de presă
Filarmonica „George Enescu”
www.fge.org.ro

Din sumar:

Ziua Internațională a Poeziei - p.2
Un mărțișor în dar... - p.2
Premianții - p.3
Luna și expoziția- p.3
Frica, Greața, Fofilarea, cronică de Gh. Nazare - p.4
Artiști la Dunărea de Jos, cronică de Mariana Tomozei Cocoș- p.6
Interviu cu Virgil Ogășanu, Vall Alexandru - p. 9
Părintele Pimen Bărbirul, Ionel Necula- p.13
Căutând trupul în subconștientul..., Nicolae Bacalbașa - p.14
Săbiile lui C-tin Brâncoveanu (III), Radu Moțoc - p.16
Începuturile Aviației Civile, George Milea - p.18
O lirică a regășirii, cronică de O. Mihalcea - p.20
Voiaj în Rusia Meridională și ..., cronică de Livia Nemțeanu-Chiriacescu - p.22
Poezie: Ionuț Caragea - p.25
Poezie: Ștefan Radu Mușat- p.26
Poezie: Andra Elena - p.27
Poezie: Coriolan Păunescu - p. 28
Poezie: Livia Nemțeanu-Chiriacescu - p.29
Centenarul 1915, Livia Ciupercă - p.30
Valeriu Salcie, de Ionel Necula - p.33
Crobscuritatea fondatoare, cronică de Octavian Mihalcea - p.34
Proză: Naufragiați pe Dunăre(II), Ioan Gh. Tofan și Viorel Crăciun - p.36
Biserica românilor...(IV), Radu Moțoc - p.39
Dicționar Artiști Plastici Gălățeni 95 , C. Stoica - p.42
Morphochroma: Margareta Ștefănescu-Ciurdăreanu, C. Stoica - p.44
Slujitori și posesiuni..., Pr. Eugen Drăgoi - p.46
Vizionarism și inginerie..., cronică de O. Soviany- p.48
De la Viena la București, Biroul de presă fge.- p.49
70 de ani de la căderea..., Eduard Mihalcea - p. 51

Suflet
cătore suflet!

Revista Dunărea de Jos

EDITOR:
CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI
CENTRUL CULTURAL „DUNĂREA DE JOS”

Str. Domnească, nr. 61, Galați, cod. 80008
tel.: 0236 418400, fax: 415590
e-mail: office@ccdj.ro

ISSN: 1583 - 0225

Manager:

Sergiu DUMITRESCU

Redactor-șef: **Florina ZAHARIA**

florinazaarina@yahoo.com

DTP: Eugen UNGUREANU

nashu1962@yahoo.com

Culegere și corectură:

Laura DUMITRACHE,

Ina Diana PANAMARCIUC

Tematici:

Numărul 158, Aprilie
Crișan Mușățeanu, 100 ani de la
naștere

Numărul 159, Mai
Poezie persană

Numărul 160, Iunie
Spuma Zilelor

Responsabilitatea pentru grafie, conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural Dunărea de Jos Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (<http://www.ccdj.ro/>) sau pe adresa de facebook *ccdj Galati*. Adresa on-line a revistei și arhiva parțială se găsesc pe aceeași adresă web.

Revista *Dunărea de Jos* este membră APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România)

70 de ani de la căderea guvernului Rădescu

Începuturile totalitarismului comunist în România

Anticii, și în special românii considerau că lunile calendaristice pot avea repercursiuni nefaste asupra destinului unor popoare sau lideri politici, făcând trimitere la **Idele lui Martie-15 martie 44.d.Ch**, când **Iulius Cezar** a fost asasinat în Forum-ul roman. Extrapolând, putem afirma că raționamentul se poate aplica și în evoluția destinului politic al poporului român, referindu-ne la instaurarea dictaturii comuniste în România la sfârșitul lunii februarie și începutul lunii martie a anului 1945, al cărui preambul îl prezentăm succint în continuare.

Totul a început în contextul ocupației militare sovietice a României ca urmare a evoluției Frontului de Răsărit din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, și pe fundalul crizei politice generate de **Frontul Național Democrat** (n.n-coaliție formată de Partidul Comunist Român, Partidul Social-Democrat și sateliții lor politici), când regele **Mihai I** numește în ziua de **6 decembrie 1944** pe generalul **Nicolae Rădescu** președinte al Consiliului de Miniștri, încredințându-i formarea unui guvern de coaliție din care făceau parte reprezentanții Partidului Național Liberal, Partidului Național Țărănist și ai Frontului Național Democrat.

Cel care va deveni premierul ultimului guvern român liber înainte de instaurarea regimului comunist, era un ofițer de carieră merituos, „**Adjutant Regal Onorific**” al regelui **Ferdinand Întregitorul** și cavaler al **Ordinului „Mihai Viteazul”** prin **Decretul Regal din 10 ianuarie 1917**, „pentru vitejia și priceperea cu care a contribuit la succesul operațiunilor Diviziei 1 Cavalerie; cu un minim de forțe la Sălătruc pe Valea Topologului, a îndeplinit un strălucit fapt de armă” (1), în timpul Primului Război Mondial. Obiectivele noii guvernări erau: strângerea relațiilor cu Uniunea Sovietică, îndeplinirea integrală a condițiilor Armistițiului cu Națiunile Unite încheiat la Moscova în septembrie 1944, și restabilirea ordinii în țară, toate comandamente vitale pentru normalizarea situației de la acel moment a Regatului României care susținea un efort considerabil de război împotriva celui De-al Treilea Reich. Dar încă din prima zi de guvernare, generalul Rădescu se confruntă cu o puternică opoziție din partea F.N.D., care sub lozincă „Vrem guvern F.N.D. !” va iniția sabotaje, ocuparea în forță a prefecturilor și primăriilor din țară, și mai ales confruntări stradale ce

vor culmina în ziua de **24 februarie 1945**, când participanții la manifestarea antiguvernamentală organizată de F.N.D. în Piața Palatului din București sunt victimele tirurilor de armă ale instigatorilor comuniști. Scopul acestei diversiuni era acela de a culpabiliza guvernul Rădescu, evidențiind necesitatea înlocuirii acestuia cu un guvern „cu adevărat democratic” de factură F.N.D.-istă. Furios față de această provocare, în seara aceleiași zile, generalul Rădescu se va adresa națiunii prin radio, denunțându-i pe liderii comuniști **Ana Pauker** și **Vasile Luca**, numindu-i „hiene” și „străini fără neam și Dumnezeu”,

făcând trimitere la ateismul lor declarat și la originile lor alogene, respectiv evreiești și maghiare. Drept urmare, lucrurile se precipită și în ziua de **26 februarie 1945** sosește intempestiv la București **A.I.Vâșinski**, adjunctul ministrului de externe al U.R.S.S **Viaceslav Molotov**. În audiența obținută la rege în aceeași zi, Vâșinski solicită în mod brutal suveranului demisia guvernului Rădescu, pe care îl acuză ca fiind „reacționar” și „fascist”, în caz contrar existența României ca stat independent nemaifiind garantată! Acest veritabil ultimatum sovietic, nefiind sancționat de reprezentanții Statelor Unite și Marii Britanii la București, îl determină la **28 februarie 1945** pe generalul Rădescu să prezinte demisia regelui Mihai I care va fi nevoit să o accepte. Se creau în acest mod condițiile necesare instaurării unui nou guvern prezidat de doctor **Petru Groza** agreeat de **Stalin** și Partidul Comunist Român, care la acel moment ocupa funcția de vice-prim ministru în guvernul Rădescu. Începea calvarul României comuniste, ce se va încheia abia peste o jumătate de secol...

Cât despre generalul Rădescu, acesta va fi arestat la domiciliu, reușind cu sprijinul ambasadei britanice la București să ajungă în Cipru, stabilindu-se ulterior în Statele Unite ale Americii, unde a devenit primul președinte al **Comitetului Național Român** - guvernul român din exil în perioada anilor 1949-1950 și apoi lider al **Ligii Românilor Liberi**.

Eduard MIHALCEA

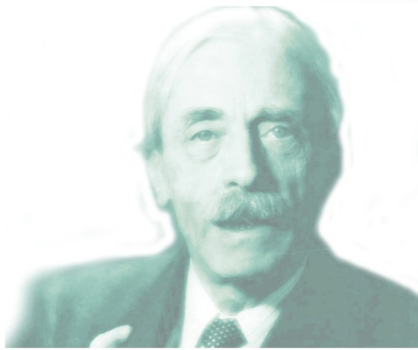
Note:

1. - Eugen Ichim, „Ordinul militar de război **Mihai Viteazul**”, București, Editurile Modelism & Jertfa, 2000, p.57

Adevărul are patru laturi
În mine se zbat șapte

Yunus Emre

Sub inimă, pe prag de poezie,
Între neant și faptul pur, aștept
Ecou-atâtor vagi, interne ranguri,
Amar șuvoi sonor de sumbre ganguri
Sunând un gol mereu vestit în piept!

Paul Valery

Gândul ți-l schimbă ca și eu să-l schimb,
urii preferă-i al iubirii har,
fii precum ești, iluminat de nimb,
baremi de tine-ndură-te măcar...

William Shakespeare

Iubire! Libertate! O, cer! Ce vis, sărmana
Nebuna, -n el, ca neaua la foc, tu te-ai topit;
Vedeniile tale, ah, stins-au vorba-ți vană
- Și-albaștrii-ți ochi cu spaimă au dat de Infinit!

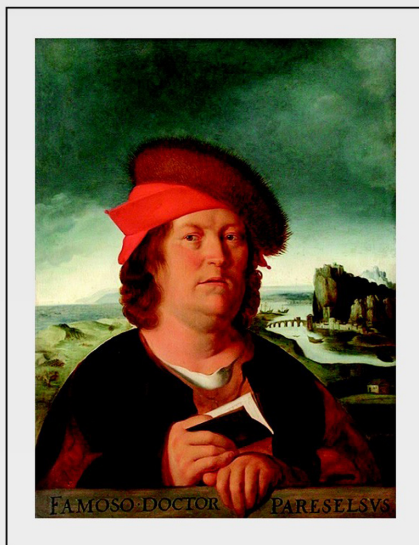
Arthur Rimbaud

Orice revelație cere inițiere.
Și poezia e o cale, o treaptă a cunoașterii...
Poezia rămâne pentru mine locul
unde mă mai întâlnesc (mereu) cu sufletul.

Marin Sorescu

TRUPUL este doar o parte

Potrivit lui **Paracelsus**, omul este alcătuit din șapte principii, sau, pentru a ne exprima corect, din șapte modificări ale unicei esențe primordiale:

- 1. Corpul Elementar (Corpul Fizic - Sthula Sharira)**
- 2. Archeus (Mumia - Forța Vitală - Jiva)**
- 3. Corpul Sideral (Corpul Astral - Linga Sharira)**
- 4. Sufletul Animal (Corpul Elementar - Kama Rupa, Suckshma Sharira)**
- 5. Sufletul rațional (Sufletul uman - Karana Sharira - Manas)**
- 6. Sufletul Spiritual (Sufletul spiritual - Buddhi)**
- 7. Omul noului Olimp (Spiritul -Divinul Atma - Divinitatea personală)**